

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 00205

MAYSELEKH FAR YOSELEN

Malka Lee

Permanent preservation of this book was made possible by

Rae F. Kallenberg

in memory of

Peral Leah & Isaac Leib Katz

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מלכה לי / מעשהלעך פאר יאַסעלען

מלכה לי

מעשה לען
פאר
יאסעלען

פארלאג
י.ל. פרץ
ישראל

1969

MALKA LEE
MAYSELECH FAR JOSELEN

מלכה לי
מעשה לעך פאר יאסעלען

פארלאג י. ל. פרץ
תל-אביב, רחוב אלנבי 31

©

נדפס בישראל
Printed in Israel, 1969

פאַר מיינע אייניקלעך
פריידעלע און רייזעלע

S. CHARNET

BROOKLYN, N. Y.

ש. נינגער

ברוקלין, ניו יארק - 15/2/33

לעזר מאיר. מיט

נינגער מיט אונדז פונקטליך ווערט

פריי אפגעזען. מיט גוטן פונקטליך ווערט

מיינט. נינגער מיט אונדז מיט אונדז

פריי מיט. מיט אונדז מיט אונדז מיט אונדז

פריי אפגעזען. מיט אונדז מיט אונדז

פריי אפגעזען. מיט אונדז מיט אונדז

פריי אפגעזען. מיט אונדז מיט אונדז

פריי אפגעזען. מיט אונדז מיט אונדז

פריי אפגעזען. מיט אונדז מיט אונדז

פריי אפגעזען. מיט אונדז מיט אונדז

פריי אפגעזען. מיט אונדז מיט אונדז

א בריוו פון שמואל נינגער צו מלכה לי הענו ארבע מעשהלעך

I

פאר וואָס כמאַרעס לויפן אַרום דער לבנה

א מאַל זיינען געווען אַ סך ציגעלעך. דער פּאַסטער האָט זיי פּאַרלירן אין פעלד. אין דרויסן איז אויסגעבראַכן אַ שמורעס, האָבן די ציגעלעך אָנגעהויבן לויפן און זיך פּאַרלירן צווישן די הויכע ביימער. האָבן די ביימער זיך אָנגעהויבן צו שאַקלען, און די ציגעלעך זיינען געלאָפּן פון בוים צו בוים זוכן אַ באַהעל-טעניש פאַר זיך.

דער ווינט האָט זיי געצופּט און געריסן און האָט שיר ניט אַראָפּגעריסן זייער צאַרמע פעל. און אַ גרויסע פינצמערניש איז אַראָפּגעפּאַלן. צווישן דער שוואַרצקייט פון די ביימער האָבן די ציגעלעך דורכגעלויכטן ווי ווייסע שנייעלעך. האָבן די ציגעלעך זיך צעוויינט ווי קליינע קינדערלעך, אַבער קיינער האָט ניט געהערט ווי זיי וויינען. אַלע קינדערלעך זיינען שוין געשלאָפּן אין וואַרעמע בעטן און ניט געוויסט, אַז ערגעץ ווי לויפן אַרום ציגעלעך און צימערן פון קעלט. נאָר די לבנה האָט פּאַרנומען דאָס געוויין פון די דערשראָקענע ציגעלעך. זי האָט דורכגעבראַכן דעם גרויען הימל און זיך אַוועקגעשמעלט, ווי אַ ליכטיקער לאַמפּ, אַנטקעגן די פּאַרבלאַנדזשעמע ציגעלעך. זי האָט געוואַרפּן לאַנגע זילבערנע שטראַלן, האָבן די ציגעלעך דערזען אַ וועג אַרויף און גענומען אַרויפּשאַנען צו דער לבנה. ווען זיי זיינען שוין געווען נאָענט צום הימל, איז זיי געוואָרן זייער קאַלט. האָבן זיי אָנגע-הויבן אַרומצולויפן אַרום דער לבנה און זיי זיינען פּאַרוואַנדלט געוואָרן אין ווייסע כמאַרעס. און ביזן היינטיקן טאָג קאַנען אַלע קינדערלעך זען אַרומלויפן ווייסע ציגעלעך אַרום דער לבנה.

פֿאַר וואָס איז נאָכט

עס איז אַ מאַל געווען אַן אַלמע פרוי. זי האָט געטראָגן אַ שוואַרצן לאַנגען שלייער, די אויגן זיינען געווען פאַרמאַכט. זי איז געווען די נאַכט.

האַט זי אויפגעהויבן איר שלייער, האָט זי פאַרשפּרייט אַ פינצטערניש און אַלץ איז געוואָרן שוואַרץ, האָט איר שפּיץ פון שלייער אָנגערירט אַ שויב, איז שוין מער קיין ליכט אַהין גיט אַריינגעקומען. ווער עס האָט זיך אָפּגעשפיגלט אין איר, איז געוואָרן שוואַרץ. דער וואַלד איז געוואָרן שאַטנדיק, דער טייך — ווי אַ טונקעלער שפיגל. אַלץ איז געווען מוראדיק. איר שלייער איז געווען דורכגעהאַפּטן מיט גאַלדענע פליטערלעך, קינדערלעך האָבן עס גערופן שטערנדלעך.

איין מאַל גייט זי אויף אַ וועג, איז איר אַרויפגעפּלויגן אויפן קאַפּ אַ ווייסע טויב, און די טויב האָט אַזוי געזאַגט צו איר: — לאַז מיך דיך אַרומנעמען מיט מיינע ווייסע פליגל און עס וועט ווערן טאַג.

האַט די פרוי אין שוואַרצן געענטפּערט:

— אַ מאַל, ווען מענטשן זיינען געווען גוטע, און זיי האָבן אַלץ געקאַנט זען אין דער וועלט, האָבן זיי געבענקט נאָך מיר, בין איך געקומען און געמאַכט שאַטן. איך האָב אַ וואַרף געטאַן מיין שלייער אויף זיי, און עס איז געוואָרן נאַכט.

האַט די ווייסע טויב אויפגעהויבן אירע ווייסע פליגל, און דער מאַרגן האָט זיך אָנגעצונדן אין זיי, איז געוואָרן ליכטיק, און די פרוי מיטן שוואַרצן שלייער האָט זיך איינגעבויגן און זיך פאַרלאַשן פאַרן מאַרגן. נאָר ווען די טויב, מיד פון האַלטן אַזוי לאַנג צעשפּרייט די פליגל, האָט זיך גענומען אַפרוען, איז די פרוי מיטן שלייער אַוועק ווייטער פאַרשפּרייטן נאַכט.

ווייסע הענטשקעס

א מאַל איז געווען אַ וואַלד מיט ביימעלעך דינינקע. און קאלט איז געווען די ביימעלעך. האָבן ביימעלעך געצימערט מיט נאַקעטע הענטעלעך. און אַ שניי איז געפאַלן. האָט דער שניי אויסגעשטיקט ווייסינקע הענטשקעס אויף די פאַרפרוירענע צוויי-געלעך. איז געקומען אַ ווינט אַ צעלאָזענער און האָט אָנגעהויבן צו רייסן די הענטשקעלעך פון די ביימערשע הענטעלעך. האָבן די ביימעלעך אויסגעשטרעקט זיך אַהין, וווּ דער ווינט איז געלאָפן, און מיט אַ יאָמער געבעטן:

— גומער ווינט, טייערער ווינט, לאָז ניט אונדזערע פינגערלעך פאַרפרוירן ווערן. האָסט ביי אונדז אַראָפּגעריסן די בלעטער, לאָז אונדז איבער די הענטשקעלעך. נאָר דער צעלאָזענער ווינט האָט זיי פאַרשריגן. ער האָט זיך געקוליעט באַרג-אַראָפּ און באַרג-אַרויף, און מיטגעשלעפט די ווייסע וואַל פון די שניינקע הענטשקעס.

דריי בלינדע בעטלער

זיינען געווען אַ מאָל דריי בעטלער און אַלע זיינען געווען בלינד. זיי זיינען אויך געווען הונגעריק און גיט געהאַט וואָס צום עסן, און שלעכטע מענטשן האָבן זיי אַרויסגעוואָרפֿן פֿון די דירות. זיינען זיי אַוועק וואַנדערן. און איין מאָל ביי נאַכט גייט מאַמע מיט יאַסעלען אַ גאַנג, און זיי הערן אַ געזאַנג, אַ ראַדיאָ-געזאַנג, וואָס גיסט זיך אין דער לופטן. האָט זיך זיי שטאַרק געוואָלט פאַרמאַכן די אויגן און זיך אַוועקשטעלן אין אַ זייט, דער ניגון זאַל זיך אַריינגיסן אין זייערע אויערן און פאַרבלייבן אינעווייניק אויף אַלע מאָל. און ווי זיי טראַכטן אַזוי, דערזען זיי, ווי אַלע מענטשן פֿון גאַס בלייבן שטיין מיט פאַר-מאַכטע אויגן און הערן זיך צו צום שפּילן. אויטאָמאָבילן זיינען שטיין געבליבן, און באַנען האָבן זיך אָפּגעשטעלט און זיך צוגע-הערט צום וואַנדערלעכן שפּיל, וואָס איז געשוואַמען אין דער לופטן. דער זייגער פֿון גאַס איז שטיין געבליבן און זיך אויך צוגעהערט. און אַלץ איז געוואָרן שטיל, אַזוי שטיל, ווי דער שלאָף. און זיי האָבן דערזען אויפֿן הימל ווי די דריי בלינדע בעטלער, מיט גאַלדענע אויגן, האַלטן דריי זילבערנע פּידלען און גיסן געזאַנג איבער דער וועלט.

דער אונטערגעזעגטער בוים

אנטקעגן מיין פענצטער איז געוואקסן א בוים — הויך און רונד. אכט מענטשלעכע הענט האָבן אים ניט געקאָנט אַרומנעמען. ער איז געווען איינגעהילט אין אַ פעל פון שוואַרצער, געזונטער קאַרע.

אַ בוים — אַ צירונג פאַר מיין פענצטער. זומער האָבן פייגל זיך געבויט נעסטן אין די צווייגן און געזונגען לידער צו דער זון, צום גאַלדענעם טאַג, וואָס שטראַלט מיט ליכט פאַר מיין פענצטער.

אין האַרבסט פאַלן גאַלדענע בלעטער פון זיין קרוין, ווי דער בוים וואַלט טיילן מתנות פון זומער אַלע פאַרבייגייער.

אַ גאַלדענער בוים פאַר מיין פענצטער. דער בוים האָט געהאַט באַהאַלטענע טירעלעך, קיין מענטש האָט ניט געקאָנט צוקומען צו זיי. די טירעלעך האָבן זיך גע-שלענגלט ווי דורך אַ כישוף-טונעל און דאַרטן, אינעווייניק, האָבן געוווינט די וועווריקלעך.

זומער האָבן זיי אָנגעגרייט ניסעלעך פאַרן ווינטער. דורך פאַרשידענע קונצן פלעגן די וועווריקלעך אַרײַנלויפן אין די טירעלעך און פאַכען מיט די בעזעם-עקעלעך און זיך באַהאַלטן אינעווייניק. זיי פלעגן פון צייט צו צייט אַרויסקומען פון די באַהעלטענישן, און אַ מאַל פאַרבלאַנדזשען אויפן ראַנד פון מיין פענצטער, דערשראַקן אַ קוק טאַן אין איין זייט, אַ קוק טאַן אין דער צווייטער זייט, און ווען זיי פלעגן באַגעגענען מיינע בליקן — שנעל, שנעל צוריקהיפן אין טירעלע פון בוים.

די פייגל פלעגן זיך אַלע צוזאַמענפליען אויפן בוים און זינגען לידער. די קליינע פייגעלעך פלעגן זיך צוהערן און פריידיק מיטזינגען, מיט טאַטע-מאַמע פייגל.

אַ זינגענדיקער בוים פאַר מיין פענצטער. איין מאַל, אין אַ פּרילינג פאַרטאַג, ווען דער בוים איז געווען איינגעהילט אין בליענדיקן צוויט און די פייגל האָבן געזונגען

שירה צום פריילינג, האָט זיך מיין פענצטער אַ וויג-געמאַן, ווי אין אַן ערד-צימערניש. איך בין צוגעלאָפֿן צום פענצטער און דערזען אַ גרויסע זעגמאַשין און געפלאַכטענע שמריק-גארטלען אַרום דעם בוים. די פייגל האָבן אין אַ כאָר געצוויטשערט, ווי פאַר אַ גרויסן שמורעס. די וועוויקלעך האָבן אַרויסגעקוקט פון זייערע באַהעלטענישן, דערשראָקענע אַרויסגעשפרונגען און זיך געלאָזט אויף די טעלעפאָן-דראָטן, געלאָפֿן צעטומלט אַהין און צוריק, און ניט געוויסט ווי זיך צו באַהאַלטן. נאָר דער בוים האָט העכער צום הימל אויפגעהויבן די צווייגן-הענט, ווי אין אַ געבעט צו גאָט, ער זאָל נאָך לאַנג וואַקסן און בלוען, און די פייגל זאָלן ניט אָפגעפרעמדט ווערן און זיך נעסטן אין זיינע בליענדיקע צווייגן און אויסזינגען דאָס געזאַנג פון פריילינג צו דער ליכטיקער וועלט.

פלוצלונג האָט דער שטומער בוים אויפגעצאַפלט. ווי אַ בייזער וואָלף האָט די עלעקטרישע זעג זיך איינגעביסן אין גוף פון לעבעדיקן בוים, און דער גאַנצער אַרום, דער ליכטיקער דרויסן האָט מיט שרעקלעכע קולות פאַרהילכט די לופט. די עלעקטרישע זעג האָט געזעגט דעם גוף פון בוים, און אַ ריטשענדיקער עכאָ האָט אָפגעהילכט און אויפגעציטערט אין אַלע שויבן פון די הייזער.

די זעג האָט געזעגט, ווי זי וואָלט איבערגעזעגט ניט נאָר דעם בוים, נאָר דעם ליכטיקן פריילינג-טאַג אויף צווייען. דער בוים האָט געשריגן, נאָר די זעג האָט אים אַריבער-געשריגן. און פלוצלונג האָט זיך דערהערט אַ דונער-פאַל, און דער בוים איז געפאלן אויף דער ערד אַן איבערגעזעגטער. די גרינע צווייגן מיט די לעבעדיקע נעסטן האָבן צוגעדעקט די גאַנצע גאַס.

דער בוים איז געלעגן אויף דער ערד באַגאַסן מיט פרישן טוי, דער בליענדיקער צוויט צעשאַטן, און די פייגל זיינען אָנגע-פלויגן אין אַ טשאַטע, צוגעפאלן צו די נעסטן פאַרחלשמע און צוזאַמען געמאַכט אַ געוואַלד אויף די פייגל-קולות. ווען דער

בוים האָט זיך ניט געקאָנט אויפהויבן צוריק, זיינען די דער-
 שראַקענע פייגל צוגעפלוויגן צו מין פענצטער, ווי צו זוכן הילף
 ביי מיר, דעם מענטש, וואָס האָט צוגעזען, ווי מען צעשמערט
 זייער נעסט און די קליינע פייגעלעך געלאָזן אָן אַ היים.
 דער בוים איז געלעגן אויף דער גאָס מיט די צווייגן-הענט
 צענומען און געפרעגט אַלע פאַרבייגייער אויף שמוס-לשון: פאַר
 וואָס? פאַר וואָס?
 קינדערלעך זיינען גענאָנגען פון שול און צוגעלאָפן צום
 געפאַלענעם בוים און געפרעגט זייערע מאַמעס: פאַר וואָס?
 פאַר וואָס?
 אַ גאַנצן טאָג זיינען די דערשראַקענע פייגל צוריקגעקומען
 צו זייערע נעסטן און קיין נעסט איז מער ניט געווען. דעם בוים
 האָט מען אַוועקגעשלעפט מיט די שטריק און אים צעפילצט אויף
 שטיקער האַלץ.
 אויף זיין פלאַץ האָט מען אויסגעפלאַסטערט אַ צעמענטע-
 נעם טראַטואַר.
 נאָר אַלע טאָג, ווען די זון גייט אויף, און אַ פויגל פלאַמערט
 צום בלויען הימל, עפן איך אויף מיין פענצטער און איך קוק
 אַהין — וווּ דער בוים האָט געבליט — און איך זינג אין שטיל-
 קייט פאַרן געפאַלענעם בוים אַ ייִדיש ליד.

צוויי ווערבעס

א מאַל איז געווען אַ קערנדל. דאָס קערנדל איז געפּלויגן און געפּלויגן, דער בייזער ווינט האָט עס אַוועקגעבלאַזן לעבן אַ טייכעלע, און דאָס קערנדל האָט זיך איינגעגראָבן אין אַ גרי-בעלע, עס זאָל ניט דערטרונקען ווערן.

אַ טראָפּן וואַסער איז צוגעשווומען צום קערנדל און עס אָנגע-זויגן. פון קערנדל איז געוואָרן אַ קליין ריטעלע, און דאָס דינע ריטעלע איז געווען זייער שוואַך. איז די זון אַרויס און עס אַ קוש געטאָן, און אַ זון-שטראַל האָט אַרומגעוויקלט דאָס קעפּעלע, און בלעמעלעך האָבן אָנגעהויבן צו וואַקסן אויפן ריטעלע.

דאָס ריטעלע האָט זיך אויסגעצויגן העכער און העכער. אַ זילבערנער טוי איז געפּאַלן, דאָס קליינע ווערבעלע האָט דער-פילט, ווי דער טוי וואַלט, ווי מיט פּריידיקע טרערן, באַגאַסן יעדעס בלעטל באַזונדער און געפּרויט זיך וואָס אַ נייע ווערבע וואַקסט.

אוין מאַל איז אויסגעבראַכן אַ שטורעם. אַ רעגן האָט, ווי מיט בייטשן, געשלאָגן דאָס ווערבעלע, דער ווינט האָט עס גע-בויגן צו דער ערד. דאָס ווערבעלע, דורכגעניצט פון קעלט און רעגן, האָט ביטער געוויינט. די רעגן-טרערן זיינען געפּאַלן פון אירע אויגן. דאָס ווערבעלע האָט געמיינט, עס ענדיקט זיך שוין די וועלט, און ווען דער בייזער רעגן האָט עס שטאַרקער און שטאַרקער געשלאָגן, האָט עס זיך פאַר ווייטיק אַ בייג געטאָן אין אַ זייט, און דערפילט, עפעס טויליעט זיך צו איר גוף. דאָס ווערבעלע האָט דערזען נאָך אַ קלענער ווערבעלע, ווי אַ קלענער שוועסטערל. דאָס שוועסטערל האָט זיך צוגעטויליעט צו איר גוף, און צוזאַמען האָבן זיי זיך צוגעהאַלטן ביז דער שטורעם האָט זיך איינגעשטילט. די זון איז אַרויס אַ שטראַליקע, און ביידע שוועסטער-ביימעלעך האָבן זיך געהאַלטן צוזאַמען.

די צוויי שוועסטער-ווערבעס זיינען געוואַקסן, אין לאַנגע גרינע ווערבער-צעפּ האָבן פאַרדעקט זייערע פּנימער. אַפט פּלעגן

זיי זיך איינהילן, ווי טענצערינס הינטער גרינע שלייערן, און זיי האָבן אויסגעטאַנצט די פרייד פון זומער.

דער זומער איז אַוועק, דער האַרבסט איז געקומען עס איז געוואָרן קילער, די פייגל האָבן גענומען פליען אין טשאַטעס צו ווייטע וואַרעמע לענדער.

דאָס טייכעלע, וואָס האָט זיי אָפּגעשפיגלט, איז געוואָרן פאַרבמאַרעט, און איין מאָל האָבן זיי דערפילט אַ שרעקלעכע קעלט. ווייסע שנייעלעך האָבן גענומען פאַלן פון גרויען הימל. דער שניי האָט זיי פאַרדעקט מיט אייז-צעפעלעך, זיי האָבן דער-פילט אַ שטייפקייט אין די קעפּ און ניט געקאַנט אָפּטרויסלען דעם שניי. דאָס טייכעלע איז פאַרפרוירן געוואָרן אין אַ לאַנגן ווינטער-שלאָף.

איין מאָל האָבן זיי דערהערט אַ רוישן אין טייכעלע. זיי האָבן זיך ביידע אַ טרויסל געטאַן. דאָס טייכעלע האָט געקלאַפּט מיט וואַסער-פייקעלעך: שטייט אויף! שטייט אויף! ביידע שוועסטער-ווערבעס האָבן אָפּגעטרויסלט דעם שניי-פּוך פון זיך, דורך די לאַנגע ווערבע-צעפּ אַרויסגעקוקט, און דערזען אַ פייגעלע פליט. עס פליט מיט אַ שטרויעלע אין מויל צו בויען אַ נעסט. און ביידע שוועסטער-ווערבעס האָבן דערהערט אַ ציף-ציף פון פויגל-געזאַנג, און דאָס פייגעלע האָט אָנגעזאַגט: שטייט אויף! דער פּרילינג איז דאָ! בינען זיינען אָנגעפלויען אין אַ געזושום: דער פּרילינג קומט! דער פּרילינג קומט! אַ קאַץ האָט זיך גע-וואָשן דאָס פנים, פאַרושמורעט די אייגעלעך און אַ גענעץ געטאַן: דער פּרילינג קומט! הינדעלעך זיינען אָנגעלאָפּן מיט יונגע טאַג-צנדיקע טרויטעלעך: דער פּרילינג קומט! דער פּרילינג קומט! און קינדערלעך זיינען אָנגעלאָפּן מיט געפילדער צום טיי-כעלע, און זיי האָבן דערזען די צוויי שטראַלנדיקע ווערבעס שפייגלען זיך אין טייכל, ביידע קעפּ פאַרפלאַנערט אין אַ קרוין, און די זון לאַכט און שפייגלט זיי אָפּ אין טייכל, און די צוויי שוועסטער-ווערבעס וויגן זיך און טאַנצן אויס דעם טאַנץ פון פּרילינג.

דאָס קאַרשנביימל

אין אַ ווייטן לאַנד אין אַ טיפּן מאָל, איז געווען אַ וואַלד, שוואַרץ ווי קויל. קיין בוים האָט דאָרט נישט געבוירן קיין בלעטער, די שפיץ-קרוינען פלעגן אויפלויכטן ביים זון-אויפגאַנג מיט דינע בערשטלעך גאַלד און באַלד זיך ווידער באַהעפטן מיט דער שוואַרצקייט פון זייערע שטאַמען און פאַרשוואַרצן דעם מאָל.

האַט אַ מאָל אַ גרויסער שטורעם פאַרזיט אַ קערנדל פון אַ קאַרשנביימל, פאַרקניפט עס מיט דער ערד, און אַ קליין דין שפּראַצל האָט אויפגעשפּראַצט, און עס איז געוואַקסן און זיך געשטאַלטיקט אין אַ קאַרשנביימל.

די שוואַרצע בוימער האָבן נישט געוואָסט, אַז אין זייער משפּחה האָט זיך אַריינגעגנבעט אַ ניי באַשעפעניש. דאָס קאַר-שנביימל איז געוואַקסן אין אַ זייט פון מאָל. דער מאָל איז געווען זוי אַ מולטער. דאָס קאַרשנביימל איז אויסגעוואַקסן כמעט ליגן-דיק און האָט געזען אַלץ, וואָס טוט זיך אין מאָל.

פלעגט די נאַכט צופאַלן, האָבן טונקלע קולות זיך אויפ-געהויבן פונעם מאָל. פייגל פלעגן זענן די לופט מיט כריפּנדיקע קלאַנגען. עס איז נישט געווען דאָס געזאַנג פון פייגל, וואָס זינגען אין כאַר שלאַף-לידער, נאָר אַ טיף כראַפען פון פייגל, וואָס שטייען מיט אַפענע מיילער איבער די שפיץ-ביימער און קראַקען. איין מאָל האָבן די שוואַרצע ביימער דערזען דאָס קאַרשנ-ביימל. זיי האָבן אָנגעהויבן זיך שושקען. יעדער האָט געוואָלט דערלאַנגען צום קאַרשנביימל, אַבער יעדער בוים איז געווען פאַרפלאַכטן מיט דער ערד, און שווער איז אַרויסצוכאַפּן אַ פוס פון דער ערד.

איז אויסגעבראַכן אַ שטורעם. אַ ווינט האָט אָנגעטריבן וואַלקנס-שאַף, די שאַף האָבן זיך גענומען מערן און מערן — סטאַדעס אויף סטאַדעס, די ביימער האָבן אָנגעהויבן קנאַקן מיט טרוקענע מוסקלען, ווינט מיט שטויב האָבן זיך אַ טראַג געטאַן. אַ בוים האָט אַ טאַנץ געטאַן, אַבער איידער ער האָט צייט געהאַט

א קוק צו טאן אויף דער ליכטיקער וועלט, איז ער אראפ אין פינצטערן טאג און געבליבן ליגן אנטקעגן שטורעמדיקן הימל. עס האט געבליצט און געדונערט. דער ווינט האט געבייטשט דאס קארשנביימל, דאס קארשנביימל האט געוויינט פון ווייטיק, אפגעשאטן אלע בלעטער אין טאג אריין, גערופן איר מאמע-בוים. דארט, אינעם קארשן-סאך איז פריילעך, די רויטע קארשן לאכן צו דער זון, און דא שטייט עס, ווי א שעפעלע, צווישן שווארצע בערן.

*

דער וואלד איז עלטער געווארן מיט נאך א יאר. א נייער רינג האט זיך איינגעשניטן אינעם בוים. דאס קארשנביימעלע האט זיך ווידער אנגעטאן אין רויטע קארשן. קיין שום האנט פלעגט ניט אנרירן די קארשן, ווייל קיינער איז ניט צוגעקומען נאענט צום שווארצן וואלד. איין טאג איז מען געקומען אויסהאקן דעם וואלד. מען האט געבראכט העק, זעגן, שלעפמאשינען מיט ריזיקע אייזערנע ציי-נער. פון ארומיקע דערפער זיינען זיך פויערים צוזאמענגעקומען און אנגעהויבן שניידן דעם וואלד. העק האבן געהילכט, מאשינען האבן גערוישט, קנולן ערד זיינען צעטומלט ארומגעפלויגן אין דער לופטן. שטיינער האבן זיך אויפגעכאפט פון זייער טויזנטיאריקן שלאף. בוים נאך בוים איז געפאלן מיט פארפלאכטענע הענט, בוי דאס אייזערנע מויל האט דערגרייכט דאס קארשנביימל. דאס אייזערנע מויל האט זיך גערוקט, ווי א מאנסטער, און פארצוקט די ביימער, נאר לעבן דינעם קארשנביימל האט די האנט פונעם ארבעטער אפגעשטעלט די ארבעט. דער ארבעטער האט פארזיכטיק ארומגעגראבן א רייף ארום קארשנביימל און עס ארויסגעצויגן מיט ביידע הענט, פונקט ווי מען הייבט אויף א קינד. ער האט עס איינגעוויקלט אין א זאק, און ווען דער פארנאכט איז צוגעפאלן, האט ער גענומען דאס ביימעלע אויף די הענט און עס געטראגן אהיים צו זיין ווייב.

דער פויער איז געגאנגען איבער דינע וואלד-סטעושקעס,
זיין קאפ איז געווען גרוי, די באקן — פול מיט קנייטשן. דער
וועג איז געווען לאנג, די נאכט האט געזונגען מיט מיליאנען
שטערן אויפן הימל. דער פויער האט געטראגן דאס ביימעלע
אהיים.

דאס ווייב האט אנגעצונדן א לאמפ, געגרייט צום טיש און
געהערט, ווי די נאכט האט אויסגעקלאפט די טריט פון איר מאן.
זי האט געעפנט די טיר, דער פויער האט אוועקגעשטעלט
דאס ביימעלע. דאס ביימעלע איז געווען שלעפערדיק, האט זיך עס
אויסגעצויגן אויף דער ערד.

דער פויער אין זיין ווייב האבן געגעסן זייער אונטברויט.
אזא רי האט זיך אויסגעשפרייט איבערן שטיבל. אויף דער ערד
איז געשלאפן דאס קארשנביימל. דער לאמפ האט זיך אויבגע-
לאשן. די לבנה האט צוגעלייגט איר פנים צום פענצטערל און
אנגעגאסן מיט ליכט דאס פינצטערע שטיבל.

פאר טאג, איידער דער פויער איז געגאנגען צו זיין ארבעט,
האט ער דאס קארשנביימל פארפלאנצט לעבן זיין פענצטער. די
פויערמע פלעגט אים ברענגען מילך, באגיסן מיט פעטע וואסערן,
דאס ביימעלע האט זיך געשטארקט. מיטן קומען פון נייעס זומער
האט די הויט אויסגעשלאגן מיט גרינע קנעפלעך און עס האבן
זיך באזויזן רויטע פייערדיקע קארשן.

דאס ביימל איז איבערגעוואקסן דאס פויערישע שטיבל,
יעדעס יאר געוואקסן העכער און העכער, געצויגן זיך צו דער זון.
ביזן היינטיקן טאג שטייט לעבן קליינעם פויערישן שטיבל
א קארשנבוים מיט רויטע לאכנדיקע קארשן.

גאלדענע פישעלעך

אין א טייך א ווייטן, אין א טייך א גרינעם, האבן געלעבט גאלדענע פישעלעך. זיי פלעגן קיין מאל ניט ארויסשווימען פון זייער וואסער-היים. האט די זון זיי גערופן, האבן זיי ארויס-געשטעלט די קעפלעך צו איר, און פונעם אייגענעם וואסער-רויש זיך ארונטערלאזן צוריק אין די טיפענישן, פארשפינגן זיך אין זיידענע וואסער-פעדעס ביז אראפ צום גרונט.

איז געווען א מאל א יונגעלע, וואס האט זייער געוואלט האבן א גאלדן פישעלע, איז ער צוועק צום גרינעם טייך, מיט א געשניצט בייטל. אויפן שפיץ איז געהאנגען א האמטשקעל, צוגעטשעפעט א פאנג-שלענגעלע און דאס יונגעלע האט זיך אוועקגעצויצט אויפן שטיין ביים ברעג טייך, ארויסגעצויגן זיין פאנג-בייטל צום טייך און ארונטערגעלאזט דאס שטריקל אין וואסער אריין. די פישעלעך האבן דערהערט א שארשקע, און אלע האבן זיך ארומגעקוקט דערשראקן, זיי האבן זיך צוזאמען-גערקט אין איינעם. א ריין מיטן שטריקל — און באלד זיך ארונטערגעלאזט טיפער, טיפער ביז אין דער בלאטע אריין. וואסער-פיגל האבן געפאטשט מיט זיידענע פליגל די אויבער-פלאך פון טייך, און א שטילקייט האט זיך אוועקגעלייגט אויף זילבערנע טאצן פון וואסער. דעם יונגלעם הענטל איז מיר געווארן, דאס וואסער האט אין א שווינדלעטאנין געדרייט זיך ארום אים, דאס יונגעלע האט זיך א וויג געטאן און אריינגעפאלן אין טייך. דאס קאלטע וואסער האט אים אויפגעוועקט פון דרימל. ער איז געווען א גוטער שווימער, איז ער צוגעשוואמען צו א פעלדן וואס איז ארויסגעוואקסן פון טייך. דער פעלדן איז געווען אלט און געשטופלט, ער האט פארמאגט א סאך טירעלעך.

זיצט אזוי דאס יונגעלע און ציטערט פון קעלט, זיינע קליידער זיינען נאס. עפנט זיך אויף א שטיינערן טירעלע און עס שפאנט ארום א וואסער-האן, ער שפרייט אויס די פליגל — ציזוי פייער-דיקע וועבן — און גיט א קריי. דאס וואסער צאפלט זיך, און עס

דאכט זיך אים, ער הערט זיין מאמע ענטפערן: איך קום צו דיר, מיין יינגעלע! פון אן אנדער טירעלע קומט ארום א מיידעלע, וואס קאן ניט ריידן, ווייל עס איז געווען א ליאלקעלע, באשאפן דורך א מענטשלעכער האנט. און טיף, טיף אין טיך שפיגלען זיך טירעלעך אויף טירעלעך. פון ווייטסטן טירעלע קוקן ארום די גאלדענע פישעלעך מיט פעכערס און בורשטיגענע אייגעלעך און גאלדענע פראנזון אויף די עקעלעך, קוקן אן דאס יינגעלע און פארשווינדן.

די נאכט איז צוגעפאלן. פון ווייטנס זיינען געגאנגען מאטאר-שיפן, זיי האבן געשניטן דאס וואסער און געלאזט הינטער זיך א לאנגן שנור. אויף יענער זייט טיך האבן זיך אנגעצונדן לאמפן, און דא איז נאך פינצטערער געווארן. דאס יינגעלע האט אראפ-געלאזט דעם קאפ און איז געווארן אומעטיק. אין טיך האבן די פישעלעך געלויכטן און געפינקלט מיט גאלדענע שווערדלעך ביי די זייטן. ער האט אנגעהויבן ציילן די שמערן דורכן קלארן וואסער-שפיגל. פלוצלונג האט ער דערפילט א צופן פאר די הענט און דערזען אלע פישעלעך זיינען ארויסגעשווימען אויפן אויבער-פלאך, אים ארומגערינגלט אין א קרייז. דאס פאנגשטעקעלע איז ערגעץ אוועק מיטן שטראם, זיי האבן מער קיין מורא ניט פאר אים, דעם יינגעלע איז פריילעך געווארן און איין פישעלע האט זיך אים אין גאנצן אוועקגעשענקט ער זאל עס נעמען מיט זיך אהיים.

און דא איז צוגעשווימען א שיפל מיט א פישערמאן, און דערזען א יינגעלע זיצט אויף א שטיין, האט ער אים אריינגע-נומען צו זיך אין שיפל און צוגעשווימען צום ברעג, ווו זיין מאמע האט שוין געווארט אויף אים. און אזוי האט זיך געענדיקט דאס מעשהלע מיט די גאלד-דענע פישעלעך.

אין שפאן

האלב נאך דריי פאר טאג, ווען די גאסן שלאפן, שפאנט מען איין בילד. זיין קאפ בייגט זיך אליין צום לעדערנעם קאלנער, שוין יארן, אז ער טוט די ארבעט, אלע טאג, אין דער זעלביקער צייט.

מען שפאנט אים איין אין א קעסטלדיקן ווייסן וואגן, מיט גרויסע, רויטע רעדער, און ער שלעפט זיך און קלאפט אויס אין דער מארגנדיקער שטילקייט זיינע טריט. בלייבט שטיין לעבן יעדן הויז, דער מילכמאן שפרינגט אראפ, צערטאגט די פלעשער מילך צו יעדער טיר, אויף יעדן גארן, און ביל גייט ווייטער אין שפאן.

אין בלויזן פארטאג באגעגנט ביל א מאל א מענטשן אהיים-גיין א פארשפעטיקטן. טאנצט ער אונטער, קוקט אים אן און שאקלט אים צו א גוט-מארגן. און אזוי שלעפט ער זיך טאג-אין, טאג-אויס אויף דעם שמאלן וועג, וואס ציט זיך לעבן בראנקס-פארק, צו דער געדיכטעניש פון די הייזער. ביל הייבט קיין מאל ניט אויף דעם קאפ צום הימל, זעט ניט, ווי די שמערן שלייכן זיך און באהאלטן זיך פארן טאג. ביל גייט אין שפאן און קוקט אראפ. די רעדער שלעפן זיך אים נאך, ביז דער וואגן ווערט גרינגער און אויסגעליידיקט פון דער שווערקייט. די ליידיקע פלעשער קלינגען און זינגען אים צו, אויפן וועג צוריק צו זיין שטאל. מען שפאנט אים אויס, און ער שמעלט זיך אוועק אין ווינקל און קייט ביז ער ווערט איינגעדערעמלט, שטייענדיקערהיים. איין מאל, פאר טאג, גייט אזוי ביל אין שפאן, ער קאן צומאכן די אויגן און בלינד געפינען דעם וועג, ווהין ער דארף. די גאסן זיינען גליטשיק, עס טריפט א רעגן. די לעצטע רעשמלעד פון באפאנצערטע שטיקער אייז צעגייען אונטערן ווארעמען רעגן. עס שמעקט מיט פרילינג.

ביל צעעפנט די נאזלעכער און שנאפט צום בראנקס-פארק. ער שמעקט ווייטע „פרייריס“, פרייע פעלדער. ער צעהירזשעט

זיך. דער פארטאג ענטפערט אים אָפּ. ביל זוכט מיט דער נאָז
דאָס גראַז, וואָס ליגט ערגעץ נאָענט, ער ווייסט ניט וווּ. און אזוי
דערשלעפט ער זיך ביו צו דער שטאַל. דער מילכמאָן שפּאַנט אים
אויס, ביל טרייסלט זיך אָפּ פון דעם געשפּאַן און ער לאַזט אים
פריי צו גיין אין שטאַל. אַנשטאַט גיין זיין געוויינלעכן גאַנג צו
דער שטאַל, הייבט ביל אויף זיין עק, גייט אַרויס דורכן טויען
און הייבט אָן לויפן אַהין, וווּ עס טראַגט זיך דער ריח פון אַפּענע
פעלדער, פון ליכטיקע, זוניקע „פרייריס“. ער לויפט מיט צעפּלי-
גלטע נאָזלעכער, טאַנצט אַריבער דאָס שטאַלע געסל, נאָר אַט
איז אַ וואַנט. ער קירעוועט זיך אויס און לויפט ווייטער, שלאָגט
זיך אָן אין אַ שטיינערנעם הויז, און דער פּרילינג שמעקט מיט
וואַרעמען רעגן. ביל וויל מיטן קאָפּ דורכברעכן די ווענט, וואָס
פאַרשמעלן אים דעם וועג צו די „פרייריס“, וואָס צאַמען אים אָפּ
פון די ווייטן. ער הירושעט און לויפט ווייטער. הינטער אים
לויפט דער מילכמאָן אַ פאַרשאַפּעטער און רופט אים: ביל! ביל!
אַבער ביל פליט אַ צעווילדעוועטער איבער די געדיכטע גאַסן.
דער מילכמאָן לויפט צו אַ טעלעפּאָן-סלופּ און רופט פּאַליציי
נאָך הילף. אזוינס האָט נאָך מיט בילן ניט געטראַפּן. ער גייט
אַלע מאָל געטריי אין שפּאַן.

עס איז ווייטער מאַרגן. די גאַסן ווערן געדיכט מיט מענטשן,
אַ קלאַפּן פון פיס, געשרויען. זיי גייען צו דער אַרבעט, זעען זיי
אַ ווילד, צעפּלאַשעט פּערד, יאָגן זיי זיך נאָך אים. ביל אַנטלויפט
און ווערט נאָך מער צעטומלט. דערוויל קומען אָן פּאַליצייאַנטן
אויף „מאַטאַר-ציקלעטן“. מען טרובעט, מען קלינגט, מענטשן
שמעקן אַרויס קעפּ דורך די פענצטער, אַ געפּאַר טראַגט זיך
איבער דער שטאַט. די ציקלעטן דעריאָגן דעם צעווילדעוועטן
ביל. איינער פון איין זייט, דער צווייטער פון דער צווייטער זייט.
ביל איז ביין, ער הייבט אויף אַ הינטערשטן פּוס, גיט אַ ברוקע
איין פּאַליצייאַנט, מיטן צווייטן פּוס אַ זעין דעם צווייטן. ביל
פליט מיט אַ פאַרריסענעם עק און פּלאַטערדיקע גרוועס. ער איז
ווילד און צעטומלט. די גאַסן דרייען זיך אַרום אים. פּאַליציי

שיסט אין דער לופטן, און ער לויפט ווייטער און ווייטער. ווער
עס קומט אים אָן אין וועג, שטויסט ער אָפּ, די פּאַדקאוועס שלאָגן
פּייער, פון מויל גייט אַ שוים, די ברוינע פעל זידט מיט טראָפּנס
שוויים.

עס קלינגען פּייערוואַגנס. פּייערלעשער, ווי רויטע צערייצטע
פּייגל, יאָגן זיך נאָך אים. זיי צעלייגן איבערן וועג אַ לאַנגן לייטער,
פאַרוואַרפן אַ שטריק אַרום זיין האַלדז און ציען אים צו זיך. ביל
איז אויסגעשעפט פון די כוהות, ווי טויזנט בייטשן וואַלטן שטעכן
זיין לייב. עס הייבט אים שווינדלען און ער פאַלט אַוועק אויף
דער ערד.

ער ליגט אין אַ טשאַד, און דערהערט דאָס באַקאַנטע קול פון
זיין באַלעבאַס: „כילי! וואָס ביסטו ווילד געוואָרן?“ ביל שוידערט
אויף. אַרום אים אַ רעדל מיט מענטשן. ער הייבט אויף דעם קאַפּ,
קוקט אַלעמען אָן מיט גרויסע אויגן, פאַרלאַפענע מיט טרערן. ער
שאַקלט מיטן קאַפּ און די אויגן ריידן: „עס איז פּרילינג! לאַז
מיך אָפּ. איך וויל צוריק צו די „פּרייריס“, וווּ איך וועל קאַנען
אַרומלויפן פּריי איבער די זוניקע פעלדער, און אַ שטומער צער
טרויערט אַרום פון זיינע פאַרלאַפענע אויגן.

דער מילכמאַן פאַרשטייט ניט זיין שפּראַך. ער טוט אים אָן
די לייצעס און פירט אים אַ געפאַלענעם, אַ שולדיקן, צוריק אין
שטאַל אַרײַן. ער וועט ווייטער גיין אין שפּאַן...

די פאלשע קאץ

מיט שמילע טריט איז זי געקומען און זי האט אָנגעקלאַפּט אין מיין טיר. איך בין געווען אליין אין וואַלד-שטיבל. די זון איז פאַרגאַנגען און פייגל האָבן געזונגען אַ געזאַנג צום פאַר-נאַכט. פּינצטערע שאַמנס זיינען געקראַכן איבער די בערג.

די זון איז אַראָפּ הינטער די בערג. און אַ גאַלדענער לבנה-האַרן האָט זיך באַוווּזן אויפן הימל.

די קאץ איז געשטאַנען און אַריינגעקוקט דורך דער דראַ-טענער טיר. גרויע, בעטנדיקע אויגן, אין אַ קלוגן קעצישן פנים. איך בין געווען אליין אין דער שמילקייט. זי האָט געעפנט איר מויל און אַ מיאז האָט זיך דערהערט, ווי אַ געבעט.

איך האָב געקוקט אויף איר דערשראַקן. זי האָט מיר אויס-געשטרעקט אַ פיסל און באַלד דאָס צווייטע פיסל. זי האָט זיך אויפגעשמעלט אין דער דראַטענער טיר, געקראַצט מיט די נעגל, און זי האָט אויסגעזען, ווי אַ קליין מענטשעלע, וואָס בעט זיך אַריינצולאָזן עס אין שטוב.

איך האָב איר אַרויסגעטראָגן אַ ביסעלע מילך. זי איז צו דעם צוגעלאָפן מיט איר צינגל און אויסגעלעקט ביו דעם לעצטן טראָפן, און מאַדנע היימעלעך איז מיר געוואָרן. זי האָט זיך אַוועקגעלייגט לעבן דער טיר און גענומען וואָשן מיטן צינגל איר פעל. איך האָב דערפילט, איך בין ניט אליין — אַ לעבעדיק באַשעפעניש שטייט לעבן מיין טיר.

אויף צו מאַרגנס האָב איך איר שוין אַנטקעגן געטראָגן איר פרישטיק, ווי מיר וואַלטן שוין לאַנג געווען גוטע-פריינד. זי איז מיר נאַכגעגאַנגען און געקוקט ווי זי וואַלט מיך פאַרשטאַנען.

איין מאָל האָט זי זיך ניט באַוווּזן אין פרימאַרגן; דאָס שיסעלע מילך איז געשטאַנען ניט אַנגערירט. איך בין געלאָפן אין אַלע ווינקעלעך און זי גערופן אויף אַ קול, נאָר זי איז ווי פאַרפאַלן געוואָרן. איך האָב געטראַכט: אפשר איז זי אַוועק אין טיפן וואַלד און אַ פוקס האָט זי פאַרצוקט?

איך האָב אַ גאַנצן טאָג זי אַרומגעזוכט. פאַר נאַכט האָט זי זיך ווידער באַוווּזן. איך האָב זי אַרומגענומען און זי געגלעט, און איר אונטערגעטראָגן אַ שויסעלע מיט סמעטענע און ווייס ברויט, און זי האָט זיך געקאַטשעט אין גראַז פאַר נהת. זי האָט צוגעלייגט איר קעפל צו מיין פּוס פאַר גרויס דאַנקבאַרקייט. פון דעמאָלט אָן איז זי געוואָרן אַ הימישע אין שטוב און אין פעלד.

✱

לעבן מיין וואַלד-שטיבל איז געהאַנגען אַ נעסט אויפן הויכן בוים. די מאַמע-פּויגל און דער טאַטע-פּויגל האָבן געהיט זייערע פייגעלעך און געבראַכט זיי ווערעמלעך און שטרויעלעך. דאָס ערשטע מאל האָט די מאַמע-פּויגל זיי אַרויסגעלאָזט אויף דער פּריי. זיי האָבן אויפגעהויבן די דינע פּליגל און זיך געלערנט פּליען און די מאַמע-פּויגל איז געשטאַנען פון דער ווייט און זיי געהיט, און געקוואַלן פון אירע פייגעלעך.

דער טאַטע-פּויגל איז געזעסן נאָך העכער אויף אַ צווייג, און געפאַטשט מיט די פּליגל, און באַשירמט די קליינע פייגעלעך, וואָס פּליען שוין אַליין אין דער גרינער זוניקער וועלט.

ביי נאַכט זיינען די פייגעלעך צוריק אַרײַנגעפּלויגן מיט טאַטע-מאַמע אין די נעסטן. די נאַכט איז געווען אַ פינצטערע, די שמערן האָבן זיך ניט באַוווּזן, אַלע זיינען געשלאָפן. איך האָב געהערט אַ געוויינ, אַ יללה. איך בין צוגעלאָפן צו דער טיר און איך האָב דערזען די קאַץ אויפן בוים.

אירע אויגן האָבן געפינקלט מיט רויב.

אין איר פּיסק האָט זי געהאַלטן אַ לעבעדיק צאַפּלדיק פייגעלע. טאַטע-מאַמע-פּויגל האָבן מיט די פּליגל געפאַטשט, און געשפּרונגען פון די צווייגן. זיי האָבן געשריגן מיט אויסטערלישע קולות, נאָר די קאַץ האָט זיך ניט וויסנדיק געמאַכט — זי איז אַנטלאָפן מיטן לעבעדיקן פייגעלע אין די קוסטעס.

א גאנצע נאכט האט די מאמע-פויגל געוויינט נאך איר
פייגעלע, וואס די קאץ האט עס א לעבעדיקס פארצוקט.
אין דער פרי איז די קאץ ווידער צוגעקומען צו מײן טיר.
נאר איך האב מער ניט געקאנט קוקן אין איר פאלשן פנים —
איך האב זי אוועקגעיאגט פון מײן טיר.

דער איינזאמער פיש

אין א קליין טייכל האט געלעבט אן איינזאמער פיש. ער האט ניט געקענט זיינע טאמע-מאמע און ניט געהאט קיין חברים מיט וועמען צו שפילן זיך אין טייך. ער פלעגט שווימען אהין און צוריק מיט גרינע גלעזערנע אויגן, אויפלוכטן און ווידער זיך אראפלאזן צום גרונט. און אזוי איז ער געוואקסן גרעסער און גרעסער, און די איינזאמקייט איז געוואקסן מיט אים. ביי נאכט פלעגט דער טייך אַנשעפן ליכט פון דער לבנה און ווערן זילבערדיק צעשטראלט, און דער פיש פלעגט נאכלויפן דער לבנה אין טייך, און ער פלעגט פארצוקן א שמערן און בלייבן הונגערדיק.

עס זיינען אָנגעקומען רעגנדיקע טעג און שמורעמדיקע נעכט. דאָס קליינע טייכעלע איז אַריבער די ברעגן, די לבנה האָט זיך אין יענע טעג ניט באַוווּן. און דער פיש האָט זיך פאַרבענקט נאָך דער לבנה. ער פלעגט זי זוכן אין טייך און זי ניט געפינען. זיינע טרערן האָבן אַראָפּגעוויינט אין טייך, און דער טייך איז נאָך פולער געוואָרן, און אַרויסגעגאַסן זיך. דער פיש איז אַרויס-געשוואַמען אויף דער ערד און געבליבן ליגן האַלב פאַרחלשט.

ביי נאכט האָט זיך די לבנה באַוווּן אַ צעשפאַלמענע אין אַ האָרן און געבליצט צום פאַרחלשמן פיש. זי האָט אים געצויגן און געצויגן, זיי אויף פעדעס. דער פיש האָט איר נאָכגעהיפּט ביז עס האָט אויף אים אַ וויי געמאַן מיט שמורעם און מיט ווינט פון אַ גרויסן וואַסער. דאָס איז געווען דער ים.

פון ווייטן האָט ער דערפילט דאָס צאַפּלעניש פון טויזנטער פיש. זיי האָבן זיך געשלענגלט, געוויקלט, געדרייט און אַנטלאָפּן. זיי האָבן זיך געבאַמבלט אויף די כוואַליעס פון ים. די לבנה איז אַרויסגעשוואַמען איבער ים און זיך געבאַדן אין די כוואַליעס, אויפגעגאַנגען אין אַ צווייטער זייט און זיך פאַרלאָשן אין גערויש און געפליעסק פון די צאַפּלדיקע פיש, און דער פיש איז נאָכ-געשוואַמען דער לבנה אין ים אַרײַן.

און דער איינוואַמער פיש האָט דערזען אַ גאַלדן פישל אין
אַ מאַנץ. ער האָט עס ליב באַקומען און ער האָט חתונה געהאַט
מיטן גאַלדן פישעלע, און אַלע פיש האָבן געמאַנצט פאַר פרייד,
און די לבנה האָט אַנגעוואַרפן גאַלדענע רענדלעך חתונה-מתנות,
און ווען דער מאַג איז געקומען, זיינען זיי ווייט-ווייט אוועק-
געשוואַמען.

דער פאפוגיי

אין א פארווארפענער פארם, זויט פון שטאט, האט געווינט די משפחה מעי. מרס. מעי, א שמענדיק פארהארעוועטע, מיט זעקס קליינע קינדער, פלעגט קיין מאל ניט האבן קיין פרייע מינוט. איין קינד אויף די הענט, דאס צווייטע ביים קלייד, און דאס דריטע הינטער זיך — איז זי אלע מאל געגאנגען ארומגע-רינגלט מיט קינדערשע געוויינען.

איין מאל איז צו דער פאמיליע מעי געקומען א גאסט, אן אלטער פויער. ער איז געווען איינזאם: זיינע זין זיינען געפאלן אין דער וועלט-שחיטה און זיין ווייב איז פאר צער געשטארבן. ביי אים איז פארבליבן איין לעבעדיקער נפש — א פאפוגיי. דער פויער האט זיך שוין געגרייט צו שטארבן און ער האט ניט געוואלט איבערלאזן אליין דעם פאפוגיי. האט ער גענומען דעם אלטן שמעקן, די לאנגע פיפקע, אין דער צווייטער האנט — דאס שטייגל, און ער איז אוועק צו מרס. מעי איר ברענגען א גע-שאנק — דעם פאפוגיי.

דער פאפוגיי האט געהאט א געל טשוביקל און קרעלענע גרינע אויגן. זיין עק איז געווען געשטיקט פון רעגנבוויגנדיקע פעדערן. א גרויסע פרייד האט ארומגעכאפט די קינדער, ווען דער פאפוגיי האט זיך באוויזן אין הויז. די מרס. מעי, וועלכע איז געווען צוגעוויינט צו די שמענדיקע קולות פון אירע אייגענע קינדער, האט פלוצלונג דערהערט נאך א קול: „פאלי וואנטם א קרעקא!“ מרס. מעי איז געשמאגען א פארציטערטע: די שטים איז געווען פונקט ווי די שטים פון אירס א קינד.

באלד איז דאס שטייגל געווען ארומגערינגלט פון אלע זייטן מיט קינדערשע הענטלעך, און אין די קינדערשע הענטלעך זיינען געווען קרעקערס. דער פאפוגיי איז געשפרונגען אין שטייגל און מיט א מענטשלעכער שטים האט ער באדאנקט די קינדער. די משפחה איז גרעסער געווארן. צווישן די קינדער און הינער, גענדז און קאטשקעס איז צוגעקומען נאך אן אייגענער —

דער פאפוגיי. דער פאפוגיי האט פארנומען דאס אייבערשטע ארט אין שטוב. אנטקעגן שפיגל אין גאלד האט זיך געשפיגלט דער פויגל מיטן גאלד-פעדערדיקן עק. פארן שלאפן האבן די קינדער איינגעדעקט דאס דעכל פונעם שטייגל. דער פאפוגיי פלעגט פארווארפן דאס קעפל אין זיינע פוכענע פעדערן. ער פלעגט איינדרומלען צוזאמען מיט די קינדער אין א שטילן ווא-רעמען שלאף.

ווען די זון גייט אויף איבער די בערג און די פייגל זינגען גוט-מארגן דער וועלט, כאפט זיך אויף דער פאפוגיי און ענטפערט מיט א הארטן קוויטשיקן קול: „גוט-מארגן!“ זעקס קינדערשע שטימעלעך פלעגן אים צוריקענטפערן פון די בעטלעך: „גוט-מארגן!“ אפט מאל, ווען די זון פלעגט גליען, הייס מאכן די דעכער און אויסטרינקען די קילע לופט, פלעגן די קינדער ארויס-טראגן דאס שטייגל אין וואלד און עפענען דאס טירל. דער פא-פוגיי גיט א פלי אויף א בוים, שפרינגט ארום פון צווייג צו צווייג, הייבט אויף די פליגל צום בלויען הימל און טאנצט צוריק אראפ אויף דער ערד, שפרינגט אריין אין שטייג אריין.

ווי אלט איז געווען דער פאפוגיי? טייל האבן געזאגט: ער שטאמט פון די אוראלטע וועלדער, ווו די אינדיאנער האבן גע-וווינט. ער איז איבערגעגאנגען בירושה, און דער לעצטער פאר-מער, וואס האט ניט געהאט קיין דור נאך זיך, האט אים געבראכט א מתנה מרס. מעי.

אפט, ווען די קינדער האבן שפאצירט מיט דעם פאפוגיי, פלעגט ער שפרינגען פון אקסל צו אקסל, די הענער און הינער פון די שטייגן פלעגן ארויסשטעקן זייערע שנאבלען און קוואקען צום אויסטערלישן פויגל. די הענער זיינען דערביי געווען אנגע-בלאזענע, גרייט צו פארצוקן דאס שטוב-באשעפעניש מיט די גאלדענע פעדערן, וואס באהערשט די שפראך פון מענטשן.

אזוי האט געוווינט דער פאפוגיי — א קינד צווישן קינדער, ביז איין מאל איז אויסגעבראכן א קינדער-קראנקייט אין לאנד. מען האט ניט געפונען קיין נאמען צו דער עפידעמיע. אבער מען

האַט באַמערקט, אז די קראַנקייט באַפאַלט די קינדער אין אַזוינע הייזער, וווּ עס געפינט זיך אַ פּאַפּוגיי. דאָקטוירים האָבן געזאָגט, אז מסתמא טראַגט דער פּאַפּוגיי מיט זיך אַזאַ מין באַציל, וואָס פאַרשפּרייט די קראַנקייט.

פּלוצלונג האָט דער פּאַפּוגיי באַמערקט, אז קיינער רעדט נישט צו אים, קיינער קומט נישט צו אים נאָענט, קיינער דעקט אים נישט איין פאַרן שלאָפן.

איין מאָל אין אַ פאַרנאַכט האָט מרס. מעי גענומען דאָס שטייגל און עס אַרויסגעטראַגן פון שטוב. דער פּאַפּוגיי האָט גערופן: מאַמע! מאַמע!" נאָר מרס. מעי האָט אים נישט געענט-פערט. די קינדער האָבן זיך נישט אומגעקוקט. מרס. מעי האָט אַראַפּגעטראַגן דעם פּאַפּוגיי אין הינער-שטייג, די הינער זיינען שוין געשלאָפן, אויסגעזעצט אין רייען אויף דינע רונדע שמע-קנס. מרס. מעי האָט אַהין אַריינגעלאָזט דעם פּאַפּוגיי און איז צוריק אַריין אין שטוב.

ווען דאָס ליכט איז פינצטער געוואָרן און די קינדער האָבן זיך געלייגט אין די בעטלעך, האָבן זיי דערהערט אַ פאַטשעריי אין שויב. דער פּאַפּוגיי האָט זיך אַרויסגעריסן פון הינער-שטייג, צוגעפּלויגן צום פענצטער, געקלאַפט מיט די פליגל און געפיקט מיטן שנאָבל די שויב. ער האָט גערופן די קינדער ביי די נעמען, געקראַצט די שויב און געבעטן זיך מיט די פליגל.

מרס. מעי איז אַרויס, אים געכאַפט אויף די הענט און צוריק אַריינגעטראַגן אין הינער-שטייג. אין דער פרי, ווען דאָס געקריי פון די הענער האָט אויפגעוועקט די בערג און די זון האָט אַראַפּ-געשפּאַנט אויף דער ערד, האָבן די הינער אויפגעעפנט די אייגלעך און דערזען, אז אין אַ ווינקל איז געזעסן דאָס פּרעמדע באַשע-פעניש. זיי האָבן אַלע זיך געלאָזט צו אים מיט שאַרפע נעגל, כדי אויספיקן די אויגן דעם פויגל, וואָס רעדט די מענטשלעכע שפּראַך. דער פּאַפּוגיי איז אַרויפגעפּלויגן אונטערן דעכל און מיט שרעק געקוקט, ווי זיי אַלע אונטן שרייען און בייזערן זיך אויף אים, גרייט אים צו צערייסן אויף שטיקער. דער עלטסטער האָט

האַט זיך פאַרמאַסטן מיט זיין רויטן קאַם, זיינע פעדערן צעעפנט
ווי ביי אַן אינדיק.

אַ גאַנצן טאַג איז דער פּאַפּוגיי געשטאַנען אויבן. אים איז
ניט אַנגעשטאַנען, וואָס מ'האַט אים אַריינגעזעצט צוזאַמען מיט
הינער.

דער פּאַפּוגיי האָט זיך צוגעדעקט מיט די פליגל, ווי מיט
צוויי הענט. ער האָט געבענקט נאָך די קינדער און די קינדער
זיינען מער צו אים ניט געקומען. ער האָט געטראַכט פון אַמאָליקן
וואַלד. ער האָט נאָך דעמאָלט ניט געקענט די מענטשן. ער פלעגט
פּלוצן פריי איבער די שפיצן בוימער, ביז מען האָט אים געפאַנגען
אין אַ שטייג. ער האָט זיך צוגעוויינט צו די היימען. ווען מרס.
מען פלעגט זיין אויפן פעלד ביי דער אַרבעט, פלעגט ער באַוואַכן
דאָס יונגסטע קינד, וויגן מיט אַ שטריקל אויף זיין פיסל דאָס
קליינע וויגעלע, וווּ דאָס פיצל איז געלעגן. פון אַליץ איז אים
פאַרבליבן דאָס שטריקל. עס פּלאַנטערט זיך נאָך אַרום זיין פיסל.
דער פּאַפּוגיי האָט געוויינט און הויך גערופן: „מאַמע!
מאַמע!“ און מרס. מען, ניט קאַנענדיק צוהערן דעם פיין, האָט
אין שטוב געוויינט, און אַלע קינדער אויף די בעטלעך האָבן
געוויינט שטיל אין זיך.

די נאַכט איז געקומען. דער הימל איז געוואָרן באַשאַטן מיט
שטערן. די הינער האָבן נאָך אַליץ זיך געבייזערט, און דער פּאַ-
פּוגיי האָט אַליץ געוויינט: „מאַמע! מאַמע!“.

א פויגל אַ לידיקגייער

ס'איז געקומען דער פּרילינג. די ערד האָט זיך אויפגעכאַפּט פון ווינטערשלאַף. די שנייעלעך זענען צעגאַנגען, ווי טרערן אין דער פייכטער ערד. די ביימער זענען געשמאַנען נאַקעט, דינע שפּראַצן האָבן זיך פאַרקניפּט אויף די צווייגן. דער פּרילינג איז געקומען!

די אַרומיקע בערג האָבן אויפגעשאַלט מיט אַ כאַר פון פייגל. די פייגל האָבן זיך אַראַפּגעלאָזט מיט אַ צוויטשערדי צום נאַקעטן סאַד, וווּ די ביימער זענען געשמאַנען אין רייען. פייגל זענען געקומען זיך בויען נעסטן. זיי זענען געפּלויגן מיט פאַרטריקנטע שטרויען און וויכער ערד אין די שנאַבלען צו באַפעסטיקן די נעסטן.

אויף די פּעלדער זענען אַרויס פּויערים מיט אַקעראַייזנס און צעשניטן די ערד אין ווירעס. די ערד האָט זיך איבערגעדרייט אויף דער צווייטער זייט און זיך אַוועקגעלייגט הינטערן שאַרפּ-אייזן פונעם אַקער. זי וועט ליגן און טרינקען דעם פּרישן רעגן, זיך אַנטאַן אין גרין. פון די פאַרזייטע קערנדלעך וועלן ציבעלעס אַרויסקריכן מיט גרינע פּיסקעלעך צו דער וועלט, און טאַמאַטן וועלן אויספיקן די רויטע סאַמעטענע קעפלעך, און קוקורוזעס וועלן צעפלעכטן די גאַלדענע צעפּ, און די זערנע-ציינדעלעך וועלן ווי גאַלד-האַרמאַניקעס אויסשפּילן די רייפּקייט פון זומער.

דערווייל איז נאָך געווען פּרילינג. מענטשן האָבן די האַרע-פאַשנע הענט אַפּגעגעבן צום אַקערן און צום זייען. אויף אַ בוים איז געוואַקסן אַ נעסט. אַ מחנה פייגל האָבן אַ גאַנצן טאַג גע-אַרבּעט מיט די פליגל און מיטן שנאַבל. זיי האָבן זייער ביסן אַפּגעשפּאַרט און אַריינגעקלעפּט די שפּייז אין קנויל פון זייער נעסט, אויף פייגלשפּראַך זיך דורכגעצוויטשערט און געבויט די נעסט אונטערן פּרייען הימל.

בלויז איין פויגל האָט ניט געוואַלט בויען. ער איז געזעסן אויף אַ שפּיץ בוים און געקייט, און געקייט. די זון האָט געשיינט,

און דער פויגל איז געוואָרן פּויל צו פּלען ברענגען בלאַטע פּאַר אַ נעסט. איז ער שוין יאָ געפּלויגן, האָט ער פּאַר זיך געבראַכט אַ קערנדל צום עסן. די איבעריקע פּויגל האָבן אים גערופן מיט זייער פּריילעכן געזאַנג, זיי האָבן מיט לידער געבויט די נעסטן. זיי האָבן זיך אויפּגעהויבן מיט צענומענע פּליגל אין דער לופטן, איז אַ שטרוי געווען צו שווער, האָבן זיי אין צווייען געטראָגן די לאַנגע שטרוי. ווען די נעסט וועט פּאַרטיק ווערן וועלן זיי האָבן אַ היים, יעדער אויף זיין בוים. זיי וועלן פּאַר טאָג אַרויס-פּלען פּון נעסט און זינגען צום אויפּגאַנג פּון דער זון, און שפּע-טער וועלן אַרויסקומען קליינע פּייגעלעך, זייערע קינדער, זיי וועלן זיי לערנען פּלען, און אַליין זיך ברענגען שפּייז.

זיי האָבן צוזאַמענגעקלעפט די בלאַטע, און די נעסט איז גע-וואָרן פּאַרענדיקט. די פּויגל האָבן פּריילעך געפּאַשט מיט די פּליגל און געזונגען. זיי וועלן זיך קאַנען באַהאַלטן פּאַר אַ בליץ, פּאַר אַ דונער, און דער האַגל וועט ניט בייקומען זייער נעסט, אזוי שטאַרק איז זי געבויט. ביי נאַכט וועלן זיי זיך פּאַרקלייבן אַהין צום שלאָף, און ווען דער טאָג וועט אויפּשמיין, וועלן זיי אים אַנטקעגן פּלען מיט פּרייד און געזאַנג.

איין מאָל זענען זיי אַרויסגעפּלויגן אין פעלד און פּייגל פּון אַנדערע נעסטן זענען מיטגעפּלויגן אין אַ מהנה. זיי האָבן אונטערגעמענצלט אויף די פּאַרזייטע בייטן און גענאַשט דאָ און דאַרט אַ קערנדל, און ווען זיי האָבן זיך צוריקגעקערט צו זייער נעסט, איז די עפּענונג געווען פּאַרקלעפט, בלויז אַ שפּאַרע איז געבליבן אָפּן און איין פּויגל האָט געקאַנט אַהין אַריינפּלען. דער פּויגל-פּאַראַזיט האָט זיך אַהין פּאַרקליבן, און ניט אַריינגעלאָזט די פּייגל, וואָס האָבן געבויט די נעסט. אַ טומל איז אויסגעבראַכן אין סאָד. די פּויגל פּון אַלע ביימער האָבן זיך צוזאַמענגענומען און געמאַכט אַ געוואַלד. זייערע פּליגל האָבן געציטערט, די פעדערן האָבן זיך געכוואַליעט. מיט אַ צווייטשעריי זענען אַלע צוזאַמען צוגעפּלויגן צו דער נעסט, ווי דורכצושטורעמען מיט זייערע שנאַב-לען דעם אַריינגאַנג, אַבער דער פּויגל-פּאַראַזיט האָט בלויז אַרויס-

געשטעלט זיין פיסקל מיט די גרינע אייגעלעך, ער האט זיך גע-
ריצט מיט זיי. ער האט זיי פארמאכט דעם אריינגאנג. בלויז ער
אליין וועט דא וווינען. זאלן זיי זיך בויען ערגעץ אנדערש א נעסט!
די פייגל זענען צוריקגעפליגן מיט א גערודער. זיי האבן
זיך געלאזט צו דער נעסט. אין איין מינוט איז דער פויגל-פארצויט
געווען פארמויערט אין נעסט, פארקלעפט ווי אין קבר. ער האט
פארשטיקט גערופן צו זיי, אבער די פייגל האבן ניט געהערט —
נאר געקלעפט און געקלעפט. די נעסט איז געווארן ווי א הארטער
פארגליווערטער שטיין.
די פייגל האבן מיט פרישן אימפעט זיך געלאזט צו די פעל-
דער קלייבן שטרויעלעך און בלאטע, צו בויען א נייע נעסט,
און אלע האבן מיטגעהאלפן.

א שניווייס קעצעלע

אויף די גרינע פעלדער האט שטיל זיך געשארט א קאץ מיט א גרויסן אָנגעבלאָזענעם בויך. חוהלע האט איר אַנטקעגן-געטראָגן אַ שויסעלע מילך. די קאץ האט זיך אויסגעצויגן אויף די פּאָדערשטע לאַפעס, אויסגעלעקט די מילך, און פאַרמאַכט די אויגן.

די זון האט געבאַקן, און די קאץ איז געלעגן מיד און שווער. זי האט געסאַפּעט מיט פאַרושמורעטע אויגן, אין דער פרי זענען געבאַרן געוואָרן זיבן קעצעלעך: איינס אַ גרוי-ווייס קעצל, צוויי מיט שטרייפן, איין ווייס מיט אַ שוואַרצן פינטל אויפן נעזל, און דריי שוואַרצע קאַטערלעך. די אַלע קעצעלעך זיינען געלעגן אונטער דער מאַמע-קאץ און געצויגן. און די מאַמע-קאץ האט קיינעם ניט צוגעלאָזן צו אירע ניי-געבוירענע קעצעלעך.

אַלע קינדערלעך פון זומערלאַנד „לי-רא“ האָבן זיך פאַר-זאַמלט, און יעדעס קינד האט געוואָלט האָבן אַ קעצעלע. און אזוי איז עס טאַקע געווען. נאָך אַ קורצער צייט האָבן די קינדער גענומען אין זייערע זומער-ווינונגען די קעצעלעך און עטלעכע מאל אַ טאַג זיי צוגעשטעלט צו דער מאַמע-קאץ זיי אַנצווייגן.

חוהלע איז דעמאָלט אַלט געווען פיר יאָר. זי האט באַקומען דאָס שניווייס קעצעלע מיטן חן-פלעקעלע. זי פלעגט אַרײַנזעצן דאָס קעצעלע אין איר קינדער-זועגעלע, איר אַרײַנשטופן אַ פלע-שעלע מילך אין מויל, און שפּאַצירן מיט דעם איבערן גרינעם פעלד.

דאָס קעצעלע איז אַלט געוואָרן זעקס וואָכן. עס פלעגט שוין נאָכלויפן חוהלען און זיך פילן מיט איר היימיש, און אַרימטאַנצן, ווען זי פלעגט איר וואַרפן אַ באַל.

עס פלעגט נאָכלויפן די גראַזשפּרינגערס און כאַפן די שטראַלן פון דער זון, חוהלע האט אָנגעהאַנגען אַ גלעקעלע מיט אַ רויט בענדעלע אויפן האַלדז פונעם קעצעלע, פּדי עס זאַל ניט פאַר-לױרן גיין.

נאָכן שיינעם זומער האָבן אַלע קינדערלעך געדאַרפט צוריק-
פאַרן אין שטאָט. אָבער וואָס טוט מען מיט די קעצעלעך? די
קינדער זיינען באַשטאַנען מיטצונעמען די קעצעלעך מיט זיך אין
שטאָט אַרײַן, נאָר די עלטערן זיינען געווען קעגן. אין די ענגע נױ-
יאַרקער דירות וואָלטן די קעצעלעך געווען איבעריקע קוואַרטײ-
ראַנמן. האָבן די מאַמעס באַשלאָסן, אז די קינדער זאלן אַוועק-
שענקען די קעצעלעך צו די פאַרמערס אין דאַרף. זומער וועלן
די קינדער צוריקקומען און אָפּנעמען די קעצעלעך.

די קינדער האָבן געפּאָלגט די עלטערן, נאָר חוהלע האָט זיך
ניט געוואָלט שיידן מיט איר קעצעלע. זי האָט עס אַ גאַנצן טאַג
געהאַלטן אויף די הענט און עס געקושט, און גערעדט צו דעם,
ווי עס וואָלט פאַרשטאַנען, אָבער די מאַמע האָט דאָך אויסגעפירט,
און חוהלע האָט זיך געדאַרפט שיידן מיטן קעצעלע.

זיי האָבן זיך גענומען געזעגענען. דאָס קעצעלע איז געלעגן
אויף דער שוועל, די אייגעלעך האָבן שטום געבעטן: לאַז מיך
ניט איבער צווישן פרעמדע מענטשן, נעם מיך מיט זיך, חוהלע!
איך וועל דיך הימל לעבן דיין בעטעלע, איך וועל פּוּיזן מיט זיידענע
טריט, דיך ניט אויפוועקן פון שלאָף, לאַז מיך ניט איבער דאָ אליין.
חוהלע האָט צום לעצטן מאל זיך געבעטן ביי איר מאַמען —
אָבער עס איז געווען אומזיסט: אין שטאָט איז ניט געווען קיין
פּלאַץ פאַרן קעצעלע.

*

דאָס שנייווייס קעצעלע איז פון פאַרמערס הויז צוריקגע-
לאָפן צו חוהלעס שטיבל. די מירן זיינען געווען פאַרשלאָסן, און
די פענצמער פאַרהאַקט. נאָר אויפן שוועל איז געשטאַנען אַ שײ-
סעלע מיט מילך. דאָס קעצעלע האָט זיך ניט צוגערירט צו דער
מילך. עס האָט געמיאַקעט און גערופן חוהלען אַ גאַנצן טאַג,
ביז עס איז צוגעפּאַלן די נאַכט. די שטערן זיינען אַרויס אויפן
הימל, די לבנה איז אויפגעגאַנגען, און שנייווייס קעצעלע האָט

געמיאזקעט צו די שמערן: אפשר ווייסן זיי — פאר וואס חוהלע איז אוועקגעפארן און זי איבערגעלאזט אליין? אין דער פרי איז שנייוויים קעצעלע צוגעגאנגען צום וועג, ווו דער בריווטרעגער ברענגט די פאסט. פון בריווקעסטל איז נאכגעהאנגען א בלייער מיט פאפיר.

דאס שנייוויים קעצעלע האט באשלאסן, זי וועט אנשרייבן א בריוועלע צו חוהלען און עם אוועקשיקן מיט דער פאסט. זי האט א פיר געמאן אויפן בריוועלע אהין און אהער. דער פאסטמאן האט צוגענומען דאס בריוועלע און שנייוויים קעצעלע האט זיך אוועקגעלייגט ווארטן.

א טאג און א נאכט, און חוהלע איז ניט געקומען. האט שניי-וויים קעצעלע גענומען וואנדערן און זוכן. זי איז געגאנגען און געגאנגען איבער וועגן און פעלדער, נאר א קעצעלע האט דאך א קעצישן מוח, האט זי צו ביסלעך אין חוהלען פארגעסן.

דער ווינטער איז אוועק, און ווידער איז דער זומער געקומען, חוהלע איז צוריקגעקומען מיט אירע עלטערן אין זומערלאנד „לי-רא“. לעבן דער שוועל איז געשמאנען א גרויסע וויסע קאץ מיט אן אגעבלאזענעם בויך. חוהלע איז געבליבן שטיין פארוואנדערט. איז דאס מיין שנייוויים קעצעלע?

— יא, האט געענטפערט איר מאמע, אזוי גייט עם מיין טעכטערל; דיין וויים קעצעלע ווערט א מאמע — זי וועט אין גיכן געבוירן קעצעלעך.

און חוהלע איז געשמאנען און געשטוינט: וואס איז געווארן פון איר שנייוויים קעצעלע?

די שטאלענע נעסט

הארבסט איז געקומען. ווינטן האבן געפייפט, שטויבן האבן געטאנצט און דער הימל איז געווען גרוי ווי בלעך. מענטשן האבן זיך אָנגעטאָן מאַנטלען, און ביימער האָבן די לעצטע בלעטער צו-געהאַלטן, זיי זאָלן ניט בלייבן נאַקעט, אויסגעטאָן צו די ווינטן. אַ מחנה פייגל האָבן זיך צוזאַמענגענומען און זיך געלאָזט אויפן הימל צום דרום. אַ גרויסער שטורעם האָט זיך אויפגעהויבן, די בליצן האָבן געשניטן די וואַלקנס, צעשפּאַלטן די מחנות פּלױענ-דיקע פייגל און זיי צעוואָרפן אין פאַרשידענע זייטן, זיי צוזאַמענ-געשליידערט, און ווידער צעטיילט. די מחנות פייגל זיינען מיטן שטורעם פאַרטראָגן געוואָרן צו דער שטאַט ניו-יאָרק.

ווען דער שטורעם האָט זיך איינגעשטילט איז אַרויס אַ גאַל-דענע זון. די פאַרבלאַנדושעטע פייגל האָבן זיך אָפּגעשטעלט אויף אַ הויכן וואַלקנקראַצער: אַרבעטער האָבן געבויט דעם שטאַ-לענעם גיגאַנט, זיי האָבן געטראָגן דורך שלעפּלייטערס צעמענט, שטאַלענע שטאַנגען, ציגל און ברעטער.

מיטאַנצייט פלעגן די אַרבעטער זיך אַוועקזעצן אויף די שטאַ-לענע שטאַנגען און עסן זייער מאַלצייט, פאַררייסן זייערע קעפּ נאָך העכער — צום הימל, צו דער זון.

אויף יענער זייט הימלקראַצער האָבן זיך אָפּגערוט די פייגל, מידע פון שטורעם און פון בלאַנדזשענדיקע וועגן. זיי האָבן זיך אויפגעהויבן, געזוכט אַ צווייג, אַ בויס וווּ אָפּצורוען די פאַר-מאַטערטע פליגל. אַבער נישטאָ קיין ביימער, נאָר פאַבריקן. די אַרבעטער, וואָס זיינען געזעסן און געגעסן, האָבן זיי צוגעוואָרפן ברעקלעך. די פייגל זיינען צוגעפּלויגן צו די ליידיקע ראַמען, אויפ-געקליבן די ברעקלעך, זיך אָפּגערוט אויפן שטאַלענעם לייטער פונעם הימלקראַצער און מיט פייגלשע אייגעלעך געקוקט צום האַרבסטיקן הימל פון ניו-יאָרק.

די פייגל האָבן מידע איינגעדרימלט אויפן הימלקראַצער און-טערן געקלאַפּ און גערויש פון מאַשינען.

אין דער פרי זיינען זיי אויפגעשטאנען מיטן געזאנג פון
 פעלד. זיי האבן געשמעקט דעם פייכטן טוי, זיי האבן זיך ארומ-
 געקוקט און זיך דורכגעזונגען אויף זייער שפראך. אבער געענט-
 פערט האט זיי ניט דער עכא פון פעלד, נאר דאס רעדלען פון
 באנען, דאס ריטשען פון טראמוויען און דאס פייפן פון פאבריקן.
 זיי האבן שוין פארלוירן דעם וועג צו די ווארעמע לענדער.
 דער הונגער האט זיי געטריבן צו זוכן שפייז און בויען א נעסט.
 דער טאמע-פויגל איז אראפגעפלוין דער ערשמער זוכן אין קאלטן
 ניו-יארק א זאנג, א שטרוי פאר א נעסט. ער איז געפלוין פארכיי
 די פענצער פון די שעפער. אנשטאט געזאנג פון פויגל, האבן
 געברילט מאשינען, דער טאמע-פויגל איז צוריקגעקומען צו דער
 מאמע-פויגל. אין מויל האט ער געטראגן א גלאנציקע שפילקע
 מיט א שארפן שפיץ אין איין זייט און מיט א רונד קיילעכדיק
 קעפל אין דער צווייטער זייט: א פארגליווערטע זאנג, א פאר-
 פרוירענע זאנג. דער פויגל האט עס אוועקגעלייגט צו אירע פיס
 און איז ווידער אוועקגעפלוין צו זוכן זאנגען פאר זייער נעסט.
 די מאמע-פויגל איז אים נאכגעפלוין. צוזאמען זיינען זיי צו-
 ריקגעפלוין צום הימלקראצער און יעדער האט געטראגן א פאר-
 גליווערטע זאנג אין שנאבל. אויפן הימלקראצער איז געוואקסן
 א גלאנציקע נעסט און זיך געשפיגלט אנטקעגן דער זון.
 אויף דער צווייטער זייט האבן די ארבעטער געבויט ווענט
 פארן הימלקראצער. די שפיצן האבן זיך געטורעמט העכער און
 העכער צום הימל, ביז איין מאל האבן די ארבעטער באמערקט
 א גלאנציקן קנויל פון שפילקעס, צוזאמענגעקלעפטע מיט זאמד
 און בלאטע. זיי האבן אים אראפגעריסן.
 צוויי פויגל זיינען צוגעפלוין לעבן דעם ארט און מיט די
 פליגל געפאטשט אין דער ליידיקייט, ווו זייער שטאלענע נעסט
 איז געהאנגען, ווו זייער נייע נעסט איז צעשמערט געווארן.
 די ביידע פויגל האבן זיך אויפגעהויבן צו די נאקעמע
 וואלקנס, צום פארוואלקנטן רוים — און פארפאלן געווארן אין
 דער ליידיקייט.

די זקנה מיט די פייגל

א מאל איז געווען אן אלטע פרוי, א זקנה. זי האט געווינט איינע אליין לעבן א וואלד. דאס הויז איז געווען זייער אלט, אבער שטארק, מיט א סך פענצמער צו דער זון און מיט קליינע שמאלע גאניקלעך.

לעבן הויז איז געווען אן אלטער ברונעם מיט פריש וואסער. איבערן ברונעם איז געהאנגען אן אייזערנער ראד, און אויף א קייט, ווי אויף א וואג, האבן זיך געוויגט צוויי עמערס. א מאל האט זי געהאט זין. זיי זענען אוועק אויף פרעמדע ימען. זיי זיינען געווארן פישערס און מאטראסן און קיין מאל זיך ניט צוריקגעקערט אהיים.

די אלטע פרוי האט זייער געבענקט נאך אירע קינדער. יעדן פרילינג, ווען פייגל קערן זיך אום פון די ווארעמע לענדער, שטייט זי ביים פענצמער און מיינט, אז אירע קינדער קערן זיך אום צו איר.

די זקנה האט ליב געהאט די פייגל. אלע פרימארגן פלעגט זי אוועקשטעלן א שיסעלע וואסער און קרישקעס ברויט. די פייגל פלעגן ארויפפליען אויף איר גאניקל, טרינקען דאס פרישע וואסער, עסן דאס ברויט און אנהייבן בויען די נעסטן ארום איר דאך. די גומע שכנים פון טאל פלעגן זי באזארגן מיט שפייז, מיט קארטאפל, עפל און מילך. אט אזוי האט זי געווינט אין שטילקייט און איינזאמקייט. הארבסט האבן די ביימער געביטן די פארבן. דער וואלד איז געווארן איינגעהילט אין גאלדענע בלעמער, די פייגל האבן זיך פארזאמלט איבער איר דאך און אפגעפלוויגן איבער די בערג צו די ווארעמע לענדער. די זקנה האט זיי נאכגעקוקט מיט טרויער און געמורמלט צו זיי: „פייגעלעך, פליט געזונט און קומט צוריק צו מיר. אויב איר וועט זען א פישערשיף, רוט זיך אפ אויף איר דעק, און זוכט מיינע זין, און ברענגט מיר א גרום פון זיי“.

און ווידער איז געקומען דער פרילינג. די זקנה שטייט און

ווארט אויף די פייגעלעך און זי רעדט: „פייגעלעך מיינע! האָט איר באַגעגענט אויף די ימען מיינע קינדער? דערציילט מיר פון זיי!“

די פייגל צעזינגען זיך, זיי פאָכען מיט די פליגל, ווי זיי וואַלטן געבראַכט אַ גרום פון די וואַרעמע לענדער. איין מאָל איז געווען אַ שרעקלעך קאַלטער ווינטער. שניי-זאַווערוכעס האָבן איינגעהילט דאָס הויז. אַפּט האָט די אַלטע פרוי ניט געקאַנט אַרויס פון שטוב. אַ מאָל פלעגט אַ שכן אַנקלאַפּן אין איר טיר און ברענגען שפייז.

די זקנה פלעגט וואַרטן אויפן פּרילינג און קוקן צו די בערג, פון וואַנען די פייגעלעך דאַרפן זיך אומקערן צוריק אַהיים.

נאָכן שווערן ווינטער איז ווידער געקומען דער פּרילינג. די זקנה איז געוואָרן שוואַך און מיד, זי האָט גענומען אַ קרוי-געלע וואַסער אין איר אַלטער האַנט, און צוגייענדיק צום פענצ-טער, האָט זי זיך אַ גליטש געטאַן און איז אומגעפאַלן אויפן דיל. זי האָט דערפילט אַ שרעקלעכן ווייטיק און געוואַלט זיך אויפהייבן און ניט געקאַנט. זי האָט ביטער געקרעכצט. וואַלט איר עמעץ כאַטש דערלאַנגט אַ לעפעלע וואַסער צו באַנעצן די ליפן.

פאַר טאַג איז אויפגעגאַנגען די זון. די פייגל האָבן זיך צו-ריקגעקערט פון די וואַרעמע לענדער. זיי זיינען צוגעפלויגן צום גאַניק, נאָר די שיסעלעך זיינען געווען ליידיק.

דער עלטסטער פייגל איז אַרויף אויף אַ בוים און אַנגעזאַגט געפאַר. די גוטע זקנה איז ניטאָ ביים פענצטער. ער האָט גערופן, אַז אַלע פייגל זאַלן זיך אויסשפּרייטן אויפן גאַניק, לעבן פענצטער, און קלאַפּן מיט די פליגל אין די שויבן. דער גאַניק איז געוואָרן שוואַרץ פון פייגל. די וועווריקלעך האָבן אַנגעהויבן שפּרינגען. די בלעטער האָבן זיך געשושקעט: געפאַר, געפאַר!

אַ מענטש איז דורכגעגאַנגען. ער האָט קיין מאָל ניט געהערט אַזאַ טומל, אַז אַלע פייגל זאַלן שרייען צוזאַמען. ער איז צוגע-

גאנגען צום פענצטער און אריינגעקוקט. ער האט דערזען די
זקנה ליגן מיטן לידיקן קריגל אויפן דיל.
ער האט אויפגעריסן די טיר און מיט אים זיינען די פייגל
אריינגעפלויגן אין שטוב. ער האט גענומען וועקן די זקנה. זי האט
זיך אויפגעכאפט און גענומען מורמלען:
זי דארף אָנניסן די שיסעלעך מיט פריש וואסער...
זי דארף אָנגרייטן זערנעס...
זי דארף זיי אַנטקעגנגיין...
אירע קינדער קומען אַהיים...
דער שכן האט זי אַוועקגעזעצט אויף אַ שטול און דערלאנגט
איר אַ טרונק וואסער. די פייגל זיינען אַרויסגעפלויגן און עס האט
זיך דערהערט אַ כאַרגעזאַנג. זיי האבן נאָך קיין מאַל אַזוי שוין
ניט געזונגען. דאָס געזאַנג האט זיך צוזאַמענגעגאַסן מיטן הימל,
מיטן פּרילינג. און גאָט אַליין האט געעפנט אַ פענצטערל אין
הימל און אַרויסגעשיקט אַ שטראַליקע זון, זי זאָל באַשיינען די
ערד מיט גומסקייט פאַר אַלץ וואָס לעבט.

פ ר י ל י נ ג

דער ערשטער ווארעמער פריילינגטאג האט זיך אראפגעלאזט פול מיט זון און שטראלן איבערן הויף, וווּ חוהלע האט געווינט. קיין בלעמל האט זיך ניט גערירט פון ערשט-אויפשפראצנדיקן בוים. די פענצמער צום גאסן-אספאלט זיינען געווען פול מיט ליכט. חוהלע האט זיך אוועקגעזעצט ביים פיאנע צו פראקטיצירן מאצארט. זי האט זיך געדארפט צוגרייטן צו א קאנצערט. אירע פינגער האבן א צימער געמאן איבער די קלאווישן. דער קלאנג איז ארויסגעפלוין דורכן אפענעם פענצמער און זיך אנגעשלאגן אין א גרעזל.

ווי אויפגעכאפט פון פארהלשטקייט האט זיך דאס גרעזל א צי געמאן צום קלאנג און דער קלאנג איז אנטלאפן צו א צווייטן און צו א דריטן גרעזל, די גראזן האבן זיך געסודעט, און שוין זיינען די קלאנגען געפלוין צו די קוסטעס און אריינגערוישט, און ווי פון דרימל האבן זיך די קוסטעס צעצייטערט. דורך די אפענע פענצמער זיינען די קלאנגען געפלוין — און זע, א פויגל מיט צענומענע פליגל פליט גלייך צום פענצמער, ווי דער קלאנג וואלט אים גערופן אין א פארכישופטן קרייז.

ארום אפענעם פענצמער פלאטערן זומער-פלאטערלעך צום ריטעם פון מאצארטס קלאנגען. מענטשן גייען פון דער ארבעט מיט טרוקענע פנימער און פארהלשטע ליפן און די קלאנגען פליען זיי אנטקעגן.

חוהלע שפילט. איר איז ניט הייס. די פינגער טאנצן אויף די קלאווישן. א פייגעלע שוועבט אין דער לופט און הערט. א קע-צעלע דרימלט אין הויף און שמייכלט. א טייבעלע גריסט מיט די פליגל און לאזט זיך אראפ אויפן גראז. און חוהלע שפילט...
ס'איז פריילינג. זי איז יונג, זי וועקט די גאס, דעם הימל, די גראזן, די פייגל מיטן כישוף פון מאצארטס קלאנגען; דער קאמ-פאזיטאר איז ניטא, אבער דער ניגון שוועבט אין דער לופט און רופט צו אלץ, וואס לעבט און פילט: ס'איז פריילינג! פריילינג!

II

דאָס קליינע יינגעלע

אויף אַ גרינעם פעלד, אין אַ געל שטיבל, מיט אַ שוואַרצן געהאַרבעטן קוימען, האָבן געוויינט צוויי קליינע מענטשן. די גרויס ווי פערטל מענטשן, מיט גרויסע אַלטע קעפּ און קלוגע אויגן. זיי זיינען געווען מאַן און ווייב. זומער קלויבן זיי שוואַמען אין וואַלד, ווינטער מאַכן זיי פאַפּירענע בלומען, און פון דעם האָבן זיי זיך דערנערט.

ווער עס פלעגט פאַרבייפאַרן דאָס שטיבל האָט זיך געמוזט אַפּשטעלן און קוקן אויף די צוויי שטילע קאַרליק-מענטשן, וואָס זיצן ביינאַנד ווי צוויי קינדער. און ביי זיי איז עס געבוירן געוואָרן דאָס קליינע יינגעלע. דאָס יינגעלע האָט געהאַט אַ קליין קעפעלע, און קליינע דינע הענטעלעך, און נאָך קלענערע און דינערע פּיסע-לעך. ווען הימל איז געווען בלוי, פלעגן זיינע אייגעלעך זיך בלוען, ווען הימל איז געווען וואַלקנדיק, פלעגן זיי זיך גרויען, און ווען נאַכט איז געווען, זיינען זיינע אייגעלעך געווען שוואַרץ.

און דאָס יינגעלע איז פאַרבליבן קליין און ניט געקאַנט ריידן. ער האָט ניט געהאַט מיט וועמען זיך צו שפּילן און פלעגט זיצן איינער אַליין אויף אַ בענקעלע אין גאַס און זוכן מיט די אייגעלעך. דערפאַר האָבן אים פייגל און וואַלד-היהלעך פאַרשמאַנען, און זיי פלעגן קומען צו גאַסט און ריידן מיט אים אין זייער שפּראַך, און דאָס יינגעלע פלעגט שמייכלען. ווען טאַטע-מאַמע פלעגן גיין קלייבן שוואַמען, איז ער אַרויפגעקראַכן אויף אַ בוים. אַלע פייגעלעך האָבן אים באַוואַכט און געזונגען לידער. אין אַ שיינעם טאַג פלעגן זיי זינגען פון גרינע פעלדער פול מיט זאַנגען, ווי פייגל האָבן זאָט צום עסן און צום שפּייזן די קינדערלעך. ביים יינגעלע פלעגט דאָס האַרץ וואַקסן פון פרייד. אין אַן אומעטיקן טאַג פלעגן זיי אויס-וויינען דאָס געוויין פון די פייגל-מאַמעס, וואָס טראַגן אין די שנאַבלען זייערע קראַנקע פייגעלעך, און פאַרלאָזן די נעסטן, און ציען אין די ווייטע לענדער. אויפן וועג באַפאַלן זיי ווינטן פון אַלע ווינקלעך, ווי ווילדע הינט, און רייסן אַרויס מיט געוואַלט זייערע

קינדער און שליידערן זיי אַרונטער. ביים יינגעלע פלעגן די אויגן פול ווערן מיט טרערן. ער פלעגט טראכטן: ער האט באדארפט געבוירן ווערן אַ פייגעלע און האָבן פליגל צו פלעגן, און ניט זיין אַ קליין יינגעלע.

און איין מאל, ווען די זון האט באגילט מיט איר גאלד די ביימער, איז ער אַוועק אין וואַלד. די זון האט זיך שנעל געאייילט צו אַנטלויפן און איבערגעלאָזט הינטער זיך שוואַרצע שאַטנס, און ער איז געגאַנגען און געגאַנגען.

די פייגל האָבן אים אויפגענומען מיט פרייד און געזאַנג, די ביימער האָבן אים גערופן, און ער איז אַוועק טיפער און טיפער אין וואַלד. אַנטקעגן די הויכע ביימער איז ער געווען אַזוי קליין. זיינע דינע פיסעלעך האָבן אים אַנגעהויבן וויי טאָן, האט ער זיך אַוועקגעזעצט אַפרוען הינטער אַ שירעם-בוים, זיינע אויגן האָבן זיך איינגעגעסן אין אַ שטיק הימל און אַרויסגעפיקט פון דאַרטן שטערנדלעך. און נאַכט איז געוואָרן, ער איז אַנטשלאָפן געוואָרן.

אין טיפער נאַכט האט ער זיך אויפגעכאַפט. דער וואַלד האט געטומלט, און ער איז ווייטער געגאַנגען. די פייגעלעך האָבן אים נאַכגעהיפט, די שלענגעלעך נאַכגעקראָכן, די וועוויקלעך נאַכגע-טאַנצט, און אים איז געווען זייער פריילעך. דאָ האט ער זיך דערמאַנט אַן טאַטע-מאַמע, געוואַלט צוריקגיין צו זיי. הינטער אים איז געשמאַנען אַ גרויסע שוואַרצע וואַנט מיט ביימער, און ער האט ניט געזען דעם וועג צוריק.

ווען טאַטע-מאַמע זיינען אַהיימגעקומען און ניט געפונען זייער יינגעלע, זיינען זיי אַוועק אין וואַלד אים זוכן. אַ גאַנצע נאַכט האָבן זיי געזוכט. פאַר טאַג זיינען זיי אַהיימגעקומען. די פייגל האָבן מער ניט געזונגען אַרום הויז. זיי האָבן געשטומט מיט אַראַפּ-געלאָזטע פליגל. די גראַזן און בלימלעך זיינען געשמאַנען מיט געבויענע קעפּ. אין די שוויבן איז אויפגעגאַנגען די זון, ווי אַ גרויס האַרץ.

ערגעץ ווייט האט זיך געטראָגן אַזאָ רוף, ווי פון אַ שיק,

אָדער פון אַ פאַסטעכל, וואָס רופט די שעפעלעך אַהיים, אָדער פון אַ קינד וואָס זוכט דעם וועג און קאָן אים ניט געפינען. נאָר ביי נאַכט, ווען טאַטע-מאַמע האָבן ניט אויפגעהערט צו שאַקלען די קעפּ אין געוויינ, האָט אַ פייגעלע אָנגעקלאַפט אין שויב, טאַטע-מאַמע האָבן געעפנט דאָס פענצטערל, דאָס פייגעלע האָט אָנגע-הויבן פאַכען מיט די פליגל, געוואַנקען מיט די געלע אייגעלעך און גערופן. זיינען זיי אַרויס נאָכן פייגעלע אין נאַכט אַריין, אין טיפן וואַלד אַריין, ביז זיי זיינען געקומען צו אַ ווייטן אַרט. די פייגל זיינען געשלאָפן, דער וואַלד האָט געדרימלט, און טאַטע-מאַמע זיינען צוגעפאלן צום ייַנגעלע, און זיך געפרייט מיט אים, און צוזאַמען געגאַנגען אַהיים.

מ א י ק

אויף א גרינעם סאמעמענעם פעלד שטייט א פארם. רויטע ציגלנע הייזער, ארומגערינגלט מיט שלאנקע טאפאלן. צוקאפנס פון גרויסן הויז הייבט זיך א הויכער בארג מיט וועלדער, וואס וואקסן, ווי איינער אויפן צווייטן. צופוסנס ליגן פעלדער געגאפלטע אין סטעזשקעס. ביי די זייטן פון הויז שטייען רויטע שייערן מיט פריש געשניטן היי. אויף די לאנקעס פאשען זיך קי און פערד. אויפן פארם ארבעט אן אלטער קנעכט מיטן נאמען מאיק. ער איז ניינציק ווינטערן אלט. זיין גוף איז איינגעשרומפן, די פיס זיינען קרומלעכע, דאס פנים איז צעקנייטשט, דאס מויל — א קלאמקע אן ציין, אין מויל דרימלט א לאנגע ליולקע, זי גרייכט ביי זיינע קני. עפעס קינדישם און מאלפישם איז פאראן אין זיין אויסזען. ער ארבעט שוין פינף און דרייסיק יאר אויפן פארם, אקערט און זייט יארן נאך יארן. פאר זיין מי קריגט ער א גע- לעגער און דאס עסן.

מאיק האט זיין אייגענע וועלט דא אויפן פארם. מיט די שווערע יארן, וואס האבן געבויגן זיין גוף, האט ער מער קיין שווערע פעלדארבעט גיט געקאנט טאן, האט מאיק באשטעלט אייער פון ווונדערלעכע טראפישע פייגל, פערציק טעג זיי געברייט אונטער עלעקטרישע שטראלן, און עס האבן זיך אויסגעפיקט פיצעלעך פייגעלעך, פון פערציק אייער זיינען בלויז צוועלף גע- בליבן לעבן. מאיק האט פאר זיי אויסגעבויט א צווייגנשטייג און זיי טאג און נאכט געהיט, געקארמעט זיי מיט קערנער. זייערע פעדערן זיינען זיך צעוואקסן אין שירעס-עקן און זיי האבן ליב געהאט צו עסן פון מאיקס גוטע הענט.

דער זומער האט זיך צעבליט. אין דער הייסער זון האט מאיק שפאצירט מיט זיינע פאזאנען, זיי פלעגן פינטלען מיט די רויטע קאראלן-אייגעלעך און טאנצן א רעגנבויגנדיקן פעדער- טאנץ.

מאיק האט אויך אויסגעשניצט א מויכנשלאק און אויסגע-

בריט מילכווייסע טויבן, ער האט אויסגעכאוועט גענדו און הינער. ער איז ארומגעגאנגען מיט א בינטל שליסלען אויפן בויד פון שטייגל צו שטייגל און געקארמעט זיינע פייגל. זיי פלעגן אים אנטקעגן טאנצן מיט די שלאנקע געלע פיסלעך און פיקן די שפייו פון זיינע הענט. זיין אלט ציינלאז פנים פלעגט לויכטן פון פרייד. ער האט זיך געפילט ווי א קיניג אין זיין פייגלשן קיניגרייך. אויך זינגפייגל האט מאיך פארנארט אויף זיינע ביימער. ער פלעגט די ביימער באשיטן מיט קערנער, די זינגפייגל פלעגן דארט בויען זייערע נעסטן, און זינגענדיק, פיקן שפייו פון מאיךס הענט. אויך בלומען האט מאיך ליב געהאט. ער האט זיי פארזיט אין רייען און באגאסן מיט וואסער, זיי זאלן עפענען דאס פענצ-טערל פון דער ערד און א קוק טאן אויף אים מיט די „פארנעס מיך ניט“-אייגעלעך. אויך די בלומען האבן צו אים גערעדט אויף זייער בלומענשפראך און בלויז מאיך האט זיי פארשטאנען.

און נאך איין נאענטן חבר האט מאיך געהאט: א שווארצן הונט מיקי. ער פלעגט שלאפן אויפן דיל לעבן זיין בעט און גע-הארקט צו זיין אטעם. זיין צאפלידקער גוף איז שטענדיק געווען וואך. ער האט געהערט אין שלאף צי קיינער קומט ניט צו די פייגל, צי קיינער באטרעט ניט מאיךס קיניגרייך.

איין מאל האט מאיך ניט געקאנט אויפשטיין פון זיין געלע-גער, דאס מויל האט זיך פארקרימט, די שפראך איז אים אנטרונען פון זיינע ליפן, א שטארקער ווייטיק איז אים אריין אין ארעם. מען האט אים צוגענומען אין שפיטאל. עס איז שוין געווען פינצטער ווען דער אמבולאנס איז געקומען פון א דערבני'קער שטאט. ווען מען האט אים אויפגעהויבן אויפן טראגבעט, איז מיקי נאכגעלאפן. דאס טירל פון אמבולאנס האט זיך האסטיק פארקלאפט און מיקי איז געבליבן אין דרויסן. דער אמבולאנס איז געפלויען איבער די נאכטיקע וועגן, א גלאק האט געקלונגען, און מיקי איז נאכגעפלויען נאכן ליכט, וואס האט געשלונגען שטיקער נאכט, ביז דאס געקלאנג איז פארלוירן געגאנגען ערגעץ אין דער נאכט. מיקי האט זיך אומגעקערט א דערשלאגענער און

ער האָט זיך אַוועקגעלייגט מיט די פּאָדערשמע לאַפּעס אויפן וועג, און געוואָרעט, און געוויינט ווי אַ קינד.

אַ גאַנצע נאַכט האָט זיך געטראָגן אַזאַ געיאַמער, אַזאַ הינד-מישער צער נאָך מאַיקן, און מאַיק איז ניט געקומען צוריק צו זיין חבר מיין. צען טעג און צען נעכט איז מיקי געלעגן. ער האָט פאַרוואָרפן דעם קאַפּ, אויסגעשטרעקט זיין צונג, קיין שפּייז ניט גענומען. פון צייט צו צייט פלעגט ער זיך אַ טרייסל טאָן, זיך אויפשטעלן און זיך איינהערן צו דער ווייט, און ווידער פאַר-לייגן דעם קאַפּ און וויינען נאָך זיין האַר.

אויך די זינגפייגל האָבן מער ניט אַזוי געזונגען אויף די ביימער ווי פּרוער, אין האָט אַ פּויגל זיך צעזונגען, איז עס געווען ענלעך צו אַ קלאַנג.

די זון האָט געשיינט, די טייכן זיינען געלאָפּן, טעג האָבן זיך געביטן אין נעכט — און מיקי האָט געטרוימט וועגן זיין האַר. איין מאל איז ער אויפגעשפרונגען פון זיין פאַרגליווערניש, ער האָט געשמעקט דעם אַטעם פון די וועגן און געלאָפּן אַנטקעגן דעם ווייטן שליאַך און געבילט צו די אַרומיקע בערג, ווי ער וואַלט געפילט די טריט פון מאַיקן.

מיט דער שנעלקייט פון אַ פייל איז ער אַ שפרונג געטאָן. אַנטקעגן אים האָט זיך געשאַרט די איינגעבויענע געשמאַלט פון מאַיקן.

מיקי איז אַרויפגעשפרונגען אויף אים, ער האָט זיך איינגע-געקנילט אין זיינע פיס, געלעקט זיין צעקנייטשט פנים. דער הונט האָט אים צוגעפירט צום הויז.

ווען די טויבן האָבן דערהערט מאַיקס טריט, זיינען זיי אַראָפּ-געפלוויגן פון טויבנשלאַק גלייך אויף זיינע אַקסל אַרויף און גע-פאַטשט מיט די פליגל פאַר פרייד. די פאַזאַנען האָבן געעפנט זייערע שירעם-עקן אין אַ רעגן-בויגן, צעשויערט די קרוינען-קעפּ-לעך און אַנטקעגן געטאַנצט מאַיקן.

די זינגפייגל האָבן אויפגעזונגען אין די צווייגן, די בלומען

האָבן געעפנט זייערע פארשמאַכטע ליפן און טויקע טרערן האָבן
געצימערט אין זייערע אויגן.

און מאַיק, דער גוטער אַלטער מאַיק, איז געפאלן אויף די
קני און געקושט די ערד, וווּ די פייגל זיינען געשטאַנען. ער האָט
אויפגעהויבן די דאַרע אויסגעאַרבעטע הענט און אזוי געזאַגט:
— קינדערלעך מיינע, פייגל מיינע, איך דאַנק גאָט, וואָס ער
האַט מיך צוריקגעבראַכט אַהיים, איך זאַל נאָך זען מיט מיינע
אויגן די זון און די פייגל, די טויבן און מיינ געטרייען חבר מיקי.
איך האָב ניט געהאַט קיין אייגענע קינדער, זייט איר מיינע
אמתע קינדער.

די פייגל האָבן אים צוגעשאַקלט מיט די ווונדערלעכע עקן
און ווער עס האָט צוגעזען דאַס באַגעגעניש, האָט געוויינט פאַר
פרייד.

די זון איז פאַרגאַנגען. באַגאַסן מיט איר ליכט מאַיקן מיט
זיין ווונדערלעכן קיניגרייך. די פייגל זיינען אים נאַכגעגאַנגען,
די טויבן האָבן אים נאַכגעפאַכט מיט די פליגל, דער הונט מיקי
האַט אים געהיט יעדן שפאַן — ער וועט מער קיין מאל מיט
זיין האַר זיך ניט צעשיידן.

דאָס קאַרטאַפּל-יינגעלע

אַ מאָל איז געווען אַ גרינער זומפּ, מיט אַ געדיכטער בלאַטע. זשאַבעס פּלעגן קוואַקען אין זומפּ און וויינען ביי נאַכט צו די שטערן, און קיינער פּלעגט ניט צוקומען נאָענט צום זומפּיקן פּלאַץ. מען האָט מורא געהאַט צוצוגיין נאָענט. דער זומפּ פּלעגט עפענען זיין שוואַרצן פּעכיקן מויל און איינשלינגען די שטייול, ווי נאָר אימיצער האָט זיך דערנענטערט צו אים.

באַם ברעג זומפּ איז געווען אַ קליין אינדזעלע, די גרויס ווי אַ ריזיקע שוואַם. אויפן אינדזעלע איז געוואַקסן אַ בלימל מיט אַ ווייסן דינעם צוויט. דאָס איז געווען אַ קאַרטאַפּל-געוויקס. דאָס קאַרטאַפּעלע האָט איינגעגראָבן דאָס פּנימל אין דער ערד און שטיל געוויינט: אַלע קאַרטאַפּעלעך בליען אויף אַ ברייטן פעלד, עס קומען מענטשן מיט וואַרעמע הענט און צעגראָבן די ערד, און מאַכן ווייך דאָס געלענער, מאַכן פּלאַץ צום אַטעמען, און איד, אַרעם קאַרטאַפּעלע, בלי איינע אַליין אויף אַ זומפּיקן אַרט צווישן קוואַקעדיקע זשאַבעס.

דאָס קאַרטאַפּעלע האָט געוואַלט זיין גלייך מיט אַלע קאַר-טאַפּל, געוואַלט אויפּבליען. שוין און קרעפּטיק, געוואַלט, מען זאַל עס אַרויסנעמען פּון דער ערד און עס ברענגען ערגעץ אין אַ היים.

אַבער דער זומפּ איז געווען ווי אַ פעסטונג, און קיין מענטש-לעכער פּוס איז ניט צוגעקומען נאָענט צום קאַרטאַפּעלע. עס האָט ניט געהאַט קיין גליק. האָט עס געטראַכט וועגן ביטערן גורל: ווי לאַנג נאָך וועט עס זיין אזוי אַפּגעשיידט פּון דער גאַנצער וועלט? ווי לאַנג נאָך וועט עס זיין אַן אַפּגעזונדערטע און פאַרשטויסענע? וווּ זיינען אירע אַלע שוועסטערלעך קאַר-טאַפּל מיט די ווייסע צעפּלעך? פאַר וואָס קומט איר צו זיין איינע אַליין אין אַ גרויסן זומפּ?

און אַט איז אַוועק דער זומער. די זשאַבעס זיינען אַנדריםלעט געוואָרן, די זון איז אַוועק אין די וואַרעמע לענדער און האָט

איבערגעלאזט נאך זיך א גאלדענעם שאַטן. דערפילט איין מאל
דאס קארטאָפּעלע אַ מענטשלעכע האַנט. די שוואַרצע האַנט האַט
עס אַ רים געטאָן, דאָס קארטאָפּעלע האַט זיך אויסגעטשוּכעט,
אַפּגעטרייסלט פון זיך די בלאַטע, און דער מענטש האַט עס
באהאַלטן ביי זיך אין בויים-קעשענע. דעם קארטאָפּעלע איז גע-
וואָרן זייער וואַרעם פון מענטשלעכן האַרץ.

דער שוואַרצער מענטש האַט עס געבראַכט אַהיים צו זיין
ווייב, אין שטוב איז טאַקע ניט געווען וואָס צו עסן, ווייל דער
מענטש האַט שוין לאַנג ניט געאַרבעט, און זיין ווייב האַט באַ-
דאַרפט געבוירן אַ קינד. זיי האָבן אויפגעזאָטן אַ טאַפּ וואַסער
און דאָס קארטאָפּעלע האַט גענומען אַ הייסע באַד. עס האַט זיך
געוואַרפן און געציטערט, ווייל דאָס וואַסער איז געווען צו הייס.
מען האַט עס אַרויסגענומען אויף אַ ריינעם, ווייסן טעלער,
מאָן און ווייב האָבן עס געגעסן און עס איז געוואָרן אויס קארטאָפּל.
אַ וואָך שפּעטער האַט דאָס נעגער-ווייב געבוירן אַ קליין
נעגערל, און עס איז געווען געראַטן אין קארטאָפּעלע, אַ געשמאַק
יינגעלע. דאָס יינגעלע האַט געבראַכט פרייד מיט זיין קומען אויף
דער וועלט. דער טאַטע האַט געקראָגן אַרבעט אויף אַ פעלד צו
אַקערן און צו זייען, און זיין מאַמע האַט געקראָגן מילך און קאַר-
טאַפּל צו זעט, און ווען ער איז אַלט געוואָרן אַ יאָר האַט אים די
מאַמע אויסגעפלאַכטן שוואַרצע צעפעלעך. און ער איז געווען
אַ גרויסער עסער — גיב אים וואָס מער קארטאָפּל! און ער האַט
געהאַט פולע בעקעלעך, און פינקלדיקע אייגעלעך, ווי שוואַרצע
שטערנדלעך, און צוליב דעם וואָס ער האַט געהאַט אזא אַפעטיט,
און רק געגעסן קארטאָפּל, האַט מען אים גערופן: קארטאָפּל-יינגעלע.
און איר ווייסט, קינדערלעך? איך האָב אים אַליין געזען, ער
איז געשמאַנען אַ באַרוועסער אויף אַ פעלד, אין דער האַנט האַט
ער געהאַלטן אַ קארטאָפּל אין דער שאַלעכץ און געקייט אויף
ביידע באַקן. נאָר ווען ער האַט דערזען מיין בליק, האַט ער זיך
פאַרשעמט און געלאַכט צו מיר מיט ווייסע ציינדעלעך, אַ געזונט
אין זיינע ביינדעלעך!

שׁוואַרצאַפּל

שוואַרצאַפּל האָט דערזען די וועלט אין אַ פינצטערן קעלער, הינטער אַ סאַבוויי. דער גערויש פון די באַנען האָט פאַרשריגן זיין ערשט געשריי. ער איז געבוירן געוואָרן בלוי ווי מינטי. די מאַמע איז געלעגן מיט אויגנדעקלעך שוואַרץ באַדעקט, ווי מיט שטיקער נאַכט...

איבער זיי איז אַנגעגאַנגען דער גאַנג פון טאַג: פּוסגייער, באַנען, אויטאָמאַבילן, די קלאַפעניש און טומלעניש אויף דער אויבערפלאַך פון דער ערד. די עכאַס האָבן זיך אַפּגעשלאָגן אין דער נידער צום קעלער, וואָס איז געווען צוואַמענגעוואַקסן מיט דער ערד. דאַס פענצטערל, וואָס האָט אַפּגעטיילט נאַכט פון טאַג איז אַרויס קעגן אַן אַנדער פענצטערל, און אַלע פענצטערלעך זיינען געווען פאַרברודערט, און אַלע פענצטער האָבן געבענקט, די זון זאַל זיך אין זיי אַפּשפיגלען און דער טאַג זאַל אויפגיין דורך זיי.

אַ פאַר טעג נאָך זיין קומען אויף דער וועלט האָט אים זיין מאַמע איבערגעגעבן צו דער עלטסטער זעקסיאַריקער מיידעלע, זי זאַל איבער אים וואַכן און אים קאַרמענען מיט פלעשלעך ווייסע מילך. זיין פאַטער איז פאַרשאַטן געוואָרן גראַבנדיק די שוואַרצע טונעלן פון די סאַבווייס, און זיין מוטער האָט געחלומט, אַז איר שוואַרצאַפּל זאַל אויסוואַקסן אַן אַנדערער, אַ שטאַרקער, אַ פּרייער. זי וועט אים ניט אַפּגעבן דער ערד.

זי איז אַוועק צו איר טעגלעכער אַרבעט און די קינדער האָט זי געלאָזן זאַרגן וועגן זיך אַליין. די קינדער האָבן געקוקט אויף שוואַרצאַפּלען, ווען ער פלעגט בריקען מיט די פיסלעך, און קאַר-משען זיך אין קראַמפּן. זיי האָבן אים דעמאַלט פאַרשטאַפּט דאַס מיילכל מיטן פלעשל מילך. שוואַרצאַפּל פלעגט זיך אַפּקערן נאָך מיט אַ גרעסערן געשריי, אַזוי אַז אַלע קינדערלעך האָבן זיך צע-וויינט און צעיאַמערט פאַרלוירענע אין איינעם מיט זייער הילף-לאָזן ברודערל. ביי נאַכט איז זיין מאַמע צוריקגעקומען אַהיים

א מידע פון א שווערן טאג ארבעט, האט זיך שווארצעפל שוין אפגעווינט פון איר און יעדער, ווער עס האט זיך נאר געבויגן איבער אים און אים גוט געמאכט דאס געלעגער, איז געווען זיין מאמע.

דער ווינטער איז געקומען: די קעלער-שטוב ווערט פייכט און קלעפיק, פון סטעליע רינט אריין. די קינדער ליגן קראנק אין די בעטן. שווארצעפל וויינט, קומט אריין א שכניש קינד, הייבט אים אויף, ווי א ליאלקע, און שווארצעפל מאכט צו די אייגעלעך און שלאפט איין.

*

טעג זיינען ענלעך צו וואכן און פארוואנדלען זיך אין חדשים. זיין מאמע ארבעט אלע טאג, זי קומט אהיים א מידע, אן אויסגע-לאשענע, ווי א קויל. שמייכלט שווארצעפל צו איר מיט זיין ליידיק מיילכל. קושט זי אים אויס די הענט און פיס, דערווארעמט אים די פארפרוירענע אברים, אזוי ביז אין דער פרי, ווען דער טאג וועט זי ווידער אוועקטראגן אין א פרעמדן הויז צו פארדינען ברויט פאר אירע קינדער. נאר איין טאג אין דער וואך איז געווען א גליקלעכער — דער זונטאג-טאג. שווארצעפלס מאמע גייט ניט דעמאלט אין פרעמדע הייזער, נאר ראמט איר אייגן שטיבל און פארגרייט פאר א גאנצער וואך דאס נייטיקסטע פאר די קינדער. שווארצעפל פלעגט קוקן צום פענצטערל, וואס האט אים געבראכט א גרוס פון א טאג, וואס ווארט הינטערן פענצטערל און קאן ניט אריין... דאס קינד קוקט מיט אויפגעריסענע אייגעלעך צום פאס ליכט, וואס רייסט זיך אין פינצטערן שטיבל אריין. עס איז געווען א שווערער ווינטער. די פרעסט זיינען געקומען מיט זילבערנע שטיוול און געשפאנט איבער דער שמאט און געבליצט מיט זייערע שפארנס, די שויבן פארצויגן מיט פראסטיקע צווייגן, און דער הימל, ווי א גרויע בלעך, האט געשאטן מיט זילבערנע פונקען שניי.

שווארצעפלס אויגן ווייסלען זיך, ווי דער טאג זאל גאר זיין

אין אים, און רייסט זיך דורך אים, ווי דורך ווייסע שייבעלעך. די איבעריקע קינדער שפילן זיך מיט אים. ער קאן שוין שמייכלען און ווייזט מיטן הענטל אהין צום פאס ליכט, וואס רייסט זיך אין פינצטערן שטיבל אריין. זיינע פיסלעך זיינען שוואך, ער קאן זיך ניט שטעלן אויף זיי. די ביינער — ווייך ווי מייג. די פייכטקייט איז אריין אין זיינע גלידער, און ער, פון אי רבלניוקייט, האט נישט געקאנט אויפהייבן די פיסלעך צום גיין... זיין מאמע איז אין פרעמדע שטיבער, וואשט די דילן און פוצט די פענצטער, וואשט וועט פאר אנדערע קינדער, און אירע קינדערלעך זיינען שמוציק, נאקעט און הונגעריק.

*

אין די רייכע שטיבער זיינען געהאנגען בילדער מיט לאנד-שאפטן, וועלדער און בערג, לאנדשאפטן, וואס האבן געאמעמט מיט דער ווארעמקייט פון מאלערס הענט, מיטן סוד פון אייביק לעבן.

שווארצאפלט מאמע, שטויבנדיק די ראמען, קוקנדיק אויף זיי, הלומט צו נעמען אירע קינדער אויף א גרינעם פעלד און זיי אנטרינקען מיט הימל און זון, מיט דער זון, וואס ווארעמט אויס די ערד און ציט אויס די ביימער.

און אזוי זיינען געגאנגען טעג און יארן. שווארצאפל איז אלט געווארן דריי יאר. דאס אונטערערדישע שטיבל איז טרוקענער געווארן, א נייער פרילינג האט ארויסגעצויגן די פייכטקייט פון די ווענט. נאך די שטאט האט געפלאסמערטע אספאלטן, די ערד איז אויסגעפרעסט און קאן ניט גרינען, רייסט זי זיך אין די טיפע-נישן און קאן ניט דערהערט ווערן. שווארצאפל האט זיך געצויגן צום בלויזן פאס ליכט, וואס האט ליכטיקער אריינגעשיינט דורך זיין פענצטערל. זיין קאפ איז געווארן גרויס ווי א קירבעס, די פיס-לעך נאך דינער און זיך ניט געהויבן צו גיין. נאך דאס הענטעלע האט געצויגן צום פאס ליכט.

גיט איין מאל זיין מאמע אהיים, ווי אלע מאל, א מידע מיט

אויסגעווייקטע הענט פון וואַשן. זי גייט לאַנגזאַם. זי פילט אַ שמעכעניש אין האַרצן, רומט זי זיך אָפּ לעבן די קראַמען. די שוּפּענצטער זיינען פול מיט אַל דאָס גומס. אַליץ קען מען קויפן — און בלויז פאַר צען סענט: איין זעקעלע פאַר צען סענט, איין הענטשקע פאַר צען סענט, פאַרשיידענע נאַשערייען. זי שלוינגט אַליץ מיט די אויגן. איר בליק פאַלט אויף אַ בילד: אַ בלויער ים מיט אַ בלויען הימל, אין מיטן — אַ שיף, וואָס וויגט זיך אויף זוניקע כוואַליעס, ווי דער ים וואַלט ברענגען. זי קוקט זיך איין און זעט זיך אויף דער שיף מיט שוואַרצעפּלען און מיט די איבע-ריקע קינדערלעך, זיי פאַרן צו אַ ליכטיק לאַנד, זיי זיינען ניט צעטיילט. זי נעמט אַרויס פון איר פאַרדינסט צען סענט, זי וועט קויפן דאָס בילד און עס ברענגען אַהיים, עס אויפהענגען אויף דער וואַנט אַנטקעגן שוואַרצעפּלען. זי וועט אַריינברענגען דעם הימל אין איר קעלער אַריין.

ווען זי באַצאַלט פאַרן בילד, פּרעגט זי דער פאַרקויפּערין אויב זי מאַכט ניט קיין טעות, ווייל זי האָט געזען אַזעלכע בילדער אויף די רייכע ווענט, און זיי קאַסטן, זאַגט מען, אַ סך מער. די פאַרקויפּערין פאַקט עס איין שמויכלדיק און דערלאַנגט עס איר פאַר די צען סענט... מיט פאַמעלעכע טריט דערשלעפט זי זיך אַהיים. ווען זי שפּרייזט אַראָפּ די הילצערנע געפּלאַכטענע שטינגן, וואָס פירן צום אונטערערדישן שטיבל, בייגט זיך איר פּלייצע, זי עפּנט די טיר.

שוואַרצעפּל איז געווען אַליין. עס איז געווען פינצטער. קיין לאַמפּ האָט ניט געברענט. די איבעריקע קינדער זיינען געווען ביי די שכנים. שוואַרצעפּלען האָט אַרומגענומען אַזאַ מורא — אַלע האַבן אים פאַרלאָזן אין דער פינצטערניש, זיין מאַמע וועט מער ניט צוריקקומען, אַ שרעק ווייעט פון אַלע ווינקלען. ער וויל זיך צעוויינען, נאָר פּלוצלונג — וואָס איז דאָס? אין דער פינצטערניש הייבט אָן פון ערנעץ אויפגיין אַ בלויע ליכטיקייט — אַזאַ בלויקייט וואָס באַהאַלט זיך הינטער יענער זייט שויב, אַ רויטע זון גייט אויף.

שוואַרצאַפּל ציט אויס אַ פּיסל, בייגט עס אַריבער פון בעמל,
לאַזט נאָך דאָס צווייטע, שטרעקט ווידער אויס דאָס ערשטע, און
טרעטנדיק אויף דער ערד, גייט ער וואַקלענדיק אַנטקעגן דער
בלויקייט, מיט דערשטוינונג און פרייד, און שפּאַנענדיק אַזוי מיט
אויסגעשטרעקטע הענטלעך און ציטערדיקע פּיסלעך אין דער
פינצטערער שטוב, ביז ער האָט זיך אַנגעשלאָגן אין דער גרויסער
געשטאַלט פון זיין מאַמען מיטן בלויען בילד אין האַנט. זי האָט
אים איינגעקלאַמערט אין אירע גרויסע הענט און דער הימל האָט
אַראָפּגענידערט אין פינצטערן קעלער אַריין.

די געשיכטע פון דזשינגאליי

מאמעלע איז געוואקסן זייער א ווילד יונגל. א גאנצן טאג פלעגט ער נאר טראכטן ווי אַנצוטאָן שאַדן. ער האָט פּיינט געהאַט צו לייענען אַ בוך. בלויז ליב געהאַט צו שפּילן פּומבאַל, קלעטערן אויף די העכסטע ביימער, אַראָפּשפּרינגען אויף דער ערד, וואַרפֿן שטיינער אין די שוויבן, פּיינט געהאַט צו גיין אין שול.

די מאַמע פּלעגט מיט אים איינמענהן: זע, מאַמעלע, אַלע קינדערלעך פּון אונדזער גאַס לערנען שוין דעם אַלף-בית, גייען ביי טאַג אין שול אַרײַן, וואָס וועט פּון דיר אויסוואַקסן? די מאַמע פּלעגט אים איינקויפֿן פאַרשידענע קינדערשע ביכער, מיט שיינע אילוסטראַציעס און בילדער, אַבער מאַטל פּלעגט זוכן אומעטום אַלמע אַוועקגעוואַרפענע „פּאַנים“ מיט די ווילדע אויס-טערלישע פּנימער, און פּון דאַרטן פּלעגט ער לערנען די אַלע קונצן, ווי צו צעשטערן לעבעדיקע זאַכן.

ער פּלעגט אַ וואַרף טאַג דעם באַל, אַז די שוויבן פּלעגן ציטערן. אַ זעץ טאַג מיט זיין פּוס, אַז דאָס מעבל פּלעגט אויפּשפּרינגען. ווען דער זומער איז געקומען, פּלעגט מאַמעלע אַוועקפאַרן מיט זיינע עלטערן אין זייער זומערהיים. די מאַמע פּלעגט מיט-נעמען די אַלע ביכער, די ניטגעלייענטע, און זיי אויסשמעלן אין ביכער-שראַנק, אַבער מאַטל פּלעגט אויך דאָ ניט עפענען די ביכער, מאַטל האָט ניט געהאַט קיין געדולד, ער פּלעגט אַנפּאַקן פּולע קעשענעס מיט שטיינדלעך און וואַרפֿן זיי גלאַט אַזוי אין הימל אַרײַן, אויף לעבעדיקע באַשעפענישן: אויף פּייגעלעך און וועווריקלעך.

די מאַמע, אַ וויינענדיקע, פּלעגט זיך ביי אים בעטן: מאַ-טעלע, קום עסן! אַבער מאַמעלע מוז קריכן אויף אַלע צווייגן, ער מוז פּון אַלע עפּלביימער אַראָפּשאַקלען די נאָך ניט רייפּע עפעלעך, ער מוז עפעס טאַג, ער האָט נישט קיין צייט, ער האָט פּיינט צו לייענען אַ בוך.

עם איז אַוועק דער זומער. מאַטל איז געוואַקסן אין דער לענג און אין דער ברייט — אַ געזונטער יונג, נאָר דאָס קעפל איז געווען פּוסט, אַזוי ווי ביי אַ ליידיקן אַרבוז, און די אַלע ביכער זיינען געבליבן ניט געלייענטע אין דער זומערהיים, און מאַטעלע מיט די עלטערן זיינען צוריקגעקומען אין שטאַט.

*

האַט אין פּעלד געלעבט אַ מייזעלע, אַ פּעלדמייזעלע, האָט מען עס גערופן. האָט דאָס מייזעלע אַרומגעשטיפּט דעם גאַנצן זומער, אָבער ווינטער איז עס אַריין דורך אַ שפּאַרע אין מאַטעלעס זומערהיים. עס האָט זיך אַרומגעקוקט אין די ליידיקע צימערן. קיין שפּייז איז ניט געווען, אַלץ איז געווען אויסגעליידיקט, נאָר אויף די פּאַליצעס זיינען געשטאַנען אַ סך ביכער. האָט דאָס מייזעלע זיך אַוועקגעשטעלט לייענען די נעמען פון די שרייבער, טייל נעמען מיט גאַלדענע אותיות, טייל מיט זילבערנע אותיות. צייט האָט דאָס מייזעלע געהאַט גענוג, דער ווינטער איז לאַנג, האָט עס זיך אויסגעקליבן מאַטעלעס בוך, וואָס די מאַמע האָט אים געקויפט אַ מתנת, וואָס ער האָט אַפילו די בלעטלעך ניט אויפגעריסן.

אין דרויסן פּאַלט אַ ווייסער שניי. ער פּאַלט און פּאַלט פון הימל, דעקט צו די ביימער און די פּעלדער. עס איז שטיל, אַ ווייסע שטילקייט. און מייזעלע לייענט אַ גאַנצן טאַג און אַ גאַנצע נאַכט, עס וויל וויסן, וואָס מענטשן טראַכטן, וואָס מענטשן פאַרשרייבן אויף ווייסע בלעטער. עס לייענט און לייענט, וויל כאַטש אַ ביסל קלוג ווערן אַזוי ווי אַ מענטש, און די געשיכטע פון דזשינגאָלי ציט זיך שוין טויזנט יאָר, און מייזעלע איז הונגעריק נאָך וויסן. בייסט זי אַינן בלאַט נאָך בלאַט, אות נאָך אות, מיט די ווייסע שפיציקע ציינדלעך: זי וועט ווערן דאָס קליגסטע מייזעלע אויף דער וועלט.

אַזוי איז אַוועק דער ווינטער, דער ווייסער שניי איז צע-

גאנגען, די ביימער האבן אפגעוואָרפן פון זיך די שנייִקע פעלצן,
די אייז־לאַקשן האַבן נאַכגעלאָזט פון די פאַרפרוירענע שויבן, די
זון האָט געלאַכט צו דער שיינער וועלט.
מאַטעלע מיט די עלטערן זענען אַרויסגעפאַרן אין אַ זונטיק
אַ קוק טאָן אויף זייער זומערהיים.
ווען זיי האַבן אויפגעשלאָסן די טיר זיינען אַ סך צעביסענע
און צעריסענע בלעטער געלעגן אויפן דיל. די מאַמע האָט אַ זאָג
געטאָן אַ צופרידענע: זעסט, מאַטעלע! דו האַסט ניט געוואָלט
לייענען דאָס מעשהלע, די געשיכטע פון דזשינגאָלי, האָט אַ קליין
פעלדמייזעלע עס דורכגעלייענט.
מאַטל האָט זיך זייער פאַרשעמט, און באַשלאָסן, אַז פון
היינט און ווייטער וועט ער פאַלגן זיין מאַמען, און לייענען די
ביבלעך און ניט לאָזן זיי פאַר די מיז.
אַ יונגל, ווי מאַטל, דאַרף זיין קליגער, ווי אַ נאַריש מיזעלע.

פ ר י י ד ע ל ע

פריידעלע איז אַכט יאָר אַלט. איך האָב זי באַגעגנט דאָס
ערשטע מאל אין די בערג. גלייך ווי זי איז אַראָפּ פון דער מאַשין,
האַט זי גענומען לויפן איבער די פעלדער. זי האָט אָנגערופן געל-
בלויע-בלימלעך, זיך פאַרפלאַכטן אַ קראַנץ אַרום די האַר, אַ ריס
געטאָן זיך צום פעלד און גענומען טאַנצן. זי האָט געטאַנצט, און
די וועלט האָט מיטגעטאַנצט מיט איר. די בערג האָבן זיך גע-
וויגט, די ביימער האָבן געשפּילט אויף די צווייגן-האַרפּן. אירע
האַר צעפּלויגן, איר קליידעלע, ווי אַ ראַד, און די פּיסלעך, ראָזע
און שלאַנקע, זענען געשפּרונגען, ווי אין דער לופט, זיי האָבן ניט
אָנגערירט די ערד. זי האָט געשוועבט, איר פנים פאַרגאַסן מיט
ליכט און זון. טאַנץ, טאַנץ, מיידעלע, דיין נאַמען איז פּריידעלע!
אַלע אינדערפרי איז זי מיר אַנטקעגן געקומען, אָנגעטאָן אין
אַ זיידן העמדל, און מיט צעשפּרייטע הענט געטאַנצט צו דער
זון: גוט-מאַרגן דיר, וועלט! גוט-מאַרגן איך, פּייגעלעך! און אַן
איגעווייניקסטע זון פּלעגט אַרויסלייכטן פון איר פּנימל, פון אירע
אייגעלעך. אַ זון-מיידעלע, אַ ווינט-מיידעלע. אַרום איר האָבן פּייגל
געטאַנצט פון בוים צו בוים, פּלאַטערלעך — פון בלום צו בלום,
און פּריידעלע מיט צענומענע הענט, צעפּלויגענע האַר האָט אויס-
געטאַנצט די פּרייד.

ביי נאַכט, ווען די זון פּלעגט זיך גרייטן צום שלאָף און דאָס
געקלאַנג פון גלעקער אויף בהמחשע העלדוער האָט צעוויגט דעם
פאַרנאַכט, איז פּריידעלע געשטאַנען אויפן פעלד איינע אַליין. זי
שוועבט אין אַ שלאָף-טאַנץ. די הענט שווימען נידעריקער, נידע-
ריקער, ווי צו איינזויגן אַלץ צום שלאָף. זי איז דעמאַלט פאַר-
שמאַלצן געוואָרן מיט דער זון, וואָס איז אַוועק הינטער די בערג,
אַ פאַסטעכל האָט ערגעץ ווייט אויף אַ פּייפל געפּיפט, אין פּריי-
דעלע איז אַוועק שלאָפן.

פּריידעלע איז קיין מאל פּרוער ניט געווען אויף אַ פעלד,
ווי מען זעט דעם הימל קיילעכדיק און בלוי. זי איז אויסגעוואַקסן

צווישן שטיינערנע מויערן אין שטאָט. זי האָט בלויז אין די ביכער געזען ווונדערלעכע פייגל. אַבער דאָ האָט זי זיי אַנטדעקט אין לעבן. פלעגט די זון אויפשמיינן אין פרימאָרגן, פלעגט פריידעלע איר די ערשטע אַנטקעגן טאַנצן מיט אַ קראַנץ בלומען, נאָך פייכטע פון נאַכטיקן טוי. אזוי האָט זי אויסגעטאַנצט דעם שענסטן זומער פון אירע אַכט יאָר.

דער זומער האָט זיך געענדיקט, מענטשן זענען צוריקגע- פאַרן צו די שטאַטישע היימען. פריידעלע האָט זיך געזעגנט מיט דער זומער-וועלט און געקומען אין שטאָט. זי איז אַוועק מיט אַנדערע קינדער אין שול. אין קאַפּ האָט זי נאָך געזען די בערג. נאָר פריידעלע איז געוואָרן בלאַסער און בלאַסער. זי האָט זיך באַקלאַגט אויף אירע פיס. איר פנימל איז פאַרצויגן געוואָרן מיט אַ וואַלקן, אירע פיס זענען געוואָרן שווערער און בלייַקער, זי האָט געפילט אַ שאַרפן ווייטיק אין רוקן, און ווען דער שפיטאַל- דאַקטער איז געקומען, האָט ער פעסטגעשטעלט די שווערע קינד- דער-קראַנקייט — „אינפאַנטייל פאַראַליסיס“.

פריידעלע ליגט אין שפיטאַל. אַרום איר — אַ סך קראַנקע קינדער, נאָר איר ליכטיק פנימל זעט זיך אַרויס. זי ליגט אומבאַ- וועגלעך, ווי אַ שווערע מויער וואַלט געלעגן אויף איר גוף. נאָר אירע אויגן ריידן: — וועט זי נאָך קאַנען טאַנצן? וועט זי נאָך זען די פייגעלעך? די בלומען?

פריידעלע, דו וועסט קאַנען טאַנצן. דו וועסט געזונט ווערן, צוריקקומען צום פעלד, צו די ביימער, צו די פייגעלעך. זיי וועלן דיך אויפנעמען מיט געזאַנג. דער זומער וועט קומען, בלומען וועלן וואַקסן פאַר דיינעטוועגן, זיי וועלן זיך לאָזן אויסרייסן פון דיינע פינגערלעך, דו וועסט זיי אַרומקראַנצן אַרום דיינע האַר, דו וועסט טאַנצן! די זון וועט דיר אויסוואַרעמען דיינע פיס, און דו וועסט ווידער ווערן אַ פעלד-מידעלע. וויין ניט, וויין ניט, פריידעלע. און פריידעלע מאַכט צו די בלויע אויגן. שטיל ווערט אין שפיטאַל, ווייס און שטיל.

דאָס יינגעלע פון ראַק-היל

א הייסער זומערטאָג האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויף ניו-יאָרק. די זון האָט אָנגעגליט אַלע דעכער, טראַטואַרן. די געפלאַסטרטע אַספאַלטן האָבן זיך געשמאַלצן. עס האָט אויסגעפעלט לופט. מענטשן זיינען אַוועק, ווער צום ים, און ווער אין די בערג. דאָס יינגעלע, מיט זיינע טאַטע-מאַמע, איז געקומען קיין ראַק-היל.

די זון איז אויפגעגאַנגען איבער די גרינע-בלויע בערג. אין אַ פייערדיקן רויטן באלאָן. דאָס יינגעלע מיטן רויטן קאַפּ האָר האָט דאָס ערשטע מאָל געזען די בערג. ער איז געשמאַנען אין מיטן פעלד און באַוונדערט, ווי די בערג נעמען זיך אַרום פאַר די הענט און קייטלען זיך אין אַ פייערדיקן ראָד.

דאָס ערשטע מאָל האָט ער געזען קי און קעלבער. אין ניו-יאָרק האָט ער זיי געזען בלויז אויף בילדער.

ער איז געבוירן געוואָרן צווישן שטיינערנע הייזער. פענצטער אויף פענצטער, און די הייזער פאַרשטעלן דעם הימל. און דאָ, אין פעלד, לויפט ער אַרום פון בוים צו בוים. ער איז אַ פעלד-יינגעלע און ער וואָלט דאָ געוואָלט וווינען אַ גאַנץ יאָר.

יינגעלע איז אַוועק אין וואַלד שפאַצירן און פאַרלוירן דעם וועג צוריק. די מאַמע האָט זיך געכאַפּט, אַז איר יינגעלע איז נישט, איז זי אַרויס אויפן פעלד און גערופן: יינגעלע מיינער, קום אַהיים! וווּ ביסטו?

דער עכאַ פון די בערג האָט איר צוריקגעענטפערט. זי איז געלאָפן איבערן פעלד — אַ שאַטן צווישן שאַטנס. זי האָט געשריגן, און מענטשן פון אַנדערע פאַרמס זיינען זיך צוזאַמענגעלאָפן, נאָר קיינער האָט ניט געזען איר יינגעלע.

אַ שוואַרצע כמאַרע איז אַראָפּגעפאַלן איבער ראַק-היל, כאַטש די נאַכט, אַ שטערנדיקע, מיט טיפע בלישטשענדיקע דימענטן און אַ גאַלדענע לבנה, האָט אַראָפּגעקוקט אַ לאַכנדיקע אויף ראַק-היל. די שכנים פון ראַק-היל זיינען געקומען מיט לאַמטערנעס, מיט שוואַרצע רעגן-מאַנטלען, אין לאַנגע הויכע גומענע שטיוויל און

געלאזט זיך אין טיפן וואלד זוכן דאס פארלוירענע יינגעלע. זיי האבן גערופן: יינגעלע, יינגעלע! אבער בלויז די בערג האבן גע-ענטפערט מיט נאכטיקע קולות. אזוי איז אוועק די נאכט, און דאס יינגעלע איז ניט געווען. פאר טאג האבן הענער געקרייט, מידע האבן זיך די פארמערס צוריקגעקערט אהיים, און דאס יינגעלע איז ניטא.

די מאמע קאן שוין מער ניט וויינען. זי רייסט די האר, זי רייסט פון זיך די קליידער. פון לעיק-מאחאנק קומען שפירהינט. מען זוכט אין ברונעס, מען נישמערט אין טייך, מען זוכט יעדעס ווינקל, ווי א מענטשלעכער פוס קאן גרייכן. אומזיסט — דאס יינגעלע איז ניטא.

און ווו איז דאס יינגעלע?

דאס יינגעלע איז אוועק קלייבן יאגדעס אין וואלד. ער איז טיפער און טיפער אין וואלד אריין. ער גייט און גייט. ער זעט שפיצן פון דעמבענע ביימער, ער הערט געזאנג פון פייגל, ווי פידלען וואלטן שפילן.

ער האט נאכגעפייט מיט זיינע ליפן נאכן פויגל-געזאנג. ער איז שוין געווען טיף אין וואלד און געוואלט צוריקגיין, נאר דער וועג איז געווען פארשטעלט מיט הויכע ביימער. ווו איז דער וועג צו זיין מאמען?

זי וועט דאך וויינען. ער מוז קומען אהיים. די פיסלעך הייבן אים אן וויי טאן. און ווי ער גייט אזוי אליין אין וואלד, זעט ער די לבנה שווימט אפער, ווי א גאלדן קישעלע, און ער איז אזוי מיד. בייגט ער זיינע פיסלעך און עס דאכט זיך אים: ער שלאפט איין אויפן גאלדן לבנה-קישעלע.

אים חלומט זיך, אז העזעלעך קומען ארויס פון זייערע בא-העלטענישן, וועווריקלעך שפרינגען אראפ פון די ביימער, אלע הערשעלעך לויפן ארויס פון די היילן, מאכן א פייער, און די שלאנגען פארשווינדן, און דאס יינגעלע ווערט א וואלד-יינגעלע. אלע וואלדפייגל קומען זיך עצהן מיט אים, ווייל ער איז א קלוג יינגעלע, ער פארשטייט זייער שפראך. זיי ברענגען אים

מתנות: הארנס צום שאַלן, צווייגן צום שפילן, און דאָס יינגעלע שפילט פאַר זיי. און די העזעלעך טאַנצן אַרום פייער אַ האַזן-טאַנץ, און די פייגעלעך — אַ פויגל-פליגל-טאַנץ, און די וועווריקלעך קושן זיך, און ווען אַלע ווערן מיד, לייגן זיי זיך שלאָפן לעבן יינגעלע, און דאָס פייערל שלאָפט איין.

דאָס יינגעלע האָט זיך אויפגעכאַפט. אַנטקעגן אים איז גע- שטאַנען אַ גרויסער ריזיקער הונט. מיט אַ רוימער צונג אין אַפענעם מויל.

ער הערט — מען שיסט. אַהא! טראַכט דאָס יינגעלע, אַ האַלד-אַפּ מאַכט מען אויף אים. און ער זעט: מענטשן רינגלען אים אַרום, דער הונט מאַכט מיטן וויידל און האַווקעט. ער הייבט אויף זיינע הענט: ער איז שוין אַ געפאַנגענער. די מענטשן פרעגן אים, אויב ער איז דאָס פאַרלוירענע יינגעלע. ענטפערט ער: ניין, ער איז ניט פאַרלוירן געגאַנגען. ער איז בלויז געגאַנגען אין וואַלד.

פּלוצלונג כאַפט זיך דאָס יינגעלע, אַז ער האָט פאַרלוירן זיין הימעלע. בעט ער די מענטשן, זיי זאָלן אים העלפן זוכן זיין הימעלע. אַניט וועט זיין מאַמע שרייען. די מענטשן זאָגן אים, אַז מער ווי אַ מעת-לעת ווי ער איז אַוועק.

די מענטשן האַבן אים געטראָגן אַהיים צו זיין מאַמען. אַלע האַבן געוויינט פאַר פּרויד, וואָס זיי האַבן אים געפונען אַ לעבעדיקן. און דאָס יינגעלע האָט געוויסט נאָר איין זאַך: ער איז זייער און זייער הונגעריק.

א מ א מ ע

חודש מערץ. די ערד שלאגט ארויס די שפראצונגען פון יונג-
פרילינגדיקן גראז. אבער דער פראסט האלט נאך די ערד אין
קראמפן.

מיר זיינען אראפגעקומען אין דארף, כדי צו צעאקערן אונדזער
קליינעם גארטן. מיט אונדז איז מיטגעפארן אונדזער טאכטער.
דער וואלד האט ארויסגעשלאגן שארפע ריחות. הויך און
קרעפטיק זיינען די ביימער געשטאנען: טאפאלן מיט די אויפגע-
הויבענע קעפ צום הימל, סאסנעס מיט גרינע נאָדלען, און אומע-
טום — ערשטגעבוירענע קליינע סאסנעלעך.

אויפן לאנד איז דעמאלט קיינער ניט געווען. איך בין געלאפן
איבערן וואלד און אויספרובירט מיין שטים. די בערג האבן אויפ-
געכאפט מיין קול און צוריקגעווארפן עס איבער אנדערע בערג און
א סך שטימען האבן געשאלט צווישן די היגלען.

מיר האבן זיך גענומען צו אונדזער גארטן. די אייזערנע ציינד-
לעך פון טראקטאר זיינען געווען פארראסט פון פראסט. און אט
איז געשטאנען דער טראקטאר גרייט צו אקערן די ערד.

מיין טאכטער האט זיך געלאנגנווילט און באשלאסן צו גיין
צום שכנס טעכטערל, ביז וואנען מיר וועלן פארטיק ווערן מיט
אונדזער אַרבעט.

דער אקער פון טראקטאר האט דורכגעביסן שטיקער ערד.
פלוצלונג האבן גרויסע שווארצע ראבן דורכגעפליגלט כמעט איבער
אונדזערע קעפ. איך האב אויפגעהויבן מיין קאפ צום הימל, פון
איין זייט איז געווען דער הימל בלוי, ווי כוואליעס וואלמן זיך
געוועלט פון א גרויסער קיילעכדיקער שיסל, און פון דער צווייטער
זייט הימל — א שווארצער ראנד, ווי פון טינט, וואס גיסט זיך
איבער. פלוצלונג האט א ווינט א פאכע געמאן איבער אונדזערע
קעפ, און דער שווארצער ראנד האט גענומען זיך רוקן אלץ נענטער
צום מילכווייסן שטיק הימל. איך האב נאך קיין מאל פריער אזא
שווארצקייט ניט געזען. דער ערשמער געדאנק איז געווען: לויפן

נאך מיין מאַכטער, איידער דער שטורעם קומט אָן, איר אַנטקעגן
לויפן, איידער זי לאַזט זיך אַרויס אויפן וועג.

איך לויף אַרויף אויפן באַרג, און די שוואַרצע ריזיקע וואַלקנס
לויפן מיר נאָך. זיי ראַלן איבער מיין קאַפּ און פאַרהילכן די לופט
מיט דונערן.

איך וויל זיך פאַרמעסטן מיטן כוח פון די וואַלקנס, וואָס רוקן
זיך צום צווייטן ראַנד מיט אַ שרעקלעכער שנעלקייט. דער שוואַר-
צער טינט פּליוכעט אין דער ווייסער וואַלקן-מילך.

פון באַרג שלענגלט זיך אַ וועג צו מיין שכן. פון איין זייט —
אַ וואַלד. די ביימער בייגן זיך, ווי פאַרצווייפלטע פּרויען, וואָס בעטן
יאַמערדיק צו גאַט. אַ שווערד באַווייזט זיך אויפן הימל — אַ בליץ
לעכערט דורך דעם געפאַנצערטן וואַלקן און רעגן-שפּריצן גיבן
אַ פּאָך איבער מיין קאַפּ. שפּיציקע שפּילקעס שמעכן מיין פנים.
איך לויף. אפשר גייט איצט מיין מאַכטער מיר אַנטקעגן. גאַמעניו!
באַהיט מיין קינד! איך לויף נאָך שנעלער. די ווינטן פּייפן —
טויב צו ווערן. איך לויף פאַרביי אַ טעלעפּאָן-סלופּ. משוגענע קולות
שרייען אַרויס פון די דראַטן. בייטשן סוויסטשען איבער מיין קאַפּ.
איך קאַן קוים דעם אַמעס כאַפּן. דער שטורעם יאָגט זיך נאָך מיר
און וויל מיך איינשלינגען, וויל מיך פאַרטיליקן. דער רעגן האַט
מיך דורכגעווייקט. איך ציטער, אַבער איך גיב זיך נישט אונטער.
איך דעק זיך צו מיט די הענט די אויגן און איך לויף מיט אַן איינ-
געבויענעם קאַפּ אַהין — אַהין, וווּ מיין טעכטערל גייט...

ווינטן וואַיען, בליצן לעכערן דעם הימל, דונערן פאַרטויבן די
וועלט — און איך לויף. די קני בייגן זיך, דער אַמעס פאַרגייט,
אַבער אין די אויערן — מיין מאַכטערס רוף: מאַמע!

אַ הונט האַט זיך צעבילט. דער שכן האַט אויפגעפנט די
טיר. איך האָב נישט געקאַנט אַרויסברענגען קיין וואַרט. מיין טעכ-
טערל איז מיר אַנטקעגנגעלאָפן אַ פּריילעכע, אַ לייכטנדיקע, מיט
די אַנדערע מיידלעך, און געקוקט אויף מיר מיט פאַרווורף, פאַר
וואָס איך בין אַוועק צו איר אין אַזאַ שטורעם-דעגן.

איך האָב זיך אַוועקגעזעצט אויף דער שוועל. מרערן האָבן גע-
לויכטן אין מיינע אויגן, און איך האָב ווי פאַרשעמט געפליסטערט
צו זיך:
— יא, מיין קינד, אַ נאַרישע מאַמע...

דאָס קאַרן-מיידעלע און דאָס ווייצן-מיידעלע

עס זענען געווען אַמאָל צוויי מיידעלעך. זיי האָבן געוויינט אין אַ טענעמענט-הויז, אַ טיר לעבן אַ טיר. איין מיידעלעס מאַמע איז געווען אַ שוואַרצע מאַמע, וואָס פלעגט אַוועקגיין אַ גאַנצן טאָג אַרבעטן אין אַנדערע הייזער, און די צווייטע מאַמע איז געווען אַ ווייסע מאַמע, וואָס פלעגט אויך אַוועקגיין אַרבעטן אין אַ פאַבריק. און די צוויי מיידעלעך פלעגן זיך שפּילן צוזאַמען. האָט מען איינס גערופן דאָס קאַרן-מיידעלע צוליב אירע שוואַרצע גע-קרייזלטע האָר, מיט גרויסע אויגן ווי שוואַרצע טרויבן, און מיט אַ שוואַרצער הויט, און די צווייטע האָט מען גערופן דאָס ווייצן-מיידעלע, ווייל זי האָט געהאַט גאַלדענע האָר ווי זאַנגען, און אַ הויט ווייס ווי חלה. דאָס ווייצן-מיידעלע האָט געהאַט בלוז איין אָפּגעקראַכן קליידעלע און צעריסענע שיך, האָט זי געוואַלט האָבן אַ קלייד ווי דער בלויער הימל מיט פליטערלעך, ווי די שמערן. דאָס קאַרן-מיידעלע האָט זעלטן געהאַט ברויט צו זעט, איר האָט ניט געאַרט וואָס פאַראַ קלייד זי טראָגט, זי האָט געוואַלט האָבן אַ גרויס שטיק ברויט...

איין מאָל חלומט זיך דעם קאַרן-מיידעלע אזאַ חלום: זי גייט מיטן ווייצן-מיידעלע אויף אַ ווייטן וועג, באַגעגענען זיי אַן אַלטן מאַן מיט אַ לאַנגער באַרד. אויף דער פלייצע טראָגט ער אַ זאַק. לויפט זי צו אים צו און פרעגט אויב ער טראָגט ברויט אין זאַק? ענטפערט דער אַלטער: דאָס ברויט געפינט זיך דאַרטן וווּ עס איז אַלע מאָל זומער, וווּ מען נעמט אַראָפּ דעם קאַרן פון די פעלדער און מען צעמאַלט עס אין די מילן און מען באַקט אָפּ אַזעלכע געשמאַקע ברויטעלעך פונקט ווי דאָס קאַרן-מיידעלע וויל. איז דאָס קאַרן-מיידעלע אַוועק זוכן דעם אייביקן זומער, און דאָס ווייצן-מיידעלע מיט די גאַלדענע האָר איז אַוועק זוכן דעם ווינטער, וווּ דער שניי ליגט אויסגעבעט אויף ווייסע קישנס מיט פעדערן און דער פראַסט שטריקט אויס דימענט-פליטערלעך אויף אַ בלויען קליידעלע פונקט ווי דאָס ווייצן-מיידעלע וויל...

די מיידעלעך האבן זיך געזעגנט און זיך אפגערעדט צו בא-
געגענען צום יאר לעבן זייער הויז און דערציילן וואס זיי האבן
געזען.

דאס קארן-מיידעלע איז אוועק צום אייביקן זומער, דאס ווייצן-
מיידעלע — צום זילבערנעם ווינטער.

גייט אזוי דאס ווייצן-מיידעלע איבער א וויימן פעלד, זעט זי,
די זאנגען זענען אויסגעדארט, די ערד פארטריקנט, א שוואלב
זיצט אויף א דארן און זינגט ניט, און דער אלטער מאן שטייט
מיטן הויכן שמעקן און זוכט מיט די אומעטיקע אויגן. פרעגט זי
ביי אים: ווו געפינט זיך דער זילבערנער ווינטער? ענטפערט דער
מענטש: גיי, מיידעלע, ווייטער דארטן, ווו די פיר צייטן פון יאר
ענדיקן זיך, ווארט דער ווינטער אין א זילבערנעם שלאף, און
מיידעלעך אין זילבערנע קליידעלעך פלאטערן ארום אים.

גייט זי און גייט, זעט זי דריי ביימער, זיינען די ביימער הויל
און שווארץ און דריי פייגעלעך זיצן אויף די שפיצן ביימער און
וויינען. פרעגט דאס ווייצן-מיידעלע: פייגעלעך, פייגעלעך, וואס
וויינט איר? ערשט זי זעט, צופוסנס זיצט א פרוי אין שווארצן,
און די פייגעלעך אויף זייער פויגל-שפראך ענטפערן: ווי זאלן מיר
ניט וויינען? מען האט אָנגעצונדן אונדזער בוים, און א מענטש
האט מען פארברענט אויפן בוים. פרעגט דאס ווייצן-מיידעלע:
פאר וואס? ענטפערן די פייגעלעך, דערפאר, ווייל זיין הויט איז
שווארץ, האבן ווייסע שלעכטע מענטשן פארברענט זיין הארץ.
זעצט זיך דאס מיידעלע אוועק צופוסנס לעבן פארברענטן בוים
און גלעט די שווארצע פרוי איבערן קאפ און זי זאגט צו דער
טרויעריקער מאמען: איך האב א חברטע א קארן-מיידעלע מיט
א שווארצער הויט, איז זי געגאנגען זוכן ברויט. מיר דארפן זיך
באגעגענען באם פערטן-יארצייט-בארג.

נאר די טרויעריקע מאמע הערט ניט וואס זי רעדט, נאר זי
וויינט און בעט, זי וויינט און בעט...

גייט ווייטער דאס ווייצן-מיידעלע, זעט זי זאנגען מיט געבוי-
גענע קעפלעך און דער וויינט וויינט דורך די זאנגען. פרעגט דאס

ווייצן-מיידעלע: פאר וואס וויינט איר, זאנגען? ענטפערן זיי:
ווי זאלן מיר ניט וויינען, אז מיר זיינען אזוי אויסגעדארט, און די
ערד, וואס האט אונדז געבוירן, איז פארטריקנט געווארן. מיר
ליגן דורשטיקע און ציטערן אין שרעק, ווייל די מענטשן זיינען
אויף מלחמה אוועק, און אז מיר וועלן ניט בלוען וועט דער
איוון ניט בלוען. מיר וועלן זיין טויט און דיין חברטע וועט ניט
האבן קיין ברויט.

פרעגט דאס ווייצן-מיידעלע: איז דא מיין חברטע געווען?
ענטפערן די זאנגען: מיר האבן אט ערשט דיין חברטע געזען, זי
האט געוואלט א ברויטעלע גרויס ווי א הויז, זי זאל עסן און עסן
און דעם הונגער פארגעסן. האבן מיר זי געשיקט, ווו דער אייבי-
קער זומער וויינט און ווו שווארצע מיידעלעך ווערן אויסגעברוינט.
גייט אזוי דאס ווייצן-מיידעלע און גייט — און פלוצלונג דער-
זעט זי דעם פערטן-יארצייט-בארג, און דער ווינטער כאפט זיך
אויף פון שלאף, און צעבלאזט די פעדערן, און אויף די פעלדער
וואקסן ברויטן פאר יעדערן, און דאס קארן-מיידעלע קריגט א
ברויט, ווי א הויז, און דאס מעשהלע לאזט זיך אויס.

רויטע קארשן

עס איז געווען א הייסער שטיקנדיקער זומער-טאג. די קינדער — שווארצהוויטיקע, מיט געקרויזטע צעפלעך — האבן אריינגע-מארשירט אין קלאס-צימער, די לערערין, א יונג, שלאנק מיידל, איז אריינגעקומען, די קינדער האבן זיך אוועקגעזעצט ביי די טיש-בענקלעך, ארויסגענומען זייערע העפטן, און דער לימוד האט זיך אָנגעהויבן. קינדערלעך פון האַרלעם, דאַרע און אויסגעצערטע מיט לאַנגע דינע פיסלעך, ווי דינע העלצלעך פון שוואַרצער ביימער-קאַרע. זייערע שוואַרצע אויגן, ווי גרויסע שוואַרצע קאַרשן, האַבן געקוקט צו דער לערערין הונגעריק.

די לערערין האַט זיי צוגעזאָגט, אַז זי וועט זיי נעמען אויף אַ שפּאַציר. זי וועט מיט זיי אַרויסגיין אין פּאַרק. זיי וועלן זיצן אונטער די שאַטנביימער און זיי וועלן זינגען און שפּילן. די קינדער האַבן זיך אויסגעשטעלט אין אַ ריי און זיי זיינען אַרויס אויף דער גאַס. די זון האַט געברענגט, די קינדער האַבן געטאַנצט און גע-שפּרונגען און דער זייגער האַט זיך גערוקט צו דער מיטאַג-שעה. די לערערין האַט אַ פּיוף געטאַן מיט איר פּייפל, זיי צוזאַמענגע-נומען, ווי אַ טשערעדע שעפעלעך, און זיי זיינען איר נאַכגעגאַנגען צוריק אין שול.

זיי האַבן אַרויסגענומען זייער מיטאַכרויט און זיך אַוועק-געזעצט עסן. אויך די לערערין האַט געגעסן איר פּומערברויט. זי האַט אַרויסגענומען אַ פּאַפּיר-ביימל מיט רויטע קאַרשן. פּלוצלונג האַט זיך אַראַפּגעגליטשט איין רויטע קאַרש און זיך געקייקלט איבערן דיל פון קלאַס. אַלע קינדער האַבן מיט איין מאַל דערזען די רויטע קאַרש. זייערע אויגן האַבן זיך אַנגעצונדן און די הענטלעך האַבן זיך אַ צי געטאַן, ווי זיי וואַלטן אַלע וועלן כאַפּן די רויטע קאַרש. עס איז געוואָרן אַ טומל אין קלאַס, די לערערין האַט זיי אַ פּרעג געטאַן: — האַט איר שוין געגעסן היינטיקן זומער קאַרשן? — אַלע האַבן מיט איין קול געענטפּערט: — נין!

איין מיידעלע מיט פּאַרפּלאַכטענע צעפלעך האַט אויפּגעהויבן

איר הענטל — און א זאג געמאן: — לערערין, איך זאג דיר צו, איך וועל זיין זייער גוט און ניט שמערן דעם קלאס, אויב וועסט מיר געבן איין קארש צו פארזוכן. נאך איר האט זיך אויפגעשמעלט א יונגעלע מיט א געקרויזמן קעפל און אויך א זאג געמאן: — איך וועל אלץ פאלגן און ניט טומלען אין קלאס, אויב וועסט מיר געבן איין רויטע קארש צו פארזוכן. די לערערין האט דערזען די הונגעריקע אויגן פון די שווארצע קינדער און געזאגט צו זיי: — נו, גוט, קינדער, אויב איר וועט זיין שמיל, וועט יעדער פון אייך קריגן איין רויטע קארש.

א שמילקייט איז געווארן אין קלאס. די קינדערשע הענטלעך האבן געשריבן איבערן ווייסן פאפיר. די בלייפעדערס האבן גע-קריצט און די קינדערשע הערצער האבן געקלאפט: רויטע קארשן! רויטע קארשן!...

און קיינער פון זיי האט ניט ארויסגעלאזן קיין שארף, יעדעס קינד האט געפילט אויף די ליפן דעם זיסן טעם פון קארשן, דעם זאפט פון ביימער, פון שמעקנדיקן זומער-גארטן, פון רוישיקע בלע-טער אין ווינט, פון פעלדער און וועלדער, און די ענגשאפט פון הארלעם איז פארשוונדן, און אזא שמילקייט איז נאך קיין מאל אין קלאס ניט געווען.

די לערערין האט ארויסגענומען די קארשן און צוגעמראגן יעדן קינד א רויטע קארש. די שווארצהוויטיקע קינדער האבן קודם א לעק געמאן די קארש. טייל האבן זי אויפגעהאנגען, ווי אן אוירינגל אויפן אויער. זיי האבן געשמעקט מיט די ברייטע נאז-לעכער און זי צוגעלייגט צו די ליפן, און זיך ניט פארגונען מיט איין מאל זי איינבייסן.

אלעמענס אויגן האבן זיך געשפיגלט אין דער רונדער זאפ-טיקייט. דאס קליינע מיידעלע מיט די געפלאכטענע צעפעלעך האט אויפגעהויבן איר קליין הענטל אין דער הויך און געפרעגט, צי זי קאן צוגיין צו דער לערערין. ווען מען האט איר דערלויבט צוקומען, האט זי אויף איר קליינער שווארצער דלאניע געבראכט די קארש און אזוי געזאגט: — לערערין, איך האב דיך זייער ליב, ווי די

רויטע קארש. איך וויל דיר געבן א האלבע קארש און איך דאנק
דיר, וואס דו האסט זיך געטיילט מיט אונדז.
די לערערין האט צוריקגענומען די קארש און זי צעריסן אויף
צווייען. איין העלפט האט זי אריינגעלייגט אין קינדערשן מיילעכל,
און די צווייטע — צו זיך אין מויל, און די אויגן פון אלע קינדער
האבן געלויכטן, ווי שווארצע קארשן...

III

שלום אייך, קינדער!

שלום אייך, קינדער, ווו איר זאלט גיט זיין,
אייך טראג פאר אייך א כוס פון דער באַבעס וויין.

אייך האָב פאר אייך אַ סידורל פון דער באַבעס האַנט,
אַ סידורל צום דאווענען אין אַ יעדן לאַנד.

ווו נאָר אַ ייִדיש קינד, אַ קינד פון אונדזער שטאָם
עפנט אויף דאָס סידורל — גיט זיך אַ דערמאָן!

מיטן אַלף-בית הייבט זיך אַן דער זמן.
יעדער ייִדיש אַזוי דורכגעברענט מיט פּלאַס.

יעדער ייִדיש אַזוי אָנגעפילט מיט וויין
פון דער באַבעס כּוס — ווו איר זאלט גיט זיין.

צוויי געפונענע לייכטער

די לערערין האט פרייגעלאזט דעם קלאס פון דער יידישער שול, און די קינדער זיינען ארויס אין גאס.

א וויסער פרישגעפאלענער שניי האט צוגעדעקט די ביימער אנטקעגן פארק. די קינדער האבן זיך גענומען ווארפן מיט שניי-באלן. קינדער מיט שליטעלעך האבן זיך געיאגט פון די בערגלעך, און דערווענדיק די אנדערע קינדער קומען ארויס פון שול, מיט די ביכער אין די הענט, האבן זיי געלאזן די שליטעלעך און זיך אנגעשלאסן אין פארמעסט, ווער עס וועט צילן העכער און ווייטער מיטן ווייס-שנייקן באל.

דער פארק איז געווען מיט אייזערנע שמאכעטן ארומגעצאמט, און ביים אריינגאנג איז געשמאנען א דראמן מיסט-קיישל. לינדא איז געשמאנען מיט די ביכער און געווארט אויף איר ברודערל, וואס האט געשליידערט איינס נאכן צווייטן די שניי-באלן.

לעבן מיסט-קיישל איז געלעגן א פעקל, עס האט איר א בלענד געמאן א מעשענע זאך. לינדא האט אויפגעהויבן דאס פעקל: אין א פאפירן ברוינעם ביימל זיינען געלעגן צוויי פארזשאווערטע לייכטער.

לינדא ווייסט, אז אין אזעלכע שבת-לייכטער בענטשט איר באַכע ליכט אלע פרייטיק. ווער האט ארויסגעווארפן אין מיסט צוויי לייכטער?

לינדא מיט איר ברודער זיינען געגאנגען אהיים און לעבן איר יידיש בוך האט זי געהאלטן די פארזשאווערטע לייכטער. ווען די מאמע האט געעפנט די טיר, האט לינדא אויסגעשריגן מיט קינדערשער פרייד: מאמע, זע, וואס איך האב געפונען — צוויי פאר-לאזענע לייכטער!

לינדאס מאמע, א געבוירענע אין ניו-יאָרק, האט קיין מאָל ניט געבענטשט קיין ליכט, זי האט געשיקט אירע קינדער אין דער יידישער שול, אבער זי האט זיך ניט געפירט, ווי איר שוויגער, זי האט קיין ליכט ניט געבענטשט.

לינדא האט ניט געקאנט באגרניפן, ווער עס האט ארויסגע-
ווארפן די שבת-לייכטער, און לינדא האט געזאגט צו איר מאמען:
מאמע, זיי אזוי גוט, וויש אפ פון די לייכטער דעם גרינעם שימל,
פויץ זיי אפ, און שטעל אריין ליכט אין זיי, און בענטש זיי ווי
די באבע.

לינדאס מאמע האט גענומען שייערן די לייכטער. זיי זיינען
געווען מיט גרינעם שימל דורכגעגעסן, די העלדזלעך — פאר-
שטאפט מיט זאמד און שטיינדלעך. לינדאס מאמע האט גענומען
א מעסערל, אויסגעסקראבעט די העלדזלעך פון די לייכטער, אפ-
געשיילט דעם זשאווער, און עס האט זיך אָנגעהויבן באווייזן א
ליכטיקער גלאַנץ. די העלדזלעך פון די לייכטער האָבן געבלענדט,
און לינדא האט מיט שיינענדיקער פרייד באוונדערט איר מאמען,
זוי זי וואָלט אַנטדעקט אַן אוצר.

לינדא האט דערזען די לייכטער, האט זי געזאגט צו איר
מאמען: מאמע, ווען איך וועל אויסוואַקסן, און התונה האָבן, וועל
איך אין די לייכטער בענטשן ליכט, אזוי ווי מײן באַבע. לינדאס
מאמע האט אַרומגענומען איר קינד, און צוגעדריקט איר קליינע
טאַכטער צו זיך...

ווען פרייטיק איז געקומען, האט די קליינע לינדא גענומען די
לייכטער, אַוועקגעשטעלט אויפן טיש, און געזאגט צו דער מאמען:
— מאמע טייערע, בענטש ליכט אין מײנע לייכטער!

און די מאמע האט אָנגעצונדן די ליכט אין די געפונענע
לייכטער, און די קליינע לינדא האט צוגעלייגט די קינדישע
הענטלעך צו די אויגן, ווי זי האט געזען איר באַבען טאָן, און
זי האט געזאגט צו איר מאמען: מאמע, מאַך צו די אויגן און
זאָג אַ וונדער!

די צוויי לייכטער האָבן אויפגעשטראַלט מיט ליכטיקייט, די
ווייסע פלעמלעך האָבן געציטערט מיט דער פרייד פון מאמעס און
באַבעס, וואָס האָבן אַ מאל געבענטשט אין די לייכטער די שבת-
ליכט. אין די בלויע קינדערשע אויגן האָבן זיך אָפגעשפיגלט צוויי
שבת-ליכט.

דער קידוש

בוירני איז אלט געווען זעקס יאָר, אַ זינגעלע מיט אַ רויטן קאַפּ קומשעראַווע האַר און בלויע אויגן, ווי צוויי בלויע שמערנד-לעך. די עלטערן האָבן אים געשיקט אין הדר. ער האָט זיך אויס-געלערנט אלע ברכות און מיט אַ זינגענדיקן ניגון פלעגט בוירני אויסזינגען דעם קידוש. בוירנים טאַטע אַרבעט אין אַ צווייטער שטאַט, און קומט קיין מאָל ניט אַהיים פרייטיק, איז דער קליינער בוירני דער גאַנצער מאַנסביל פרייטיק צו נאַכטס.

די באַכע און די מאַמע מיט זיין שוועסטערל זעצן זיך אַוועק ביים שבת-טיש, די באַכע בענטשט די ליכט, בוירני מאַכט קידוש. די באַכע קוועלט פאַר נחת, און אַזוי באַגעגענען זיי די מלכה שבת מיט ליכט און פרייד.

בוירני איז אַריין אין ערשטן קלאַס פאַבליק-סקול, און אויך דאָ איז ער געווען דער בעסטער שילער. איין מאָל, ווען דער טאַטע איז אַהיימגעקומען, האָט אים די באַכע דערציילט ווי שוין בוירני מאַכט קידוש. דער טאַטע האָט אים דערלאַנגט אַ זילבערנעם דאָלאַר אַ מתנה.

בוירני פלעגט האַלטן דעם זילבערנעם דאָלאַר און זיך שפיג-לען אין אים. ער וועט אים קיין מאָל ניט אויסבייטן. הונדערט פענים ליגן פאַרשמאַצן אין זילבערנעם דאָלאַר, און בוירני האָט זיך געפילט ווי אַ מיליאָנער.

בוירנים ענגלישע לערערין, מיס מעקלעי, האָט איין מאָל דערציילט די קינדער וועגן דעם מאַרש פון דאַימס. דאָס גאַנצע לאַנד זאַמלט געלט פאַר די פּאַליאַ-פאַרקריפּלטע קינדער זיי צו היילן. יענע פּאַליאַ-פאַרקריפּלטע קינדער קאַנען ניט שרייבן מיט זייערע הענט, קאַנען ניט גיין מיט זייערע פיס. זי האָט אַוועקגע-שמעלט אַ פּושקע און געבעטן אלע קינדער זאָלן אַריינזאָרפן זייערע דאַימס און אַוועקשיקן צו דער פּונדאַציע, וווּ מען היילט די קראַנקע קינדער.

עס איז געוואָרן אַ זוכעניש און זאַמלעניש, און די פּושקע

האַט גענומען קלינגען מיט די דאַימס, און יעדער דאָס האָט ווי געוונטשן געזונט די פאַרקריפּלטע קינדער.

בוירני האָט געזוכט אין די קעשענעס און אַרויסגענומען זיין מאַטנס מתנה: דעם זילבערנעם דאָלאַר. ער איז צוגעגאַנגען צום מיט און געוואָלט אַרייַנוואַרפן דעם דאָלאַר אין דער פּושקע. די פּושקע איז אָבער געמאַכט אַזוי, אַז כלווי אַ דאָס קאַן אַריין. ער האָט אַפּילו שטאַרק פּרוּבירט אים אַרייַנשטופּן, אָבער דער זיל-בערנער דאָלאַר האָט זיך אַראָפּגעקייקלט אויף דער ערד. מיט מעק-לעי האָט דערהערט דעם קלאַנג און מיט אַ שמרענגען פנים אַ פּרעג געטאַן: ווי אַזוי קומט צו דיר אַ זילבערנער דאָלאַר?

דער קליינער בוירני איז געבליבן שטיין און די בלויע שמערנד-לעך פון זיינע אויגן האָבן דער לערערין געקוקט גלייך אין פנים אַריין: מיט מעק-לעי, דאָס האָט מיר מיין טאַטע געגעבן פאַר מאַכן קידוש פּרייטיק צו נאַכטס. איך האָב דעם דאָלאַר געוואָלט געבן אַ מתנה פאַר די קראַנקע קינדער, זיי זאָלן באַלד געזונט ווערן. די לערערין האָט ניט פאַרשטאַנען, וואָס בוירני זאָגט. כדי זי איבערצייגן, אַז ער זאָגט דעם אמת, האָט ער אַ זאָג געטאַן: ווילט איר הערן, וועל איך מאַכן קידוש פאַרן קלאַס און פאַר די קראַנקע קינדער. בוירני האָט אַרויסגענומען אַ טיכעלע און זיך צוגעדעקט זיין קאַפּ, און פאַרשטייפּט זיין פּויסט, ווי ער וואָלט האַלטן דעם קידוש-בעכער, און הויך אויפן קול געמאַכט קידוש. די ייִדישע קינדער האָבן געענטפּערט אמן, און די אַנדערע קינדער האָבן געזאָגט עימען. אַ הייליקע שטילקייט האָט איינגעהילט דאָס צימער, און די לערערין מיט מעק-לעי האָט גענומען דעם זילבערנעם דאָלאַר און אים אַנגעטאַן, ווי אַ קרוין אויף דער פּושקע מיט די דאַימס, און אַוועקגעשיקט צו די קראַנקע קינדער.

דעם זיידנס סידורל

עס איז געווען אין יענע טעג, ווען דער מערדער הימלער האט זיך פארמאסטן אומצוברענגען דאס יידישע פאלק. די נאציס האבן צוזאמענגענומען אלע יידן פון שטעט און שטעטלעך און זיי אריינגעזעצט אין געטאס, אין קאנצענטראציע-לאגערס, און יעדן טאג און יעדע נאכט זיי געפירט אין פארשלאסענע לאסט-וואגאנעס צו די גאזקאמערן.

אין איינעם פון די שוידער-לאגערס אין פוילן איז געלעגן א מאמע מיט אירע קינדער, אויסגעצערט פון הונגער. יעדן טאג האט מען ביי איר צוגענומען א קינד, און צוזאמען מיט אנדערע יידישע קינדער, עס אוועקגעפירט צום טויט.

די פארצווייפלטע יידישע מאמע איז געבליבן ביי איר לעצט קינד, משחלע.

האט די מאמע אזוי געזאגט צו משחלען:

— קינד מיינס, זון מיינער, דו ביסט אלט געווארן זעקס יאר. דו ביסט גערעטן און קלוג פאר דיינע יארן. זע, דיינע שוועסטער און דיינע ברידער האט מען צוגענומען, דיין טאטן האט מען דער-שאסן פאר אונדזערע אויגן. הימלער וויל אומברענגען אלע יידן. נאר עס איז דא א גאט אין הימל, וואס זעט-צו דעם צער פון אונדזער פאלק. איך, דיין מאמע, בין פארמשפט צו שטארבן, נאר דו, מיינ יונגסטער זון, מוזסט בלייבן לעבן, דו מוזסט נקמה נעמען פאר דיינע ברידער און שוועסטער, ווייל דיין נאמען איז משה.

— א מאל, א מאל, אין פרעהס צייטן, איז אויך געווען א גזירה: פרעה האט באפוילן, אז יעדעס ניי-געבוירן יידיש יונגל זאל מען אין טייך אריינזארפן. האט איין יידישע מאמע דעמאלט געבוירן א זון, א שוין קינד מיט גרויסע יידישע אויגן, האט זי אים א נאמען געגעבן משה. זי האט ניט געוואלט, ער זאל דערטרונקען ווערן. האט זי געמאכט א קעסטלעך פון פימסן-האלץ, עס אויס-געקלעפט מיט ליים און פעך. זי האט דערין אריינגעלייגט דאס קינד און עס ארויסגעלאזט ביים ברעג טייך. ווען פרעהס מאכטער

מיט אירע מיידלעך איז געגאנגען זיך באַדן און דערזען אַ קליין קעסטעלע שווימט אויפן טייך, האָט זי באַפוילן די מיידלעך עס אויפצוהייבן, און דאַרטן איז געלעגן משה. ער האָט געקוקט אויף איר מיט גרויסע ליכטיקע אויגן, האָט זי זיך דערבארעמט אויף דעם קינד און אים געראַטעוועט. און ווען משה איז אויסגעוואַקסן, איז ער געוואָרן אַ פירער און אויסגעלייזט די יידן פון שקלאַפּעריי. די מאַמע האָט אָנגעפּעלצט איר זון מיט שמאַמעס, אים אַרומגע- געוויקלט די פיסלעך, ער זאָל זיך ניט צוקילן אין דער קאַלטער נאַכט. זי האָט אַרויסגענומען פון אונטער איר שטרויענעם קישן אַ סידורל — דעם זיידנס סידורל — אים דערלאַנגט און געזאַגט צו אים אַזוי:

— משהלע, מיין זון, לויף אַרויס אין דער נאַכט, ווער אַ חיהלע, און קריך דורך די שפּאַלטן-ווענט, ווער אַ הירשעלע און שפּרינג אַריבער די דראַטן פון קאַנצענטראַציע-לאַגער. ראַטעווע זיך, און אויב דו וועסט בלייבן לעבן, מיין זון, זאָג מיר צו, אַז דו וועסט אַוועק צום לאַנד פון אונדזערע אַבות קיין אַרץ-ישׂראל. משהלעס אויגן האָבן אין דער פינצטער אויפגעלויכטן ווי צוויי ליכטיקע שטערן. ער האָט זיך גיך איינגעבערגלט און אַריינגע- שפּרונגען אין אַ מיסטקעסטל. ליגנדיק דאַרטן האָט אין משהלעס אויערן געקלונגען דאַס קול פון זיין מאַמען: ווער אַ חיהלע, ווער אַ פייגעלע, ווער אַ הירשעלע, און לויף, לויף!

משהלע איז געבליבן לעבן, מען האָט אים שרעקלעך גע- פייניקט, אַבער שטענדיק האָט ער געהאַלטן דעם זיידנס סידורל לעבן זיין האַרץ.

★

מדינת ישׂראל איז פּראַקלאַמירט געוואָרן, און זי האָט געעפּנט אירע טויערן פאַר די פאַרוואַגלטע און געפייניקטע. ייִדישע רעטער האָבן איינגעזאַמלט די קינדער זיי צו ברענגען אויף שיפן מיט דער יוגנט-עליה קיין מדינת-ישׂראל.

קינדער יתומים, קינדער פארקריפלטע האַבן געוואַרט אויף דער רעטונגס-שיף, וואָס וועט זיי ברענגען קיין ישראל אַנצוהייבן אַ ניי לעבן. צווישן די פארוואַגלטע קינדער פון די שוידער-יאָרן איז אויך געווען משהלע.

איבער די שטורעמדיקע ימען שווימט אַ ייִדישע שיף מיט קינדער, געראַטעוועטע פון פאַרניכטונג, וואָס ווייסן ניט ווי צו לאַבן; קינדער, וואָס זייערע משפחות זיינען פאַרברענט געוואָרן אין די גאַז-קאַמערן. זייערע רענצלעך און פעקלעך ליגן אַנגע-וואָרפן אין אַ באַרג. זיי ויצן אויפן דעק פון שיף און חלומען פון אַ היים, פון אַ בעט, אַ צערטלעך וואָרט פון אַ מאַמע, און משהלע חלומט דעם חלום פון זיין מאַמען. ווען זיין מאַמע וואַלט געוואוסט, אַז ער פאַרט איצט קיין ארץ-ישראל...

ווי איז זיין מאַמע? די כוואַליעם וויגן זיך, און וויגן איין זיין חלום אין אַ וויגליד, וואָס זיין מאַמע פלעגט אים זינגען צום שלאָף:

אונטער משהלעס וויגלע
שטייט אַ קלאַר-ווייס ציגלע...

שוין צוויי וואָכן ווי די שיף שלעפט זיך, עס קוקט אויס ווי אַן אייביקייט, ווי די שיף קען ניט גרייכן צום ברעג פון ישראל. איין פרימאַרגן האַבן די טרובעס געטרובעט, און משהלע איז אַרויס מיט די קינדער אויפן דעק. די זון איז אויפגעגאַנגען ווי אַ פייערדיקער, ברענענדיקער שפיגל און געשאַסן מיט פּוילן. דער ים האָט אַנגעהויבן צו פלאַמען. דער אַנפירער האָט צוזאַמענגערופן אלע קינדער און זיי אַנגעזאָגט די בשורה, אַז די שיף דערנענטערט זיך צום ברעג, צום אויסגעבענקטן לאַנד ישראל.

די קינדער האַבן זיך אויפגעשטעלט, זיך אַרומגענומען, און עס האָט זיך דערהערט דאָס געזאַנג פון „התקווה“. דער ים האָט אויפגעכאַפט דאָס געזאַנג און עס צעטראָגן איבער די כוואַליעס. די ייִדישע פאָן האָט געפלאַטערט, און דאָס קינדערשע געזאַנג איז פאַרויסגעפלוין און אַנגעזאָגט, אַז זיי קומען אָן. די שיף איז צוגעשוואַמען צום פאַרט.

הונדערטער מענטשן האָבן מיט פרייד אָפגעוואַרט די שיף
ביים ברעג. די ייִדישע מאַטראַסן האָבן אויף גיך צוגעהעקלט די
טרעפֿ-לייטערלעך צום ברעג און די ערשטע גרופע קינדער איז אַראָפּ
פון דער שיף. דאָן זיינען אַראָפּ די פאַרקריפלטע קינדער מיט די
באַגלייטער, דערנאָך די לעצטע, די קינדער, וואָס האָבן געקאָנט
אַליין גיין. מאַמעשע אויגן האָבן געוואַרט אויף אַלע קינדער, נאָר
משהלע איז געבליבן דער לעצטער. ער האָט זיך אָפגעזאָגט צו
פאַרלאָזן די שיף אָן זיין רענצעלע.

אַלע רענצעלעך זענען געלעגן אין אַ באַרג — גיי געפין אַ נאָדל
אין אַ באַרג היי. מען האָט זיך ביי אים געבעטן: ווען אַלע וועלן
אַראָפּ, מען וועט אויסלאָדן דאָס געפעק, וועט מען אים ברענגען
צו טראָגן זיין רענצעלע. אָבער משהלע האָט זיך איינגעשפאַרט,
עס האָט ניט געהאַלפן קיין רייד. דער קאַפיטאַן האָט באַפוילן
צו געפינען זיין רענצעלע, ווייל משהלע וועט ניט אַראָפּ פּרייוויליק
פון שיף.

ענדלעך האָט מען געפונען זיין רענצעלע און מען האָט עס
אים דערלאָנגט. משהלע האָט גענומען זיין שליסלעלע פון האַלדז-
קיימל און אויפגעשלאָסן דאָס רענצעלע. איינגעוויקלט איז דאָרט
געלעגן דעם זיידנס סידורל. ער האָט עס אַ קוש געטאַן, און מיטן
רענצעלע אין איין האַנט און מיטן סידורל אין דער צווייטער האַנט
איז ער איינער אַליין געגאַנגען פאַרויס. ער האָט אַראָפגעשפאַנט
פון לייטערל און אויף אַ קול האָט ער געזאָגט: מאַמע, איך בין
אַנגעקומען קיין ארץ-ישראל!

משהלע, מיטן זיידנס סידורל אין האַנט, איז אַוועק מיט די
קינדער צו דער נייער היים אין אַלט-נייעם לאַנד.

*

משהלע איז אויסגעוואַקסן. ער האָט זיך גוט געלערנט, שפעטער
געוואָרן אַ זעלנער אין דער ישראָל-אַרמיי און געהיט די גרענעצן
פון ישראָל. ער האָט געדענקט, וואָס זיין מאַמע האָט אים אַ מאָל

אָנגעזאָגט : ווער אַ פייגעלע, הייב זיך אויף איבער די בערג, ווער
אַ הירש און שפּרינג אַריבער דעם שוואַם...
ווען די ישראל-אַרמיי האָט געקעמפט קעגן פּיינט, איז משה
געווען פון די ערשטע. ער איז אַרויף אויפן באַרג סיני און האָט
דאַרט אויפגעהויבן די ייִדישע פּאַן.

חיימל וויל זיין אַ יידישער אַסטראָנאָט

חיימל גייט אין אַ יידישער שול. ער איז אַ יידיש יונגעלע, און וויל קאָנען גוט יידיש לייענען און שרייבן.

חיימל האָט ליב צו קוקן אויף טעלעוויזיע. דאַרמן זעט ער ווונדער. ער איז ביי זיך אין שטוב און זעט די גאַנצע וועלט. חיימל זעט ווי אַן אַסטראָנאָט הייבט זיך אויף צו די הימלען.

מיט איין האַנט האָט ער געשריבן אַ יידישע קאַמפּאָזיציע, נאָר די אויגן האָבן זיך געריסן צו דער טעלעוויזיע.

די מאַמע שרייט פון קיך: חיימל, פאַרדריי די טעלעוויזיע, און ענדיק דיין היים-אַרבעט. מאַרגן דאַרפסטו גיין אין שול, עס איז זייער שפּעט. חיימל, דו הערסט?

נאָר חיימל הערט ניט זיין מאַמעס וואַרענונג. די אויגן זיינען געווענדט צו דער טעלעוויזיע, ער זעט ווי דער אַסטראָנאָט הייבט זיך העכער און העכער און אַט ווערט ער פאַרלוירן אין די וואַל-קנס. חיימל פליט מיט מיטן געוואַגטן אַסטראָנאָט, ער שוועבט איצט אין די הימלען.

ער איז ניט מער חיימל — נאָר אַ יידישער אַסטראָנאָט מיט אַ יידיש בוך אין האַנט פליט צו די הימלען.

ער טראָגט זיך אין רויס, און פלוצלונג ווערט פינצטער. די לבנה שיפט זיך אַרויס אין אַ גאַלדן שיפעלע. אויפן הימל שווימען אַרויס, ווי גאַלדענע פישעלעך, שטערן, אַזוי פיל שטערן: מאַן-גאַלישע שטערן איבער מאַנגאַליע, יאַפּאַנישע שטערן איבער יאַפּאַן, שטערן איבער אינדיע, שטערן איבער מעקסיקע. חיימל אַבער פליט איבער ישראל. אַלע שטערן פינקלען און פינקלען, די שטערן זיינען אַלע גלייך. ער שוועבט און קרייזט אַרום דער וועלט. דאָ איז טאַג, און דאָ איז נאַכט, ער מוז געפינען דעם שטערן איבער ישראל. וווּ געפינט ער זיך? ער געמט דאָס טעלעפּאָן-טרייבל, ער רופט: מאַמע, וווּ געפינ איך זיך?

די מאַמע ענטפּערט: חיימל, האַלט זיך צו, זאַלסטו, חלילה, ניט אַראַפּפּאַלן!

חיימל רופט אויס: מאמע, איך האָב געפונען דעם שמערן
איבער ישראל. ער איז אזוי שיין, ווי דיינע אויגן.
פלוצלונג דערפילט ער אַ טרייסלען. ער עפנט די אויגן, די
מאמע שטייט לעבן אים אַ דערשראָקענע. דער ייִדישער העפט איז
אַראָפּגעפאַלן, און חיימל רייכט די אויגן. ער קוקט אויף דער מאמען
מיט ווונדער.
— ווייסט, איך האָב געפונען דעם שמערן איבערן ייִדישן
לאַנד.

די מאמע פאַרשטייט ניט וואָס חיימל מיינט און זאָגט:
— ביסט אַנטשלאָפּן געוואָרן אין מיטן דייַן היים-אַרבעט.
נאָר חיימל קוקט מיט ווונדער:
— יא, מיין מאמע, איך וועל זיך לערנען גוט ייִדיש און
וועל אויסוואַקסן אַ ייִדישער אַסמראַנאַט און פליען צו די הימלען.
און אַ ייִדיש ייִנגעלע, אויב ער וויל, וועט ער צווישן מיל-
יאַרדן שמערן געפינען דעם ייִדישן שמערן, וואָס וועט מיט זיין
ליכט באַלייכטן די גאַנצע וועלט.

דער בליצלאַמפּ

היינט ווייסן מיר שוין ניט פון קיין בליצלאַמפּ, היינט לייכט דאָס עלעקטרישע ליכט אין אַלע שטיבער, אין אַלע גאַסן. אַבער אַ מאָל איז ניט געווען קיין עלעקטריש ליכט, בלויז לאַמפּן, וואָס וואָרפן לאַנגע שאַטנס אויף די ווענט, וואָס שטויען אויף מיטן. די קנױטן ליגן איינגעטונקען אין נאַפּט, און ציען זאַפּט פאַרן ברע-נענדיקן ליכט.

איך געדענק אַלערליי לאַמפּן: מאַמעס זיצן געבויגן איבער תּחינות און „זאַנן“; מאַמעס לייענען לאַנגע בריוו פון די קינדער, וואָס זיינען צעזויט און צעשפּרייט איבער דער וועלט; קינדער זיצן ביי ברייטע מיטן איבער ספרים; איך געדענק לאַמפּן, וואָס צאַנקען לעבן אַ קראַנקן.

נאָר מער פון אַלע לאַמפּן געדענק איך דעם בליצלאַמפּ. ער איז געווען דער קיניג איבער אַלע לאַמפּן.

איז געווען אַ חתונה אין שמעטל, אַ רייכע חתונה. די כּלה איז געזעסן אויף אַ הויכער שטול מיט טרעפלעך צום דיל. מחותנים און געסט זיינען געקומען: מאַמעס מיט שמערנטיכלעך און אַט-לעסענע קליידער, מיט ברייטע זיידענע שאַלן; אַלטינקע באַכעס מיט זיידענע טשיפּיקעס; זיידעס אין לאַנגע שוואַרצע זשופּיצעס, אין שמריימלעך מיט לאַנגע פּוטערנע עקלעך; רייכע יונגלעך מיט פאַר-ריסענע נעז און פאַרשייטע קאַשקעטן; מיידלעך מיט בלומען-קרענץ אין די האַר.

די קלעזמער שפּילן אויף פּידלען, צימבלען, טאַצן, פּייפּאַלן און טשעלאַס, און איבער דער פּויק — די גרויסע קיילעכדיקע פּויק, מיט דער שלאַנגישער הויט — שפּרינגען פינגער.

אין זאַל איז פּייערלעך, דאָס ליכט פּלויצט אַרויס אין פינצטערן שמעטל, די שאַטנס אַנטלויפן אויף די וועגן און רופן אַלע אַרעמע קינדער צו די באַלויכטענע שוויבן.

קינדער פון די הינטערגאַסן זיינען צוגעקלעפט צו די שוויבן.

זשעדנע אויגן, אפענע מיילעכלעך. אלע זיינען געקומען צו דער רייכער התונה.

אין זאל טאנצט מען. דער בליצלעמפ וויגט זיך. פייערדיקע שווערדן שיסן פון זיינע אויגן, גאלדענע פונקען פינקלען פון זיינע ברעמען, גלאנציקע שטיינער בלישמשען פון זיינע אויערן. דער בליצלעמפ, ווי א גאלדענע הופה, באלויכט אלע מענטשן, אלע פנימער.

אונטער פיר שטאנגען זיינען געשטאנען חתן-כלה. דער חתן האט געזונגען א תפילה. א גאלדן רינגל האט פאראייניקט חתן-כלה אין א בונד פון מאן און ווייב. א גלאז האט זיך צעלאכט — א פום האט א זעץ געטאן. וויין האט א שמראס געטאן, א פרייד איז אויסגעבראכן. מחותנים האבן זיך געקושט, מוזיק האט גע-הילכט.

אן אלטע באבע, מיט צוויי ווייסע קוילעטשן, טאנצט אנטקעגן חתן-כלה. שטריימלעך דרייען זיך, זשופיצעס פלאטערן, אפצאסן הילכן, שטייוול גלאנצן. די ווייסע כלה, ווי א פלאטערדיקע טויב צווישן שווארצע יידן, אין א קארעהאד. און דער בליצלעמפ וויגט זיך אין א פייערדיקן ראד.

קינדערשע פנימער גלאצן און גאפן און די הונגעריקע אויגן לעכערן דורך אלע שויבן. אויף די טישן שטייען טעלער מיט געפילטע פיש, לעקעך און פלאדן. מען טרייכט זיי אוועק פון די פענצמער, אבער זיי קלעפן זיך ווידער צו די שויבן, ווי בינען צו זיסקייט, און מען קאן זיי ניט אוועקרייסן.

מוזיק שפילט ווידער, הענט נעמען זיך ארום, בערד פאררייסן זיך ארויף. מען האפקעט און מען טאנצט אין א ראד.

אוי, אוי, א לעבן, די מוזיקע אויסגעגעבן!

נאך פלוצלונג האט פון ערגעץ א שאס געטאן א שטיין. דער בליצלעמפ צעברעקלט זיך. שטיקער גלאז פליען איבער דעם טאנצנדיקן עולם. דאס ליכט ווערט אויסגעלאשן. דער קנויט אין לאמפ האט א צאנק געטאן און איז שמוס געבליבן. עס איז געווארן

א לויפערדיי, א געשריי. שוועבעלעך האבן זיך צעצונדן, ליכט האבן
זיך באוויזן.

אויף ווענט — ריזיקע שאַמנס. די שמחה איז צעשמערט גע-
וואָרן. קלעזמער האַבן געשפּילט, ווי זיי וואָלטן עפעס באַוויינט...

צוויי חברים

זיי זיינען געווען צוויי יוגנט-חברים. שמעון און אבא פון שמעטעלע יעדליען. זיי זיינען צוזאמען געגאנגען אין חדר, און שפעטער אין שול. אבאס טאטע איז געווען א שוסטער, געהאט אן אייגענעם ווערקשטאט, און אליין געמאכט שידך און שיכעלעך פארן גאנצן שמעטעלע יעדליען.

ערב פסח פלעגט זיין קעלער אפהילכן פון די פלעקלעך און טשוועקלעך וואס אבאס טאטע, דער שוסטער, האט אריינגעהאמערט אין די ווילן. פסח פלעגן אלע קינדער ארויס פון די שטובן אין די נייע שיכעלעך, און די ווילן פלעגן סקרופען, ווייל אבאס טאטע איז געווען א מייסטער, און די נייע שיכעלעך האבן געמוזט סקרופען אויף די שמיינערנע טראטוארן, ווו די יינגלעך האבן שפאצירט.

שמעונס טאטע איז געווען א שערער. קיין סך ארבעט האט ער נישט געהאט אין שמעטעלע. די ווייבער אין שמעטל האבן גע-טראגן שייטלעך, און די מאנסכילן — בערד און פיאות. די קונסט פון שערן האט שמעון איבערגענומען פון זיין טאטן, און ווען ער איז עלטער געווארן, איז ער אוועק אין א גרויסער שטאט אויף זיין אייגענעם באראט. און ביידע יוגנט-חברים האבן זיך צעשיידט. שמעון איז אוועק קיין אמעריקע, געווארן מייסטער-פריזיער, און געעפנט א שיינהייטס-סאלאן. אין אנהייב האבן זיך ביידע חברים דורכגעשריבן, נאר ווען די ערשטע מלחמה איז אויסגע-בראכן, האט דער פאדעס זיך איבערגעריסן, און זיי האבן מער נישט געהערט איינער פון צווייטן.

אבא האט געהאט א גוט קעפל און געלערנט א פאך. ער האט געירשנט די קונסט פון זיין טאטן, דעם שוסטער — נאר אבא איז געגאנגען ווייטער פון זיין טאטן, וואס פלעגט באשוכן דאס גאנצע שמעטעלע יעדליען. אבא האט שטודירט אנאטאמיע פון פיס, פון פינגער, פון נערוון, וואס בינדן צוזאמען דעם גאנצן קערפער און האלטן דאס געוויכט פון מענטשן. און אבא האט באשלאסן צו מאכן שידך נאך דעם געבוי פון יעדן מענטשלעכן פוס באזונדער, דורך

פלאסטישע אפגוסן, און יעדער מענטש זאל האבן זיין אייגענעם געשמעל אין די ספעציעלע צוגעפאסטע שיד.

ווען הימלערס נאצים זיינען באפאלן דאס שמעטעלע יעדליען, האט ער ארויסגעטריבן אלע יידן און זיי אַוועקגעפירט אין די גאז-קאמערן, נאר אבא האט זיך דורך א נס געראטעוועט. ער האט זיך אויסבאהאלטן אין די פוילישע וועלדער און געווארן א פאר-טיזאן. נאך הימלערס מפלה איז ער אַוועק מיט דער צווייטער עליה קיין ארץ-ישראל.

אין מדינת ישראל האט אבא אָנגעהויבן א ניי לעבן. ער האט זיך גענומען צוריק צו זיין באַליבטן פאר, צו מאַכן שיד דורך פלאסטישע פורעם און היילן קראַנקע און שוואַכע פים.

יארן זיינען אַוועק, און די צוויי יוגנט-חברים האבן ניט געהערט איינער פון צווייטן. שמעון האט געוויינט אין הארץ פון ניו-יאָרק, און נאך יארן שווערער האַרעוואַניע, איז ער געפארן צוזאַמען מיט זיין ווייב זעען די יידישע מדינה.

שמעון איז געשוואומען מיט א יידישער שוף קיין ארץ-ישראל. אלע זיינען געווען יידן, פונעם קאפיטאן ביז די אלע מאַטראַסן מיט בלויע הימעלעך מיט „מגן-דודס“, און ווען זיי זיינען אָנגעקומען בשלום קיין ישראל, האט זיין הארץ געקוואַלן, וואס יידן בויען אן אייגענע מלוכה.

שמעון האט געהערט, אז זיין יוגנט-חבר געפינט זיך אין ארץ-ישראל. ער איז אַוועק צו די לאַנדסלייט און געפרעגט אויף זיין חבר אבאן. נאך קיינער האט ניט געוואוסט ווו ער וווינט. איין מאַל גייט שמעון אין תל-אביב, און ער זעט א שילדל מיט א ספּע-ציעלן שוך, איז ער אריין אין שטיבל.

פאַר אים איז געשטאַנען אַן עלטערער ייד אין א ווייסן כאַלאַט. אבא האט דערזען דעם נייעם גאַסט מיט אַמעריקאַנער מלבושים, האט ער ביי זיך געטראַכט: וואס דאַרף אַן אַמעריקאַנער טוריסט קומען אַזש פון אַמעריקע צו אים נאך שיד?

אבא האט אים געהייסן זיך זעצן, און געפרעגט וואס פאַר א שיד ער וויל האבן. שמעון האט געקוקט אויף זיין יוגנט-חבר:

ער האָט אויסגעזען ווי אבאס פאָטער, דער אַלמער שוסמער פון זייער שמעטעלע: גרויע האָר, טיפע קנייטשן אַרום שמערן. שמעון האָט זיך אַוועקגעזעצט, אויסגעטאַן זיינע שיד, און אויסגעשמרעקט זיין רעכטן פּוס, אבא זאָל נעמען די מאָס. אבא האָט באַטראַכט דעם געבוי פון פּוס, און געפרעגט, וואָס פאַר אַ שיד ער וויל האָבן. שמעון האָט געענטפערט: „איך וויל האָבן בלויז אַזעלכע שיד, וואָס מען האָט געמאַכט אין שמעטעלע יעדליעץ“.

אבאס הענט האָבן אויפגעציטערט. שיד פון שמעטעלע יעד-ליעץ האָט בלויז איין יוד געקאַנט מאַכן. און דאָס איז געווען זיין טאַטע. און פון וואָנען ווייסט אַ פּרעמדער יוד וועגן אַ שמעטעלע יעדליעץ?

אבא האָט אויפגעהויבן די אויגן און ווידער באַטראַכט דעם אַמעריקאַנער יוד.

אַזעלכע שיד ווי אין שמעטל יעדליעץ זיינען דאָ בלויז אין הלום. דאָס זיינען קינדער-שיד, וואָס האָבן געסקריפעט און אויס-געשפּילט דעם הלום פון ליכטיקע יאַרן. יענע שיד קאָן ער ניט מאַכן. זיי זיינען פאַרברענט געוואָרן צוואַמען מיטן שמעטעלע. זיי זיינען חלום-שיד פון צוויי חברים. זיין טאַטע פלעגט זיי מאַכן ערב פּסח, און אַלע גאַסן האָבן אַפּגעהילכט פונעם סקריפּ פון קינדערשע זוילן איבער די טראַטואַרן. יענע שיד זיינען פאַרבליבן אויף די חורבות פונעם חרוב-געוואָרענעם שמעטעלע יעדליעץ. יענע חלום-שיד זיינען פאַרברענט אויף אייביק.

אבא האָט זיך אַפּגעווישט דעם שווייס פון הייסן שמערן, און אַ פּרעג געטאַן: וואָס עפעס דאַרף אַ יוד שיד, פונקט אַזעלכע ווי אין יעדליעץ?

אבא האָט אויפגעהויבן דעם קאַפּ, און ווי פאַרבליענדט פון אַ בליץ, איז ער אויפגעשפרונגען פון זיין בענקל. ביידע יוגנט-חברים זיינען זיך געפאלן אויף די העלדזער און זיך אַרומגענומען, און טרערן פון פרייד האָבן זיך געגאַסן פון ביידנס אויגן, און אין זיי האָבן געפינקלט די חלום-שיד, וואָס דער אַלמער שוסמער האָט געמאַכט אין שמעטעלע יעדליעץ.

די שבת-ליכט

עס איז געווען פרייטיק פאר טאג. א פייערדיקע זון איז אויפ-געגאנגען איבערן נגב און געברענט די ערד. דאס פייער האט זיך צעשמאלצן איבער די ברעגן און א נייער טאג איז געבוירן גע-וואָרן.

די הימער פון קיבוץ האָבן זיך אומגעקערט פון דער נאכט-וואַך. זיי האָבן אָפגעשמויבט דאָס זאָמד, וואָס האָט געקלעפט צו די פייכטע קליידער. מידע זיינען זיי אַרײַנגעפאלן אין געצעלט. דוד איז אַוועקגעפאלן אויף זיין געלעגער, און דינה, זיין ווייב, האָט אים געהאַלפן אויסטאַן זיינע קליידער. דוד איז גלייך אַנט-שלאָפן געוואָרן.

דוד מיט דינה האָבן זיך אָנגעשלאָסן צו אַ גרופע יונגע שומרים, איבערגעלאָזט טאַטע-מאַמע אין אַמעריקע און געפאַרן העלפן בויען די ייִדישע מדינה.

דינחם עלטערן זיינען געווען פרומע און איר מאַמע האָט קיין מאָל ניט פאַרפּעלט צו בענטשן ליכט פרייטיק צו נאַכטס. און ווען דינה האָט זיך געגרייט צו פאַרן מיט דודן קיין ישראל, האָט די מאַמע איר אָנגעזאָגט: „געדענק, מיין טאָכטער, אין לאַנד פון אונדזערע אַבות זאָלסטו זיך פירן ווי מיר פירן זיך. זאָלסטו קיין מאָל ניט פאַרגעסן צו בענטשן ליכט ערב שבת.“

דינה האָט געזען דאָס גרויסע ליכט פון ייִדישן לאַנד, וואָס האָט אָנגעצונדן די יונגע שומרים און זיי גערופן צו העלפן בויען די ייִדישע מדינה.

אַכצן משפחות זיינען שוין דאָ. מען האָט זיי געבראַכט מיט העליקאָפּטערס. מען האָט אויסגעלאָדן מאַשינען מיט שפייז, שאַף און אויך קי צו באַשפייזן די משפחות. און יונגע ניי-געבוירענע שטימעלעך קלינגען מיט זייער געוויין און געלעכטער אין ווייטן נגב.

*

די ארבעט ארום קיבוץ האָט גערוישט, ווי אין אַ בינשמאַק. יעדער האָט געטאָן זיין באַשטימטע אַרבעט. דינה האָט אויסגע- מאַלקן די קי, אַרײַנגעמראַנגן פּרישע מילך, אויסגערייניקט דאָס מיסט אין שטאַל און זיך געגרייט צו שטיין אויף דער וואַך.

עס איז געווען איצט איר ריי צו גיין האַלטן וואַך. זי האָט אָנגעטאָן איר זעלנער-מונדיך, אָנגעפילט מיט פּריש וואַסער איר פעלדפּלאַש, אַרומגעבונדן דעם לעדערנעם גאַרטל, אויספרוכירט די ביקס. דער טאַג איז געווען הייס. די היץ האָט זיך געקלעפט צו איר לייב. אירע אויגן האָבן געקוקט אַהין אין דער ווייטקייט, וווּ עס ציט זיך דער נגב. מדבר און זאַמד האָבן זיך געבערגלט, פון דער ווייט האָט אַ שטיינערנע געבויגענע וואַנט אויסגעקוקט ווי אַ פאַרגליווערטע אוראַלמע חיה. איר פעלדזון-מויל האָט געשטשירעט מיט שוואַרצע ציין. אין דער ווייטקייט האָבן גרינע אינדזלען זיך געשפּרייט. נייע עילים האָבן באַארבעט דעם נגב.

דער טאַג איז געוואָרן הייסער און גלויקער. דינה האָט גע- שפּאַנט מיט דער ביקס צום פּונקט, וווּ זי האָט געדאַרפט איבער- בייטן אַן אַנדער היטער.

מיט יעדער נאַכט איז געוואָרן געפערלעכער. די שוואַים האָבן באַשאַסן די וועכטער, צעטריבן די דערשראָקענע שאַף, וואָס האָבן זיך געפּאַשעט און זיי צוגעגנבעט.

דינה איז געשטאַנען אויף דער וואַך, אירע אויערן האָבן אויפ- געכאַפט יעדן קלאַנג פון מדבר. זי האָט געזען די פאַרטריקנטע וואַרצלען פון די קאַרליקלעך-ביימער, וואָס זיינען איינגעשלענגלט, ווי אַקטאַפּוסן אין מדבר. פּלוצלונג האָט זי דערהערט אַ פּישטשען, ווי אַ קליין קינד זאָל וויינען, ווי דאָס קול זאָל רופן וויינענדיק: מאַמע!

זי איז נאַכגעגאַנגען דעם קול און דערזען אַ לעמעלע ליגן מיט אַ פאַרבלוטיקט פּיסל. זי האָט זיך אָנגעבויגן, אויפגעפּנט די לעדערנע פּלאַש, אָפּגעוואַשן די ווונד. דאָס לעמעלע האָט צו איר גערופן מיט שטומע אויגן.

אין דער לופט האָט געשמעקט מיט פּולווער. דער פּיינט לוייערט

ערגען. ווי א שווארצער פארהאנג האט זיך אראפגעלאזט די נאכט.
דינה האט אויפגעהויבן דאס פארווינדעטע לעמעלע און זיך געלאזט
צוריק אהיים.

די נאכט איז געווען שטארק פינצטער. דינה האט ניט געזען
דעם וועג צוריק. צוליב דער שיסעריי האט דער קיבוץ ניט אנגע-
צונדן קיין ליכט.

דינה איז געגאנגען מיטן פארווינדעטן לעמעלע אויף די הענט.
פלוצלונג האט זי עפעס דערווען אין דער ווייטקייט. צוויי גאלדענע
שטערנדלעך האבן א בליץ געטאן אין דער פינצטערניש. זי האט
זיך דערמאנט, ווי איר מאמע האט איר אנגעזאגט, זי זאל בענטשן
ליכט. אין דער פינצטערניש האבן געלויכטן איר מאמעס שבת-
ליכט, זי איז זיי נאכגעגאנגען און אזוי איז זי אריין אין קיבוץ.

אלע זיינען געשטאנען און געווארט אויף איר, אלע האבן זיך
געשראקן, וואס זי האט זיך פארזאמט. דינה האט אזעקגעלייגט דאס
פארווינדעטע לעמעלע אויף דער ערד. זי האט זיך געוואשן די
הענט און פאמעלעך צוגעגאנגען צום מיש, ווי עס האבן געברענט
די שבת-ליכט אין איר מאמעס לייכטער. זי האט אויפגעהויבן אירע
ברוינע הענט און געבענטשט די ליכט. און דאס פארווינדעטע
לעמעלע מיטן באנדאזשירטן פיסל האט שמיל געקרעכצט און
געדאכט האט זיך, ווי עס וואלט געענטפערט: אמן.

דער נס פון די ביימעלעך אין נגב

מיט טויזנטער, טויזנטער יארן צוריק האבן שטורעמס און ווינטן אנגעווייט זאמדן אין נגב. זאמדן אויף זאמדן האבן זיך געבערגלט און געכוואליעט. אין נגב איז געווען טרוקן, קיין לעבע-דיק ביימל האט קיין מאל ניט געגרינט אויף דער זאמדיקער וויס-מעניש.

האט א וואנדערער אין מדבר פארזייט א ביימל, איז עס גלייך פארשאטן געווארן אונטער די שטארקע כוואליעס פון הייסן זאמד. אזוי טויזנטער, טויזנטער יארן.

ביז עס איז געשען א נס. א מנין יודן, יונגען פון פארשידענע לענדער, זיינען געקומען קיין מדינת ישראל. און די יונגע יידישע זין האבן געזאגט: זיי זיינען די אוראייניקלעך פון די מכבייער, און זיי ווילן זיך באזעצן אין נגב.

אויפן וועג קיין אילת ציט זיך דער נגב, — א גרויסער זאמ-דיקער מדבר, פארשאטן מיט בערגלעך הייסן ברייקן זאמד.

פאר טאג, ווען די זון איז נאך געלעגן אין דער הייסער נאכט באהאלטן, האבן די זין ארויסגעשלעפט פון פעסלעך פון פריער פארפלאנצטע קליינע ביימעלעך, זיי אנגעטרונקען מיט פריש ווא-סער. זיי האבן אויסגעגראבן גריבעלעך אין זאמד און זיי פאר-פלאנצט, און יעדעס איינגעפלאנצטע ביימעלע באשירעמט מיט ארץ-ישראל-זאמד.

ווען די הייסע זון איז ארויס, האט זי זיי גלייך אפגעכריט די גרינע האר און די יונגע ביימעלעך האבן פארווארפן די קעפלעך אין חלשות.

אויפן צווייטן טאג האט א כאמסין-ווינט אנגעהויבן צו פאר-בלאזן די ביימעלעך, זיי צוגעדעקט די פארווארפענע קעפלעך און זיי באגראבן אין זאמד.

די יונגע זין האבן זיך ניט פארלוירן. זיי האבן מיט די הענט און נעגל זיך איינגעגראבן אין די הייסע זאמדן, אנגעכאפט די ביימעלעך ביי די קעפ, גיך אפגעשארט דעם זאמדיקן שיכט, זיי

אָפּגעמינטערט מיט וואַסער, און אָפּגעבלאָזן דעם שטויביקן זאַמד. דער כאַמסין-ווינט האַט זיך ניט דערשראָקן. אַ גרויסער זאַמד-שטויב האַט איינגעהילט דעם מדבר. די ייִדישע זין האָבן צוזאַמען-גערופן אַן אסיפה, און דער עלטסטער, יוסף, האַט אַזוי געזאָגט: משה האַט באַוויזן אַ נס, אַז פון אַ שטיין זאָל גיין וואַסער, וועלן מיר פרוּוון באַווייזן דעם נס, אַז אין מדבר זאָלן גרינען ביימער. ווען עס וועט קומען דער כאַמסין-שטורעם וועלן מיר אַנטאָן די ביימעלעך שלייערן. די נעצן פון די שלייערן וועלן אויפכאַפן דאָס זאַמד און ניט צולאָזן צו די ביימלעך, און מיר וועלן באַווייזן דעם נס, אַז אין מדבר זאָלן גרינען ביימער.

און אַזוי איז געשען. אין מדינת ישראל האַט מען פּלוצלונג אָנגעהויבן נייען שלייערן ווי צו אַ חתונה. די רעדלעך האָבן גע-רעדלט, די שפּאַלן האָבן געטאַנצט, און די שערן האָבן געבלאַנקט, און אין די קוישן האָבן זיך שלייערן אויף שלייערן געבערגלט, שלייערן פון זאַמדקאַליר און פון וויין-קאַליר, און די שלייערן האַט מען געבראַכט אין נגב.

אין איין שיינעם פאַרנאַכט זיינען אַלע ביימעלעך געשטאַנען פאַרשלייערטע. דער כאַמסין-ווינט האַט געריסן די שלייערן, אָבער די שלייערן האָבן זיך אָנגעבלאַזן און צוריקגעשלאָגן דעם זאַמד-שטויב פון זיך, און די וואַסערערן האָבן זיי באַוואַסערט, און ווען דער כאַמסין-שטורעם האַט זיך איינגעשטילט, זיינען געשטאַנען הונדערט און צוואַנציק ביימעלעך און געשמייכלט צו דער זון.

א י נ ה א ל ט

I

9	פאר וואס כמארעס לויפן ארום דער לבנה . . . . .
10	פאר וואס איז נאכט . . . . .
11	ווייסע הענטשקעס . . . . .
12	דריי בלינדע בעטלער . . . . .
13	דער אונטערגעזעגטער בוים . . . . .
16	צוויי ווערבעס . . . . .
18	דאס קארשנביימל . . . . .
21	גאלדענע פישעלעך . . . . .
23	אין שפאן . . . . .
26	די פאלשע קאץ . . . . .
29	דער איינזאמער פיש . . . . .
31	דער פאפוגיי . . . . .
35	א פויגל א לידיקגייער . . . . .
38	א שנייווייס קעצעלע . . . . .
41	די שטאלענע נעסט . . . . .
43	די זקנה מיט די פייגל . . . . .
46	פריילינג . . . . .

II

49	דאס קליינע יינגעלע . . . . .
52	מאיק . . . . .
56	דאס קארטאפלי-יינגעלע . . . . .
58	שווארצאפל . . . . .
63	די געשיכטע פון דזשינגאליי . . . . .
66	פריידעלע . . . . .
68	דאס יינגעלע פון ראק־היל . . . . .
71	א מאמע . . . . .
74	דאס קארן־מיידעלע און דאס וויצן־מיידעלע . . . . .
77	רויטע קארשן . . . . .

III

83	.	.	.	.	.	.	.	.	.	שלום אייך, קינדער!
84	.	.	.	.	.	.	.	.	.	צוויי געפונענע לייכטער
86	.	.	.	.	.	.	.	.	.	דער קיבוץ
88	.	.	.	.	.	.	.	.	.	דעם זיידנס סידורל
93	.	.	.	.	.	.	.	.	.	חיימל וויל זיין א ידישער אַסטראָנאָט
95	.	.	.	.	.	.	.	.	.	דער בליצלאַמפּ
98	.	.	.	.	.	.	.	.	.	צוויי חברים
101	.	.	.	.	.	.	.	.	.	די שבת־ליכט
104	.	.	.	.	.	.	.	.	.	דער נס פון די ביימעלעך אין נגב

ביכער פון מלכה לי

„לידער“, ניו־יאָרק, 1932

„געזאַנגען“, ניו־יאָרק, 1940

„קינות פון אונדזער צייט“, ניו־יאָרק, 1945

„דורך לויטערע קוואַלן“, ניו־יאָרק, 1950

„דורך קינדערישע אויגן“, בוענאָס־איירעס, 1955

„אין ליכט פון דורות“, תל־אביב, 1961

„אונטערן נוסנבוים“, תל־אביב, 1969

„מעשהלעך פאַר יאַסעלען“, תל־אביב, 1969

